

A BEVÁNDORLÓ

MEGJELENIK MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

MAI SZÁMUNK 5 CENT.

VI. Évfolyam. 61. szám.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., CHICAGO, Ill., PÉNTEK, 1909. JULIUS 30-án.

VI. Year. No. 61.

NAGY AUSZTRIA.

POPOVICI AURÉL HAZAARULÓ KÖNYVE.

Lapunk előző számában vezércikkben foglalkoztunk azzal, hogy Ferenc Ferdinánd, a magyar korona várományosa, a román Színájában parolázott a magyar nemzet legádázabb ellenségével, Popovici Aurél iróval, ki a „Nagy Ausztria Egyesült Államai” című könyvével halálos dőfést akart mérni Magyarországra.

Hogy olvasóink jobban megértsék, hogy mit jelent Magyarországra nézve a magyar trónörökös parolázása azzal a Popovicivel, adjuk a hazai lapok nyomán a következőket:

Ferenc Ferdinánd, Magyarország trónörököse Színájában negyven percig társalgott Popovici Auréllal. Ki ez a Popovici Aurél, aki küldöttségvezetőként a magyar trón várományosa elé juthatott? Ez a Popovici író, politikai író, publicista. Szerzője a „Die Vereinigten Staaten von Gross-Oesterreich” című nagy munkának, amely 1906-ban jelent meg Leipzigben a B. Elischer Nachfolger cégénél és 428 oldalon és egy színezett térképen át vizsgálja politikai, földrajzi, közjogi és gazdasági képét a Nagy-Ausztria Egyesült Államai című föderalisztikus államszerkezetet, amely Magyarországot fölkoncolná és darabonként ragasztaná Nagy-Ausztria államtestéhez.

Magyarországból ki van tiltva ez a tudományos szenny munka, amely egy örült hazáruuló tervnek, a nemzetiségi föderalisztikus államnak volna „tudományos” propaganda-esimlője. Mégis kitérít arra a nagy kitüntetésre, amelyben Popovici Aurél, a nagysztrákká vedlett hazánk fia részvételével, megszerezte és tiltott munkát és röviden ismerteti fogjuk annak legszenzációsabb fejezetét, azt, amely a föderatív Nagy-Ausztria jövődöntő alkotmányát írja le.

Tehát Popovici a monarchia mai államterületét (Boszniát kivéve) a következő nemzetiségi területekre osztja fel:

1. Német-Ausztria: Ausztria alpesi tartományai.
2. Német-Csehország.
3. Német-Morvaország (ehhez csatolja Sziléziát is).
4. Csehország: Cseh- és Morvaország eszklakta vidékei.
5. Magyarország: Nagy-Alföld és a Dunántul, de még ebből is kiszakít u. n. német Enclavokat, mint pl. Tolnamegyét, vagy Beeskereket és környékét.
6. Erdély: Erdély románok, szászok és magyarok lakta vidéke a három székely vármegyét kivéve.
7. Horvátország (beleértve Dalmáciát is).
8. Nyugat-Galiczia (rutének).
10. Tótország: Felső-Magyarország.
11. Szlovénország: Krajna.
12. Vojvodina: Délmagyarország szerbek lakta része.
13. Seklerland: a három székely megye.
14. Trento.
15. Trieszt.

Ez a 15 állam alkotná Ferenc József uralma alatt Nagy-Ausztria Egyesült-Államait, amelyek egy vámtérületet alkotnák és amelyeknek minden polgára egyuttal Ausztria polgára is.

Minden állam a belső igazgatást, törvényhozást és igazságszolgáltatást önállóan kezelné, de közősek lennének a következő ügyek: külügy, had- és tengerészetügy, vámügy, a polgári és büntető törvénykönyv, vasutügy, állampolgárság és települési jog, tengeri, kereskedelmi és váltóügy, utlevél, egészségügyi és állategészségügyi, rendőrség, pénz és érem-

ügy, súly és hossz mérték, szabadalnak, védjegyek és Bosznia igazgatása.

Mindez ügyet egy birodalmi vagy szövetségi tanács intézné, melynek élén egy, a császár által kinevezett birodalmi vagy szövetségi államtitkár áll.

A birodalomnak természetesen közös a törvényhozása is, melynek tagjai a császár, az uralkháza és általános választójog alapján összeült birodalmi képviselőház.

Külön intézményt létesít Popovici a birodalmi kormány című intézményben, amely a végrehajtó hatalmat kezeli és amely — mint a német szövetségi tanács — az egyes államok kormányainak küldöttéből áll. Összesen 42 tagja volna a testületnek, az egyes országok pedig a következőképp lesznek benne képviselve:

Német-Ausztria 7, Magyarország 7, Csehország 5, Erdély 4, Horvátország 3, Nyugat-Galiczia 3, Kelet-Galiczia 3, Német-Csehország 2, Tótország 2, Német-Morvaország 1, Krajna 1, Vojvodina 1, Trento 1, Trieszt 1, Seklerland (Székelyföld) 2, összesen 42 szavazat.

A birodalmi kormány a maga kebelében öt bizottságot alakít, amelyek foglalkoznak: 1. belügyekkel, 2. külügyekkel, 3. hadsereg és haditengerészettel, 4. pénzügyekkel, 5. Bosznia igazgatásával. Minden bizottságban legalább három országnak képviselve kell lennie és egy bizottságban egy ország, ha több képviselője is van, csak egy szavazatnak számít. A birodalmi kormány elnöke a császár által kinevezett birodalmi kancellár. Azonfelül a birodalom közönsége kifejezésre jut a birodalmi törvényszék című intézményben, amely ítélt az összes politikai perekben és azokban a peres esetekben, amelyek a birodalom egyes államai közt felmerülnek.

Azok az ügyek, amelyek nem a birodalom hatáskörébe valók, az egyes államok kompetenciájára élnek. Minden egyes államnak lesz külön parlamentje, kormánya és bírói kara. A kormány élén nem miniszterelnök, hanem — császári helytartó áll, aki az illető állam polgára és akinek javaslatára a császár a tartományi kormány tagjait kinevezi. Minden államnak külön alkotmánya lesz, amelyet a birodalom hagy jóvá a következő feltételek mellett:

1. a tartományi alkotmány nem ellenkezik a birodalmi alkotmánnyal és
2. az alkotmányos monarchikus elvvel;
3. a tartományi törvényhozás abszolút többsége által meg kell szavaztatni;
4. az egyes tartományok közti külön részleges szövetség (például Magyarország és Székelység közt) tilos;
5. a nemzeti tartományok kebelében élő elismert nemzeti kisebbségek (például Magyarországon a tolnamegyei svábok) nyelvi jogai garantáltaknak.

Nyelvi tekintetben egyébként minden tartomány maga állapítja meg az ő hivatalos nyelvét. A birodalom hivatalos nyelve azonban a német. A Bécsben székelő összes birodalmi kormányhatóságok, birodalmi kormány, a parlament, a hadsereg, a haditengerészet nyelve a német és ezen a nyelven kötelesek érintkezni az egyes tartományok a birodalommal és egymással. A parlamentben azonban minden képviselő a saját tartományi nyelvét is használhatja, viszont minden birodalmi hivatalnok saját tartományi nyelvén kívül németül is köteles tudni.

Utolsó intézkedés: A birodalom fő- és székvárosa Bécs.

Az utolsóelőtti, de legpikánsabb intézkedés viszont ez:

Ha egyik tartomány állandóan és szándékosan elmulasztja a birodalmi kormányba a ráeső tagokat kiküldeni, akkor ezeket a császár nevezi ki. Ha az állam alkotmányos köteleességét nem teljesíti, három hivatalos intézésben részesül. Ha ez hatástalan marad, a birodalmi kormány jelentést tesz az esetről a birodalmi gyűlésnek, amely erre kimondja az ekzekuciót, ami azt jelenti, hogy az illető tartomány autonóm jogait elközzák és mint birodalmi tartományt (a la Bosznia) kezelik.

Ez az utolsóelőtti intézkedés, amely azt bizonyítja, hogy Popovici ismeri az 1861-iki Verstärkter Reichsrath történetét, amelybe Magyarország nem küldött képviselőket.

Popovici egyébként nemcsak ir és beszél. Ő valóban bátor ember, amit az is bizonyít, hogy bár különféle ítéletek elől már tíz év előtt megszökött Magyarország trónörököse előtt. És nem félt attól, hogy az őt ki fogja dobni. Nem, nem.

Lapunk nagyobbdása.

Néhány szó a Bevándorló barátaihoz.

Most, hogy lapunkat ismét megnagyobbítottuk és szépirodalmi mellékletünk első száma olvasóink kezébe kerül, néhány szót kívánunk amaz olvasóinkhoz intézni, akik a Bevándorló fejlődését szemmelkísérték és ezt a fejlődést jóságos támogatással lehetővé tették, elősegítették.

Hat éve annak, hogy a Bevándorló füzetalaku nagyságában bemutatkozott Amerika magyarságának. A bemutatkozás alkalmával szavunkkal fogadtuk, hogy a Bevándorló egyrészt jó, tudással szerkesztett magyar újságnak, másrészt pedig az amerikai magyarság érdekei éber őreinek fog bizonyulni.

Ígéretünket beváltottuk minden tekintetben. Jó újságot adtunk az olvasó kezébe és a lap anyagi érdekei kezeltetésére mellett szállottunk sikra mindig a magyarság érdekeiért. S ez a magyarság, méltányolva a Bevándorló kötelességvállását, teljesítette a kötelességet velünk szemben is. Ajánlotta, terjesztette a Bevándorlót, mely most az amerikai magyarság egyik legnagyobb, legelterjedtebb, legolvasottabb és legjobb lapja.

Midőn tehát köszönetet mondunk mindazoknak, akiknek segítségével lett a Bevándorló az a, aminek Amerika magyarsága ismeri, megújítjuk hat év előtt tett ígéretünket s íme újból fogadjuk: a megnagyobbított Bevándorló megnagyobbított mértékben fogja szolgálni a magyarság politikai, társadalmi, kulturális és anyagi érdekeit.

Alpróféták verhetik a mellüket és kiáltják kora reggeltől késő estig, hogy ők az egyedüli hivatottak, az önérdék hadd küldözgesse felénk megmérgezett nyilat, bennünket sem a hiú pöffszkedés, sem a gyáva aknamunka nem fog eltéríteni kötelességünk teljesítésétől, az amerikai magyarság érdekeinek legjobb tudásunk szerint való szolgálatától. Ebben a szolgálatban számtalanszor megsebeztek bennünket, de mi büszkék vagyunk ezekre a sebeinkre, amelyeket olvasóink elismerése segített behegesztetni.

Meglehet, bár eziránt most kötelező ígéretet nem tehetünk, hogy a Bevándorló a közel jövőben újból változóan fog keresztyülni, hogy nagy és hatalmas napilappá fog átfejlődni.

Utunk bocsátjuk íme az újból megnagyobbított „Bevándorló”-t. Fogadják ugyanolyan szeretettel, aminővel utunk indítja

„A BEVÁNDORLÓ” szerkesztősége és kiadóhivatala.

SPANYOL FORRADALOM.

LE A KIRÁLYLYAL! — KIÁLTJA NÉP ÉS KATONASÁG.

Az önkénykedő kormányzati politika valószínűleg újra el fog seperi a föld színéről egy királyi trónt; Spanyolország, mely valaha a világ leghatalmasabb országa volt, melynek hatalmát az egész világon rettegették, rohamosan halad lefelé azon a lejtőn, amelyen a reakciós kormányrendszer folytán nemrég megindult.

A kormány a nép fiait, a katonaságot tömegesen akarja küldeni a marokkói harezmezőkre, hogy azokat ott a vad bennszülöttek lemészárolják. Ennek a háborúskodásnak révén, melyet kormányzat bőbeszédű, tapintattal el lehetett volna kerülni, sok család fogja elveszíteni egyetlen támaszát, reményét, büszkeségét. Ez a körülmény az összes lakosságot annyira felbőszítette, hogy az egész ország forradalmi lázban ég; a lázadás szelleme villámgyorsan terjed, s hatalmába kerítette nemcsak Spanyolország, hanem Catalonia lakosságát és a katonaság egy részét is.

A helyzet komolyságát a hivatalos táviratok is elárulják, bár ezeket megezenzáratták, s így kétségtelenül elhallgatják a legrosszabb eseményeket.

A barcelonai zendülések polgárháború jellegét öltötték magukra. A forradalmárok barrikádait a tüzérség kezdte szétrombolni, míg ezek felgyújtották a templomokat, hidakat és vasutakat felhagyottak. A marokkói hareztről érkező, és spanyol vereségről szóló hírek még jobban fokozzák az elkeseredés tüzét.

A lázadás és fegyelmetlenség szelleme az otthon levő és a harezterre küldött katonaság soraiban is kitört. Ugy Melillában, mint Madridban naponta több katonát lönek föbe engedetlenségért. Azt is jelentik, hogy a napokban egy teljes ezred megtagadta a szolgálatot s a bennszülöttek elől megszökött, hátrahagyva ezredesét, akit a bennszülöttek megöltek.

Barcelonában a szocialisták és anarchisták cselekvés legjobban a lázadás tüzét. A forradalom elnyomására tüzérséget alkalmaztak, s elkeseredett véres harc folyik az utcákon. Ma már mindenütt hangzatosabbá ezt a kiáltást: „Le a királylyal!”

Az egyik városrészen a lovasság egy, asszonyok által vezetett néptömeget vert szét, miközben sok nőt és gyermeket is megöltek.

Barcelona környéke a rombolás és pusztulás képét mutatja. A lázadók barrikádjaikat vasuti kocsik romjaiból építették, amelyek mögül elkeseredetten harcolnak. Jól el vannak látva fegyverrel és lőszerrel.

Hasonló jelenetek játszódnak le Valencia, Catalonia területén is.

A biscaya-i bányakerületekben a szocialisták általános sztrájkot rendeztek. A kormánypartik lapok tiltakoznak a forradalom ellen, amit súlyos hazáruulásnak neveznek különösen olyan időben, midőn a kormány azért harcol, hogy az ország becsületét külföldi talajon megvédelmezze, s felhívják a polgárságot, hogy pártkülönbség nélkül tegyen meg mindent a forradalom elnyomására.

Azokat a lapokat, melyek nem ily értelemben írnak, a belügyminiszter elközzatja.

Ujabb hírek azt jelentik, hogy a katonák egy része megtagadta azt, hogy a néptömegbe löjjön, mire a nép a hadsereget megjelentezte.

A forradalmárok teljesen uralják a helyzetet Barcelonában, s feltűnően jellemző a vallásos intézmények ellen érzett ellenséges hangulat. A nép rombolási dühe első sorban a kolostorok, templomok ellen fordult.

Elszomorító hírek érkeznek Spanyolországára nézve a melillai hareztről is.

A multakból következtetve, a mórokkal vívandó háború elkeseredettnek, hosszúnak, költségesnek ígérkezik, mely rendkívül sok véráldozatot is fog követelni.

Kiderült, hogy egy ujabb esatában, melyet Madridból győzelemnek jelentettek, a spanyolok 22 tisztet, tábornokot, s több száz közkatont vesztek.

Szóval, Spanyolországban, amelyben egykor soha le nem tűnt a nap, most a zavar éjszakája uralkodik, amelyre talán soha sem következik többé rózsás hajnal.

Bevégeztett.

Szabó István megbírhódott a villamos székben.

A trentoni siralomházban ül Vass György, aki meggyilkolta a feleségét s a kinek kivégzését a felebbezés folytán elhalasztották.

A biharmegyei diószegi Szabó István azonban már megbírhódott véres tettért. Tegnap tette a Pennsylvania állambeli Norristownban Szabó Istvánra a földi igazságszolgáltatás az ő sújt kezét. Tegnap ültették a villamos székbe s most már mindnyájunk bírja. Isten előtt áll a megtévedt ember.

Szabó István szerencsétlenségének nyitját is csak a hazai átkos gazdasági politikában kell keresnünk. A kenyérvétség elszakítja a férjet a feleségtől s a különváltan élő emberek, akik a vér szarnoki parancsávanak ellenállni nem bírnak, lejtőre jutnak és azután egyre süllyednek, míg végül szegény Szabó István példájára bele nem süllyednek a villamos székbe.

A feleségtől elszakadt Szabó Istvánt a vér hatalma, az állati ösztön közelebb hozta Boldis burdosgazdájának feleségéhez. Ebből a bűnös szerelemből fejlődött azután a vérdráma. Boldis a szerelmesek utjában volt. El kellett őt távolítani. És eltávolították. Az asszony unszolta Szabót, és Szabó gyilkolt.

Most Istennek ítélszéké előtt áll. Találjon ott igralmat az idegenben elpusztult szerencsétlen magyar ember.

Nagy tűz Budapesten.

Husz munkás megsebesült.

A budapesti közönség nagy izgatottsággal tárgyalja a legutóbbi tűzkatasztrófát, mely azonkívül, hogy egy nagy gyárpületet teljesen elhamvasztott, husz munkás súlyos sérülést is okozta. A tűz a Schlick-féle vasöntőde és gépgyárban tört ki, s a nagy szélben oly gyorsan terjedt, hogy csaknem teljesen legett, mielőtt a tűzoltók az oltáshoz hozzáfoghattak, s a munkások kimenekülhettek volna.

A tűz fényes nappal tört ki, midőn a teljes szemlézet a gyárban volt elfoglalva. A kár igen jelentékeny.

NÉMETH JANOS

V. CSASZARI ÉS KIRÁLYI KONZULI ÜGYVIVŐ, A LEGREGIBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB PÉNZKÜLDŐ ÉS HAJÓJEGY-ELÁRUSÍTÓ BANKAR AMERIKÁBAN, A HONFITÁRSÁK MINDEN NÉVEN NEVEZENDŐ ÜGYEIBEN LELEKISMEBETESN FAR EL ÉS EZÉRT MINDENKI TELJES BIZALOMMAL CSAK HOZZA FORDULJON. AJÉJGYZÉKEKÉRT, BORITÉKOKÉRT, ÉRT, VALAMINT MINDEN FELVILÁGOSÍTÁSERT IJON E CZIMEN:

JOHN NEMETH, BANKER, 457 Washington St., New York, N. Y.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

A VERHOVAY-EGYLET OXFORD-FURNACE-I FIOKJA NYILATKOZIK.

A következő levél közlésére kértek fel bennünket: **Tisztelt Szerkesztő Ur!** Sziveskedjék a Verhovay-Egylet 19-ik fiókjának nyilatkozatát b. lapjában leközölni.

— **Kedves tagtársaim!** A Verhovay-Egylet tagjaira szomorú napok következnek. Az egylet jó hírneve pusztulófélben van. Ez kiderült az egylet legutóbbi, pittsburgi konvencióján. A konvenció megjelentek az összes fiókok delegátusai, hogy meggyőződést szerezzenek a főtisztikar működéséről. Magam is, aki a 19-ik fiók alapító tagja vagyok, láttam, hogy nem úgy folyt le minden, amint kellett volna. Mi keservesen kerestünk filléreinket azért fizetjük be az egylet pénztárába, hogy özvegyeink és árvaik sorsát halálunk esetére biztosítsuk, s megmentsük őket a nyomortól. De mit csinál a vezetőség? **Bolla Gábor főpénztárnok ur nem volt hajlandó az egylet vagyonáról nyílt kimutatást adni.**

Azért én és Perényi Béla volt főszámvizsgáló ur követeltünk Bolla Gábertől rendes elszámolást, de a volt főnök Arnóczy József ur arról biztosított bennünket, hogy ő jóllátja Bolla Gábert. Ezt azonban mi nem tartjuk kielégítőnek. A tagok fillereiből szerzett vagyon biztosítására nem elég az Arnóczy ur jóllátása. Bolla Gábor az egylet vagyonát a saját nevére tartja a bankban, s kamatját is ő luzza.

Attérek a konvenció lefolyt eseményekre. Új főnökül Kövér Sándor volt főszámvizsgálót választották meg. Bolla-nak azt ígérte a főtisztikar, hogy akkor mentik fel, ha rendes elszámolással tisztázza magát.

Kövér Sándor főnök urhoz azt a kérdést intéztük, hogy igaz-e az, hogy a konvenció után pár nappal zsarolás miatt törvény elé állították? Ha ez igaz, akkor ez szegény hoz az egyletre, s nem megnyugtató a tagokra nézve sem, akik az egylet hatalmas vagyonának kezelésével, s ügyeinek vezetésével megbíztuk.

Pár szavam volna Perényi Béla volt főszámvizsgáló ur nyílt levelére is, mely a „Bevándorló” 54-ik számában jelent meg. Perényi ur felvilágosította az amerikai magyarságot, hogy miként sáfárkodik Bolla ur a Verhovay-Egylet vagyonával. Megkérdezte, hogy hova fordította az egylet pénzének két legutóbbi évi kamatait. Eről Bolla Gábor ur mélyen lallgat, s úgy látszik, hogy nem szándékozik a kamatokat az egylet vagyonához esatolni, hanem saját zsebébe rakja. Ha Perényi ur nem tudná, hogy kutya van a

kertben, akkor nem írt volna ilyen nyílt levelet, s nem követelné, hogy a 8 főtisztviselőt a törvény elé állítsák. E nyílt leveléről az a nézetünk, hogy nem Perényi ur az egylet gyilkosa, hanem azok, akik nem tudják magukat a vádak alól tisztázni.

Ez okokból a 19-ik fiók július 25-iki rendkívüli ülésén azt a határozatot hozta, hogy az első negyedévi díjakat a központba nem küldi be, s ezt mindaddig visszatartja, míg a főtisztikar rendesen el nem számol. **Es Bolla Gábor ne csak szavakkal, hanem okmányokkal számoljon el az egylet vagyonáról, hogy meggyőződhessen minden tag, milyen kezekre bízuk megtakarított filléreinket.**

Pár megjegyzésem volna arra is, hogy miért tették meg a Magyar Hirmondót a konvenció szavazata ellenére hivatalos lapul. Tiltakozunk az ellen, hogy a Hirmondó-nak az egylet pénzéből bármit is fizessenek, hanem fizessenek a saját pénzükből azok, akik a titkos szavazáson résztvettek.

A Springer Sámuel főellenőr körlevelére pedig az a válaszuk, hogy mi semmi új szabályt el nem ismerünk, hanem csak a régi, amit beterveztünk a pittsburgi konvencióban. A főtisztikar nem engedett a fiókok óhajának, hanem a kis konvenció önkiénevesen határozott.

Ez okokból, mint már említettem, a díjakat mindaddig visszatartjuk, míg a főtisztikar a vádak alól nem tisztázza magát, s rendet nem teremt az elszámolásban.

Tagtársaimhoz pedig azt a felhívást intézem, hogy tartsunk össze, védjük meg egyletünk hírnevét és vagyonát, hogy ne messze hivatásának, — az özvegyek és árvaik segítésének, — minél tökéletesebben megfelelhessen. **Sivák László, a 19-ik fiók alapító tagja, Csomos Miklós elnök, Balassa Károly alelnök, Kertész Lajos titkár, Petrovits József, Gergely János, Alakszai László, a 3-as bizottság tagjai, Almási Pál elnök, Sivák Pál jegyző, Mikó Zsigmond, Nagy József, Varga István tagok.**

A NEW YORKI MAGYAR SEGÉLY-EGYLET ÉS KOSSUTH FERENCZ. Már régebben említettük, hogy **Kossuth Ferencz** magyar kir. kereskedelmiügyi miniszter a most épülő new yorki magyar menházának magyar díszszállót adományozott. A segélyegylet igazgatósága ezt az adományt a következő levélben köszönte meg:

Nagyméltóságú **Kossuth Ferencz** m. kir. kereskedelmiügyi miniszter urnak, Budapest. Kegyelmes Urunk! A New Yorki Magyar Segélyegylet július havá-

ban megtartott közgyűlésében lelkes örömmel értesült a Nagyméltóságod által ajándékozott magyar díszszálló megérkezésétől és efeletti hálás köszönetét kifejezni határozta. Egyben biztosítani kívánja Nagyméltóságodat, hogy tántoríthatlan hűséggel ragaszkodik a Kossuth névhez fűződő nagy és szabadságszerető eszmékhez és megfogadja, hogy a New Yorki Magyar Ház homlokzatát ékesítő díszszállót, mint édes szülőházának szép jelvényét mindenkor megőrizni, szeretni és tisztelni fogja. Hazafias üdvözléssel Nagyméltóságod aláztos szolgálai: **Czukur Mór elnök, dr. Steinberger M. titkár.**

EZ AZTÁN A LELKESZ! Philadelphiatól vettük a következő híradást, amelyért a felelősség természetesen a beküldőt terheli:

„A szeretet vallásának” egyik megke-netlen papja szép példáját adta krisztusi szeretetnek Philadelphian az elmúlt vasárnap. E városban ugyanis a presbyterianus egyház fohatósága alatt álló református egyháznak virágzó nagy gyülekezete hatalmas köteploma van, míg a hazulról kitartott „csatlakozottak” semmiképpen sem tudnak zöld ágra vergődni s isentiszteletnek esufolt összejöveteleiket valami koresmák közt levő hall-ban tartogatják. Mult vasárnap egy hazulról kitartott 450 dolláros hazafi jelent meg a csekélyszámu „csatlakozottak” előtt s a szószékéről kegyetlenül kiátkozta a nemcsatlakozott magyarokat, kívánván nekik, hogy „föld kihányja testüket, ég kihányja lelküket”. (Ugy látszik, a whiskey-től lelkesült hazafit a „hányás” nagyon kerülgette e reggelen, mert a spiritus sanctust valóságos spiritus alakjában vehette be.) A jelenvolt csekélyszámu magyar megbotránkozva hallotta ez átkozódásokat, melyek a philadelphiai intelligens magyarságra épp az ellenkező hatást tették, mint ahogy azt a furcsa műveltségű „lelképásztor” számította. Ugyanis azon meggyőződésben, hogy ez átkozódásokban gazdag, de dollárokból szegény atyafi pénzért mindenre kapható, gyűjtést indított meg javára s mihelyt a 10 dollárt eléri, átadják azzal a meghagyással, hogy azért b. Bánffy Dezsőt átkozza ki hasonló komikus hatással. A szegény meghibbant elméjű csatlakozott átkainak azonban az a komoly hatása is volt, hogy a rákövetkező vasárnap este a városban időző **dr. Kacziányi Géza** lelkész, a presbyterianus egyházzal kapcsolatban levő magyar egyházak vezérémbere, az ottani ref. egyházból az esti imában megemlékezett a szegény megháborodott elméjű egyénről is és kérte Istent, hogy adja vissza neki ép elméjét, a hegyi beszéd örökké szép ígét véve imája vezérfonalul. Gondolható, hogy a köért kenyérral visszadobásnak mélyebb hatása

ARGO

Gloss Starch

SZABADON HAGYOTT KEMÉNYÍTŐ A FUSZERES FIOKJA ALATT MAGÁBA SZEDI A PORT ÉS A SÖPREDÉKET — AKKOR AZUTÁN A MAGA FEHÉRMEJÜE SZÜRKÉS-FEHÉR, VAGY SÁRGA LESZ.

ARGO A TÖKÉLETES KEMÉNYÍTŐ A MOSDÁK RÉSZÉRE — MELEG VAGY HIDEG KEMÉNYÍTÉSRE.

THE STARCH FOR EVERY PURPOSE
FOR HOT AND COLD STARCHING

volt a gyülekezetre, mint a bábfár műveltségére valló átkozódásoknak.

HUSZONKILENCZ ÉV UTÁN HAZA.

Perzel Béla new yorki mérnök honfitársunk, aki huszonkilencz év előtt vándorolt ki Amerikába s New Yorkban előke-lő társadalmi állást vívott ki magának, most meg először haza látogatába. Tegnap indult haza a Rotterdam hajón itt született bájos leányának társaságában. Szívükből kívánjuk, hogy derék öreg barátunk zavartalanul élvezhesse a viszontlátás édes örömeit s teljes egészségben érkezék vissza körünkre.

A FELESÉGGYILKOSVASS GYÖRGY.

Lapunk előző számában említettük, hogy **Vass György**, aki a trentoni siralombházban ül, a feleséggylkosság miatt felletle kimondott halálos ítéletet, melynek végrehajtása kedre volt kitézve, most végrehajtani nem fogják. Lelőzöltük azt a kegyelmi kérvényt is, melyet **Vass György** érdekében főt. **Grósz Ferencz** perth amboyi római kath. magyar plébános menesztett. New Jersey állam kormányzójához. A beadványra **Grósz plé-**

bános most a következő választ kapta a kormányzó irodájából:

Trenton, 1909. július 23. Főt. **Grósz Ferencz** plébános urnak, 91 Cortlandt street, Perth Amboy, New Jersey. **Főtisztelendő Ur!** Ó Nagyméltóságú Port kormányzó utasítására van szerencsem a gyilkosság miatt halálra ítélt és a trentoni állambörtömben levő **Vass György** ügyében július 22-én ideintézett levélnek vételt elismerni. A kormányzó annak kijelentésére utasít, hogy miután az ügy felekezett lett, és a bíróság döntése előtt nem tehet semmit. Kiváló tisztelet **Charles H. Ransom**, a kormányzó irodája főnöke.

MAGYAROK A HUDSON-FULTON ÜNNEPELYÉN. Szeptember végétől október 9-éig fogják New Yorkban ünnepelelni a Hudson folyónak 300 év előtt történt felfedezését és a gőzök hajózására való alkalmazását. Az ünnepélyen való részvételre meghívták a magyarokat is s a napokban vettük a bizottság magyar nyelven megszerkesztett következő meghívását: **Tisztelt Uram!** New York állam szeptember hóban országos ünnepélyt tart, melyre az összes nemzetiségűeket

TÁRCZA.

A cserebogár.

Irta: Kanizsai Ferencz.

Gyuri, mihelyst megebédelt, kiosont a kertbe. Nem szolt senkinek, hogy odament. Sem szüleinek, sem testvéreinek. Igaz, hogy máskor sem szolt; de most, az adott körülmények közt, úgy érezte, hogy valóságos szökött, lopózkodott a lugasba, mint a tolvaj. Nos igen, mert egyedül akart lenni.

A lugásban a padra üve, az asztalra könyökölt és mélyen elgondolkozott. Tíz éves fiuk vajmi ritkán szoktak ily mélyen töprengeni. Hát neki különleges oka volt: — vizsgálta a lelkiismeretét. Délután három órákor az iskolába megy és az egész első osztály onnét a piaristá-tyák templomába vonul, gyónás céljából. Holnap reggel pedig áldozás. Gyuri nem tartozik ugyan a komolykodó, buksifejű nebulók közé; vidám, esélesap természetű; hanem a gyónás gondolatára megszeppent; mi több: meg is illetődött ... mert utóvégre — tanácsos dolog a jó Istennel barátságot tartani. Hiszen, ami az Istennel való bizodalmat illeti, afelel rendben volna az ő szénája; az Isten ugyanis tud mindent; tudja a deklináció meg a konjugáció kívül azt is, hogy Gyuri a multkor tiz krajczárt zsarolt ki az atyjától szepia-róm-festékre és radirgummira, holott a tiz krajczáron cigarettát vásárolt; a jó Isten mindent tud, mindent lát, mindent hall. — következőleg tehát neki bevallhatja az ember az ő feneketlen gonoszságát bizalmasan; és ha, metalán, az ember szótakozott és kifelejt a listából valamely égbekiáltó bűnt, maga a jó Isten figyelmezteti, hogy hát, hé öcskös, ezt is, azt is elkövetted, — valld be szaporán. Amde a jó Istennek fölöttébb számok az ő teendői. Nincs érkezése külön-külön tárgyalni a vezeklő bűnösekkel. Arra valók az ő fölszentelt papjai, hogy kihallgassák az embereket, kinek mitől

kormos a lelkiismerete. És már most, ha az embert a saját tanárja gyóntatja, bevallhatja-e neki, hogy tanár ur, gyómon töredelmesen, én vajmi betyár kis csirkefogó vagyok, amennyiben egyszer önök, miután összeszédott hanyagságomért, számérfület mutattam a háta mögött. Még legalkalmasabbnak látszik, ha az ember az öreg földrajz-tanárnak, reverendisime pater Abrasits Anzelmusnak gyón; primo, mert Anzelmus atya — de ezt nem lehet tudni biztosan, ez csak afele legenda a gimnáziumban — valaha, régen, huszártsízt volt; és aki egyszer huszártsízt volt, az mégsem lehet tulságosan szigorú; secundo pediglen azért, mert pater Anzelmus rengetegül süket. Ezzel szemben az a hátránya, hogy hangosan beszél és rászól a suttogva szóló bűnösre, hogy: „Nem értem, barátoskám; hangosabban, hangosabban!”, — és végül az erkölcsi dorgatóriumot is oly fenszóval osztja ki, hogy visszhangzik bele a templom. Hiszen igaz ni; tavaly a Kaszab Palkó gyónt nála. Suttogott a szegény fiu, nehogy meghallják glédában álló társai, kik alig pár lépésnyire várják sorukat a gyóntatószék mellett. Abrasits pater egyszer csak felmordul:

—Több bűnöd nines? Mi? Van? Hát hangosabban.

Aztán egy percz mulva így kiáltott: —Micsoda? Loptál? Hát az nem bűn? Jaj, te gazember! Nem szegyenled magad?

Igy latolgatta Gyuri a küszöbön álló gyónás esélyeit, és közből szorgalmasan vizsgálta a lelkiismeretét. A bűnök egész lexikonját fedezte már föl lelkében és még azt is, amivel nem volt tisztában, azt is magára vette. (Ha már gyónni kell: inkább egy bűnnel többet, mint kevesebbet.) És csak úgy szórakozottságból a zsebébe nyult a Gyurka fiu. Egy kis kerek dobozt vett elő. A patikából való. Köhögés elleni porok voltak benne. A mult héten meghűt és akkor rendelte a doktor bácsi. A porok elfogytak és a betegségből, nem említve azt, hogy pár napig nem kellett iskolába menni, tiszta haszonként megmaradt ez a skatulya. Szép skatulya. Fénylő piros papírral

van bevonva. Buxbaum ma délelőtt a számtanórán ígért érte négy glökkert és egy üres rézpatront. Nem adta oda. Hogyne! Egy ilyen skatulya, ilyen szép kerek és ilyen szép piros, esupa ígért. Mi minden lehet még ebben! Esetleg egy esomó külföldi bélyeg. Vagy pedig tollak. Gombok.

Egyelőre azonban üres.

De most egy cserebogár repült át a színen. Azaz, csak átrepült volna, ha Gyuri egy szakavatott mozdulattal, mely a jobb kar széles kilendítésében és az ököl egyidejűleg való hirtelen összeszorításában áll, foglyul nem ejti a buta bogarat.

—Volt-e már skatulyában? — kérdezte tőle. De a cserebogár nem felelt semmit, csak értetlenül zümmögött.

—Nos, ha még nem voltál: hát leszel! — mondta Gyuri és így eszelekedt. A piros doboz értéke im felhatványozódott és miután egy doboz, melynek tartalma van, és pedig ismeretes tartalma, már nem igaztja tulságosan a kedélyt, Gyuri visszatért a tárgyra és megállapította magát, hogy felebbvalóival szemben engedetlen, ravasz és alattomos; hogy otthon is, meg az iskolában is sokat hazudik, hogy nem szeret tanulni, csak a réten kószálni; hogy az elüljárókkal szemben is tiszteletlen; mert imhol, egy hete sinos, hogy a kisbíró kinevette, furesának találván, hogy egy hatósági személy gatyában jár, — ámbátor nyár vagyon és nyáron a közendű emberek mindnyájan gatyában járnak; továbbá beismerete, hogy a tisztatlanság bűnét is gyakran elkövette, a mennyiben a nyakát és a fülét nem mindennap mosta meg; és a legjobb indulattal sem mondhatta magáról, hogy szep-lötelen életet folytat; bizony, az arca csupa seplős, — de olyan seplős ám, mint a pulykajások. Csak az nem állt elnéjében világosan, hogy mi ebben a bűn és mi által követte el? Alkalmasint nem lett volna szabad a napon futkározni, mert így óvható meg a seplötlenesség, vagy esetleg kenőcsök által, amiket Ágota néni használ. Amde, egy első gimnázistának nines pénze kenőcsökre. Felebarátjának szolgálóját is, hejnye-ejnye, bűnre csábította, ami pediglen vétek a ti-

zedik parancsolat ellen. Ez úgy történt, hogy magas volt a körtefa, és megkérte Julesát, felebarátjának, a tisztartó bácsinak a szolgáló leányát, hogy loppja le neki a fáról a körtét. És Julesa lelepta.

Nini, hát kerülköztek bűnösekék esőtül. Kisebbit és nagyobbik. De inkább nagyobbak, mint kisebbek.

Ekkor aztán lejtött a kertbe a kis luga: Terka. Ez a nő kilencz éves, köcsös, szintén seplős és sohasem fér a bőrében. Gyurka mindenekelőtt zsebreavágta a cserebogarat rejtő skatulyát és a fejét elfordította, nehogy tudomás kelljen vennie a közelő hölgy jelenlétéről. Terka azonban esufondáros, éneklő hangon rákezdte:

— Gyónni mégy! Gyónni mégy! Gyónni, gyónni, gyónni mégy.

Hogy Terka mit talált ebben esufolni valót és hogy Gyurit miért öntötte el a pulykaméreg, azt ám fejtsek meg a pszikologusok. Elég ebből az, hogy Gyuri derekasan hátbavágta Terkát. Aztán meg, oda se hederítve Terka bögedelmének, bizonyos higgadszaggal indult efelé, a gimnáziumba.

—Növéremet hátbautítottam! ezt is meggyómon! — mondta magában Gyurka és szinte úgy mondhatnánk, hogy örven-tett ennek az új bűnnek. Mintha iskolai dolgozatot kapott volna, különböző mondatok írására, és im eszébe ötlött volna megint egy jó mondat. A teljesített munka tudatában ment hát az iskolába: gondosan kiválogatta a bűneit, sőt, nehogy hiány essék, még záradékul hátbavágta a növéret. Akad hát bűn bővecskén, egy-kettőtört nem kell a szomszédba menni. Akármelyik pater meg lehet elégedve!

Mig az iskolában a hittanárt várták, a kinek vezetésével a templomba indulnának, Gyuri barátom módját ejtette, hogy a cserebogár mutogatásával az irigység bűnét terjeszse társai körében. Öröme azonban nem volt teljes, mivelhogy leginkább a Buxbaumnak szeretete volna a cserebogarat megmutatni; amde Buxbaum mos nines itt, mert Buxbaum nem római katolikus; Buxbaum zsidó!

—Jó, hogy eszembe jutott! — örven-

dezt magában Gyuri. — Egyszer Buxbaumnak azt mondtam, te bűdös zsidó. Ez is bűn. Mert felebarátunkat szeretni kell és a hittanár ur megmagyarázta, hogy még a zsidók is felebarátaink. Tehát még egy bűn.

Három órákor az egész első osztály bevonult a homályos és hívős templomba. A kis csapat léptei ünnepesen kopogtak a kőkövezkákön; Csápek tanár ur a zsebkendőjébe trombitálva belefutt, ami rémes, mondhatnánk, kísérteties visszhangot vert a magas boltívek alatt. Majd a sekrestyéből bejöttek fehérkaringben, lila stólában a lelkiatyák és beiltek a gróntatószék sötét mélyébe. Csodálatos hangulat ez! A kis diák szívét szent borzongások delejezik; a kezek imára kulesold-naknak, — beh édes dolog is a jó Istenhez közeledni. No, de a Sátán sem enged egykönnyen a negyvenyolezéből. A hosszú, gótikus ablakok festményein át gyönyörü színekben verődik be a nap sugar és megvillogtatja a boltozatról lefüggő csillárók üveg-prizmát. Be jó volna egy ilyen prizmát ellopni!... Hess, csunya gondolat!

A kis esinyetevők, a gonosz lurkóságok elkövetői im magukba szállanak. Biz' töredelmesen eltsuttogják apró vételkeiket és a jó lelkiatyák boldogan oldozzák fel őket, megadván nekik a penitenciát...

Gyuri egész átszellemülten ment haza. Nines vétke egy sem! És holnap reggelig, legalább holnap reggelig nem is lehet, mert bűnös lélekkel hogyan járulhatna az áldozáshoz? Ünnepies komolysággal kebelezi be a kávért, meg a kalácsot, amit uszonárná kap. (Holnap reggel nem lehet ám kávézni, csak áldozás után. Lesz belőle kilencz óra, mire hazajöhet és kávé ithatik.)

Terka, de még a gonosz kis Pista is, fenékiig ki akarták élvezni azt az állapotot, hogy bátyjuknak reggelig tilos bűnbán találtatnia. Ingerkedni kezdtek vele:

— Milyen jó vagy!

Aztán meg:

— Ugyan, ne tettesd magad!

Főlöleges megjegyznem, hogy a gyermekvilágban jönnek lenni, szegény. A

meghívja és felkéri őket résztvenni. Ismerve a magyarok hazafiságát, reméljük, hogy a new yorki magyarság sem fog elmaradni. A terv megbeszélése ezújból a magyar egyetlek képviselői csütörtökön, folyó hó 29-én a „Cafe Boulevard”-ban, 156 2-ik Ave., pontban este 8 órakor gyűlést tartanak, melyre uraságot ezennel tisztelettel meghívjuk. Igen kérjük uraságot pontosan megjelenni és más olyan honfitársakat is, kiket ez ügy érdekel, magával hozni.

Érdekes, hogy ezt a magyar szövegű meghívást Ridder Herman írta alá, aki a magyarfaló Staatzeitung-nak tulajdonosa. A gyűlés lefolyásáról és határozatairól lapunk jövő számában fogunk hírt adni.

NEM KÉZBESITHETŐ MAGYARORSZÁGI LEVELEK A NEW YORKI FŐPOSTÁN. 53 Barlik Joe, 82 Beda Miss Anna, 161 Cantene Frank, 201 Czukor Mór, 223 Deutsch Miss Teréz, 253 Eiben Julius, 297 Farkas Adolf, 331 Fiala Miss Annie, 364 Gaal Edmund, 461 Gruin Trifun, 480 Hallós József, 496 Heckt József, 546 Hubert Péter, 590 Kaim Heinrich, 634 Kreesek János, 657 Kines Heinrich, 681 Kron Julius, 710 Kuna Paul, 743 Leclair H. 794 Lubomirsky Julius, 809 Maikisch Miss Paul (3), 880 Molnár Stefan, 895 Müller Ottó, 931 Nyilassy Mrs. Julius, 962 Plager Mór, 997 Pethreit Mrs. M., 1028 Puleikk József, 1089 Roth Johann, 1154 Szatmári Dóra, 1159 Szlavics Henry (2), 1181 Scheier Kati, 1208 Stern Aladár, 1265 Stoitsis Miss Irma, 1295 Schulz Miss Terézia, 1325 Tinsz Mihály, 1359 Vándrak I. (2), 1390 Wtzwlawnek Vilmos, 1415 Windisch D., 1429 Wolfer Julianna, 1457 Zsuppan István. E. M. Morgan, postamester.

KÖRHÁZBAN MEGÜTLEGELT HONFITÁRS. Nagy boldogság költözött be július hó 10-én SÉPER ISTVÁN Alsőkör, vasmegei születésű honfitársunknak házába, amidőn felesége, szül. Basa Terézia egy kedves kis leánygyermeknek adott életet. A közbeesülésnek örvendő derék családot a jó ismerősök és barátok valószínűleg elhalmozták a legmelegebb bol-

dogságkivánásokkal. Hirtelen azonban a szülők boldogságát szomorúság váltotta fel, a szomorúságot pedig szerencsétlenség követte. A kisbaba, a kedves szülők minden öröme és reménye erősen köhögni kezdett és görcsöket kapott. A gyermek sorsát nagyon a szívén viselő édesapa azonnal felkereste a 14-ik utcai magyar ref. egyház lelkipásztorát, tisz. Harsányi László new yorki ref. lelkész, hogy a netalán bekövetkezendő halálozás esetén legalább a keresztesség szent szakramentumában részesítse az ártatlan kis temest. Tisz. Harsányi László a szülők óhajta szerint imádkozott a gyermek mellett és megkeresztelte a református egyház szertartása szerint Ida és Jolán névre. Az édesapa azonban nem nyugodott. A keresztelés után is több ízben felkereste a lelkipásztort, hogy amíg egyfelől megköszönne annak szives fáradságát, másfelől a gyermek egészsége felől is értesítse őt. Eközben történt a szerencsétlenség. Mert amint izgatottan a lelkész lakásából, 200 Second Ave., lefelé vezető lépcsőzeten lecsuszott, olyan szerencsétlenül esett, hogy azonnal a Bellevue-kórházba kellett szállítani. A megőrt család kenyérkeresője, a mindenki által csak becsült és tisztelt SÉPER ISTVÁN most a kórházban szenved és ott várja kis gyermekének és magának felgyógyulását. A szerencsétlenül járt család iránt széles körökben nagy részvételt viseltek a new yorki magyarság. Tisz. Harsányi László ref. lelkész felkereste és meglátogatta a beteget s megnyugtatta úgy a család tagjait, mint a kórházban fekvő édesapát.

A szerencsétlen SÉPER ISTVÁN, amint ezt nekünk jelentik, a Bellevue-kórházban ültözték-verték. Alig hogy ezt tudomásunkra hozták, lapunk szerkesztője azonnal átírt McClellan polgármesterhez, akit az ügy szigorú megvizsgálására felkért.

A polgármestertől már meg is kaptuk az értesítést, hogy elrendelte a szigorú vizsgálatot.

ADA KOZZUNK MADÁCH SIREMLÉKÉRE. Madách Imrénének az „Ember tragédiája” örökéletű költőjének emlékét Nagyvárad városi tanácsa azzal gyalázta meg, hogy siremlékének költségeit nem akart hozzájárulni harmincz koronával. Ez a felháborító eljárás indított bennünket arra, hogy gyűjtést indítsunk a siremlékre. Amerika magyarjai számtalanszor bebizonyították, hogy becsülik a nagyok emlékét. Becsüljük meg a legnagyobb egyikének, Madách Imrénének emlékét is. Adjon neki annyit a siremlékre, amennyit tud. A tíz centet épp oly örömmel nyugtázzuk, mint a tíz dollárt. Minden beérkező adomány e helyütt lesz

kimutatva. Jusson eszünkbe az, hogy minden nemzetet azon kegyelet szerint ítéljük meg, amelylyel nagyjainak emlékét tiszteli.

- A Madách siremlékére eddig beérkezett összeesen 36 dollár
- Reich Vilmos, Berwick, egy kötet „Ember tragédiája”, ára 1.50 „
- Neumarker E. Alliance... 0.10 „
- Németh D. Dezső, egy kötet „Embertragédiája” 1.50 „
- Wárady Sándor gyűjtése Trentonban 5.35 „
- Erre adakoztak: Wárady Lajos \$2. Koch Dezső \$1, Tasnádi Demeter, Demeter György, Juhász András, Tivadar György, Magyar Demeter, Polom Mihály, Kondor János egyenkint 15 cent, Szuicsik József, Kádár Gy., Reiner Sándor, egyenkint 25 cent, Papp György, Bereszászi Erzsébet, Erdei László egyenkint 10 cent, Schwartz Lajos, Yonkers, egy kötet „Ember tragédiája” és 50 cent, összesen 2.— „

GRIVIC DENVERI KONZUL. Lovag Grivic György ur tudvalevőleg hosszabb időn át működött New Yorkban min alkonzul, majd mint konzul és végül Hoenning báró távozása után mint ügyvezető konzul. Nuber főkonzul New Yorkba érkezése után Grivic szabadságra Magyarországra utazott. Amint őszinte örömmel értesülünk, Grivic ur nemskára Amerikában lesz ismét, mert a Colorado állambeli Denverbe lett kinevezve konzulá.

JERABEK LAJOS VISSZAÉRKEZETT. Jerabek Lajos honfitársunk, aki Philadelphában a Bevándorlót is képviseli, két és félhavi távollét után Magyarországból visszaérkezett Philadelphába. Jerabek ur sok magyar árut hozott magával. Hazai különlegességek dolgában válogatott és gazdag raktár van a 715 North 4th street alatti üzletében.

Verhovay anyaeget.

Hazletonból is kaptunk nyilatkozatot.

A Verhovay betegsegelyző egyet hazletoni anyaegetletől a következő levelet vettük:

Kelt Hazleton, 1909 július 27-én. A Bevándorló tek. szerkesztőjének, New York. Igen tisztelt szerkesztő ur! Sziveskedjék b. lapjában az alanti sorainkna tért engedni:

A Verhovay-Egyletnek Pittsburgban tartott konvenzióján az anyaegetlet képviseltém. A lapokra vonatkozólag megbízatásom az volt, hogy a legelterjedtebb magyar lapok közül legalább kettőt válaszunk meg hivatalos lapnak. De ott nem úgy történt. Leszavatták a delegátusokat — azaz csak egy részt, — de nem az alapszabályok értelmében és hivatalos lapnak kijelentették a Magyar Hirmondót. Ez ellen állást foglalt az anyaegetlet és nem ismeri el hivatalos lapnak. Erre vonatkozólag a június 27-én tartott rendkívüli gyűlés határozata a Hirmondóból kifolyólag a Magyar Hirmondó szerkesztőségének a következő levelet küldtem:

„Kelt Hazleton, Pa., 1909 jul. 2. Magyar Hirmondó tek. szerkesztőségének, Cleveland, O. Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Az 1909. jun. 27-én tartott rendkívüli gyűlés határozata folytán kérjük kivenni az anyaegetlet kalauzát a Hirmondóból, mivel az anyaegetlet nem hajlandó továbbra is a Magyar Hirmondó-ban, mint nem hivatalosan megválasztott lapban kalauzát közölni s érte fizetni. A rendkívüli gyűlés határozata folytán Gyórfy Lajos elnök, Csomó András titkár, Szaradics István pénztárnok.”

E levélre a Hirmondótól a következő válasz érkezett:

„Kelt Cleveland, O., 1909 jul. 3. Igen tisztelt titkár ur! A Verhovay-Egylet főgyűlési határozata folytán a Magyar Hirmondó két évre, vagyis 1909 július 1-től 1911 július 1-éig hivatalos lapja a Verhovay Egyletnek. Külön rovatot nyitottunk a lap szerkesztői főoldalán, melynek czíme: A Verhovay-Egylet Hivatalos Értesítője. Ebben a hivatalos értesítőben közöljük a főtisztikar összes körleveleit, intézkedéseit, számadásait, kimutatásait, valamint az összes fiókok havi jelentéseit. Ezenfelül a Verhovay-Egylet főtisztikara minden közérdekű értesítést a hivatalos lap utján ad ki s ily módon a Magyar Hirmondó a Verhovay-Egylet minden hí tagját közvetlenül érkeketi, mert ebből tudhatjuk meg, mi történik a főirodában és az összes fiókoknál. Ilyenformán az ügyek menetét a Verhovay-Egylet minden tagja csakis akkor kísér-

WILLIAM S. SUSSMAN
INGATLAN-ELADÁS ÉS BIZTOSÍTÁS. KÖLCSONÖK INGATLANOKRA.
Telefon: 5522 Broad.
42—44 BROAD STREET, 38—40 NEW STREET
NEW YORK.

Ha meg akar gyógyulni.
HASZNALJA A Mersits-féle INJECTIN és a Mersits-féle SANCTIN-CSEPEK-et.
Ezen szerek biztosan és gyorsan gyógyítanak fájdalmas folyást, kínzó gyuladást; akár friss a baj, akár régi keletű, hatásuk gyors és biztos. — Az INJECTIN mint befecskendezendő szer lesz használva, a SANCTIN-cseppek mint vörtszító, a baj gyorsabb gyógyulását biztosítja. Egy üveg INJECTIN ára 80 cent. Postán 1 dollár. Hozzávaló finom fekete gumifecskendő 35 cent. Postán 40 cent. A SANCTIN-cseppek üvege 50 cent. Postán 60 cent. — NE HANYAGOLJA EL BAJÁT, hanem küldjön az alanti címre 2 dollárt papírpénzben, vagy money orderen és mi elküldünk önnek 1 üveg INJECTIN, 1 üveg SANCTIN-cseppet és egy legfinomabb fecskendőt, úgy hogy ott már nem fizet rá semmit se többet. A csomagon semmi felírás a címén kívül nem lesz. Teljes titoktartást biztosítunk. Ezen kúró szerek egyedül a Clevelandi Vörös Kereszt Első Magyar Gyógyeztetőház (Red Cross Pharmacy) kaphatók és ha postán randeli, címezze a levelet egyszerűen magyarul így: „VÖRÖS KERESZT” magyar gyógyszerár, 8901 Buckeye Road és 89-ik utca, Cleveland, O.
Írjon még ma a most megjelent „HASZNOS TANÁCSADÓ” című könyvről. INGYEN KÜLDJÜK MEG. INGYEN KÜLDJÜK MEG.

ROSETT M. Bankházai
30 év óta fennállanak
FŐÜZLET: 197 STANTON STREET - NEW YORK
FIÓKÜZLETEK:
477 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
145 MONTGOMERY STREET, JERSEY CITY, N. J.
22 N. MAIN STREET, WILKESBARE, Pa.
141 FEDERAL STREET, YOUNGSTOWN, O.

heti figyelemmel, ha az egyet hivatalos lapját olvassa. Ez állandó érintkezést tart fenn a főtisztikar és az összes fiókok között, tehát a Verhovay-Egylet tagjaira nézve, a testületi szellem, a testvéri együttérzés, az összetartás legerősebb szerve. Emellett a Magyar Hirmondó mindazok részére, akik nem szeretnek, vagy nem érnek rá naponta újságot olvasni, mint kitünően szerkesztett hetilap nélkülözhetetlen. Mert pompás, élvezetes olvasmányaim felül összefoglalja hétről-hétre a nagy világ összes eseményeit. Mindezeknél fogva elhatároztuk, hogy a Magyar Hirmondót mint a Verhovay-Egylet hivatalos lapját a Verhovay-Egylet tagjainak kedvezményes áron, olcsóbban adjuk. A Magyar Hirmondó előfizetési ára egy évre két dollár. De a Verhovay-Egylet minden tagja, ha az előfizetési pénzt egyszerre s közvetlenül a lap kiadóhivatalába küldi be, a Magyar Hirmondót egy évre csak 1.50 dollárért kapja. Hogy még jobban elősegítsük a tagokra nézve előnyös megrendelést: szívesen belegyezzünk, hogy a Verhovay-Egylet ama tagjai is, kik a fiók titkáranál rendelik meg a lapot, 1.50 dollár kedvezményes áron kapják. Felkérjük tehát a titkár urat, sziveskedjék ezt összes tagtársai közt kihirdetni. Együttal felkérjük, hogy az előfizetési díjakat az egyleti tagoktól (egy évre 1.50 dollárjával) vegye és küldje be hozzánk. Fáradsága és nyilvántartási munkája fejében a titkár ur minden Verhovay-tag 1.50 dollárt előfizetési díjából 50 centet levonhat jutalekul, úgy hogy a kiadóhivatalnak minden tag-előfizető után csak 1 dollár készpénzt kell beküldenie. Reméljük, hogy ezt a kérésünket teljesíti és ajánlatunkat elfogadja.

ben a fiókokkal, hanem nyilvánosan a lapok útján is köztudomásra nem hozzák mindaketten, mi a lemondásukat követeljük. A főnök Kövér, Sándor ur ne Jericho falait emlegesse, hanem azon vád alól tisztázza magát, mely a zsarolásra vonatkozik. Tisztelettel Gyórfy Lajos Csomó András elnök, volt delegátus, titkár. Körösy Pál ellenőr, Szaradics István.

Szebeny András

ur a „Bevándorló” képviseletében Canadába utazik, ahol mindenekelett a torontói és hamiltoni magyarokat fogja meglátogatni. Szebeny ur utjába ejti Buffalót és környékét is. Előfizetéseket és hirdetések felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Ajánljuk őt honfitársaink jóindulatába.

KERESEM

édesapámat, HAUZMAN JÁNOST, aki ezeltől 12 évvel érkezett Amerikába és legutóbb Clevelandban látták. Ordó községből Abaujgyéből jött ide. Levelek HAUZMAN JÁNOSNAK, Puritan, Pa., címzendők.

Szerkesztői üzenetek.

NÉMETH D. DEZSŐ, South Bend. B. levelét a szerkesztőségünkkel és egyéb tartalommal megkaptuk. Mentségünkre csak azt hozhatjuk fel, hogy a szóban forgó levél, amelyre ön választ nem kapott, soha mi hozzánk el nem jutott. Kár volt tehát haragudni.

CSEHI MIHALY, Flemington. Értjük a türelmetlenségét, mindazonáltal további várakozásra kell kérnünk. Anyi kézirát halmozódot fel, hogy bizony időt vess igénybe az átváltsássa. A jövő napokban az ön kézirátára kerül a sor.

LAPUNK BARÁTJA, Scalp Level. Levelezőlapját vettük. Igaza van; sok igrünk visszárdt már bizalmunkkal, és egyszer azonban rendben van. Reméljük, hogy baráti agglányait ezennel szétosztattuk.

B. E. P. R., Pittsburg. Örülünk, hogy a mi nézetünket vallja. Szaporodik egyre azoknak száma, akik belátják, hogy mi önzetlenül s csak is a Verhovay-Egylet nyolcezer tagjának érdekében vittük fel a harcot a klikkel szemben. Bennünket nem is vezethetett más. Különbem mi a klikknek sem akartunk ártani, mert lapunk szerkesztője nyilvánosan kijelentette, hogy ugyancsak nyilvánosan bocsánatot kér, ha a „hivatalos”-ban kijelentik: hogy Bolla Gábor néven nincsen és nem volt az egylet pénze, hogy Kövér Sándor főnököt nem helyezték szarolási és pénzkicsikarás címén vád alá és hogy Pólya László dr., aki a számunkra felvett pénzeket elfelejtette beküldeni hozzánk, nem jászák vezérzetet a főtisztikar gyűlésén. EDDIG ezt nem jelentették ki, tehát — kutya van a kertben. Utalunk különben az oxford furnacei fiók mai levelére.

BALINT GÉZA, Chicago. A drótnélküli telefon nemesak az Egyesült Államok hadihajóján, de — többek közt — egy new yorki mulatóhelyen is megszáfaltaban van. Akik annak idején részvényeket vásároltak, szép hasznót vágtak osztalék fejében máris zsebebe. Részvények most már nem kaphatók.

BUSULÓ LEANY, Ha jól esik önnek, mi is szívesen elbuzsulunk szomorú történetén. Egyszer bet azonban minden rokonszenvünk dacára sem tehetünk. Különbem: gombház, ha leszakad, lesz más.

Lelkeszek és egyleti titkárok ne feledjék, hogy **KÉTSZAZ HÍMZETT MAGYAR ZÁSZLÓ** hirdeti, hogy az egyedüli megbízható magyar zászló- és jelvény-készítő **PERÉNYI BÉLA** 335 East 14th street, New York. Írjon árjegyzékért, költségvételért.

gyerekek egymás előtt szegyllenek jók lenni és leginkább ezért rosszakodnak. E furesa motívum gyökerei megmaradnak még a felnöttek életében is. Hát képzeltető, mit állt ki Gyurka. De kiállotta, emberül. Eltűrtte azt is, egy mártír kegyességével, hogy Terka a nyakába egy buzakalászt csusztatott. Ez pedig esikalandos és rossz dolog. Mennél jobban akarná kipiszkálni az ember a buzakalást, annál inkább csuszik lefelé. Terka arra spekulált, hogy Gyuri pofonúti és akkor ő örömrivalgva rákiálthat: — Vétkezéte!

De hát Gyurin nem lehetett kifogni. (Várj csak, — gondolta magában — majd holnap, csak megálldozom, olyat csördíték a nyakad közé, hogy még!) Gyurka példásan viselkedett. Sőt, hogy a tisztátalanság bűnét ne kövesse el, lefekvés előtt a lábát is megmosta. Ezért a mamája külön megdícsérte, ami Gyurka szerint undort kellett két kis testvére szívében.

Aztán imádkozott, elaludt és álmodott. Hogy mit álmodott, arra nem bírt pontosan emlékezni, amikor reggel kinyitotta a szemét. Valamit a cserébogárról álmodott. De mit? Ijedten kapott a kabátja után. Meg volt. A skatulya is, benne a cserébogár is. Hála Istennek, csakhogy megvan.

Rendes időben ott volt az iskolában. A hitoktató ur figyelmeztette az osztályt, hogy aki tegnap délután óta vétkezett, az gyónjon meg újból, mert aki bűnös lélekkel merné magához venni az Ur szent testét, az nyugodt lehet afelől, hogy elkárhozik. Két fiu tényleg jelentkezett is az újból való gyónásra.

Gyurka tisztának érezte a lelkét; de azon gondolkozott, hogy mit is álmodott ő a cserébogárról?

Bevonultak a templomba. A szent miséldozat szertartásának derekán a ministráns háromszor esengett. És a bűneiket feloldozott kis gimnazisták ott térdeltek aláatosan az Ur oltárának lépcsőjén.

Páter Anzelmus áldoztatta őket. Megállt a sorban mindenik fiúcska előtt és megálldoztatta őket egymás után. Gyuri előtt még tíz, vagy tizenegy társa lehetett.

És most eszébe jutott Gyurinak, hogy mit álmodott. Azt álmodta, hogy valahol, kint a réten, kis cserébogár-fióklak sarnak, mert nem jött haza a mamájuk. A mamájukat egy nagy gonosz fiu megfogta és sötét börtönbe zárta. Jaj, szegény kiesi cserébogár-fióklak!...

Világos, hogy ez halálos bűn. És ezt ő elfelejtette meggyónni. Péter Anzelmus pediglen mindjárt ideér az Ur szent testével. Hogyan vehesse magához Krisztus vétét és testét, ha imhol, halálos bűn nyomja a szívét? És gyónni már nincs idő.

Gyuri a zsebébe nyult. Elővette a skatulyát és felemelte a tetéjét. Egy nagy cserébogár röpött ki belőle és felszállt a szentely tömjénfüstös magasságába... Ott eltűnt...

Páter Anzelmus megdőbönt. Megállt Gyuri előtt és halkán, de szörnyen szigoruan így szólt reá: — Ej, te haszontalan! Még itt is rendetlenkedel? Takarodjál haza! Délután újra fogsz gyónni...

Gyuri elesodálkozott. Pajtásai rosszalólag pillantottak felé, amikor fejét lehajtva, és esendesen könyözve kiballagott az Isten házából. Cipőcséki profán zajjal kopogtak a kövön... De hát element. A diákok megálldoztak és az Ur dicsőségét zengve felharsant az orgona bugó szózata...

Ohio államban!

Fehér Jenő odautazik az érdekünkben.

Fehér Jenő ur, aki eddig Connecticut államban képviselte a „Bevándorló”-t, Clevelandba utazott, hogy CLEVELAND városában és OHIO ÁLLAMBAN képviselje lapunkat. Fehér ur előfizetési és hirdetési díjak felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Ohio állambeli olvasóink és a magyarság pártfogására ajánljuk Fehér urat. „A Bevándorló” kiadóhivatala.

gyurka is, fe...

gyurka is, fe...

A BEVÁNDORLÓ

Amagyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden **KEDDEN** és **PÉNTEKEN**. Szerkesztő és kiadó: **SINGER MIHALY**. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD.

CANADAI IRODA:
218 Dufferin Ave., Winnipeg, Man. Vezérképvisele: Tavasz Sándor.

FÜKIRODOK:
Pittsburg, Pa., Chicago, Ill., Passaic, N. J.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
New York város és Kanada egész évre... \$1.—
For the United States, 1 year... \$3.00
Magyarország egész évre... \$5.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every **TUESDAY** and **FRIDAY**. Edited and published by: **MICHAEL SINGER**. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD.

OFFICES IN CANADA:
218 Dufferin Ave., Winnipeg, Man. Gen. Manager: Alexander de Tavaszy.

BRANCH OFFICES:
Pittsburg, Pa., Chicago, Ill., Passaic, N. J.

SUBSCRIPTION RATES:
For New York City and Canada, 1 year... \$4.—
Egyszerű Államok egész évre... \$3.00
For Hungary, 1 year... \$5.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y. under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

—Kossuth Ferenc diszasszólót, persze magyar diszasszólót ajándékozott a new yorki magyar menházak. S most a segélyegylet igazgatósága szép köszönőlevelet intézett a magyar kir. kereskedelemügyi miniszterhez.

— Azt írta a többek között, hogy a segélyegylet „tántoríthatatlan hűséggel ragaszkodik a Kossuth névhez fűződő nagy és szabadságszerető eszmékhez”. Ezt jó volt megírni. Mert talán észre tér tőle maga Kossuth Ferenc, aki nagyon, de nagyon eltávolodott a Kossuth névhez fűződő eszméktől.

— Amint a Bevándorló előző számában jelentettük s amint ezt lapunk mai számában is fejtegetjük, a magyar korona várománosa Romániában fogadta a magyar államcsere ellenségeit, kezét szorított velük és nyugodtan meghallgatta, mint szidták le a sárga földig Magyarországot.

— E fölött aztán a hazai sajtó egy része zokog, jajveszékkel és fenyeget. Mint ha új, hallatlan dolog történt volna. A történelem csak megismétlődött. Ferdinánd és később Ferenc József 1848-ban és 1849-ben nem paktáltak a nemzetiségekkel, nem uszították Jellasihot a magyarok ellen? S egy Kossuth Ferenc miatt miért restellné megtenni azt Ferenc Ferdinánd, amit egy Kossuth Lajos daczára megtenni mertek Ferdinánd és Ferenc József?

— A nőknek az egyenjogúságért folytatott küzdelmük és az ezen küzdelemben kivívott némi győzelmük Clevelandban már megírta a maga gyümölcsét. Az amerikai Debrezenben fiatal lányok öngyilkosok klubját alakították s az egyik fiatal lány vasárnap agyonlőtte magát bizonyítékul annak, hogy a természetes hivatástól való eltávolodás természetellenes dolgok elkövetésére viszi az embert.

— Az Egyesült Államok kereskedelmi minisztere, aki tudvalevőleg egyuttal a bevándorlási hatóság főnöke, a minap kijelentette, hogy névtelen feljelentések alapján ezentel nem szabad a bevándorlási hatóságnak senkit sem tartóztatni, ha csak előbb meg nem győződött a feljelentés tárgyának minden kétségen felülálló valódiságáról. Bizony nem szép a miniszterrel, hogy ebbeli intézkedésével kedvező foglalkozásától foszt meg magyar embereket.

— Harry Thaw, aki White építész meggyilkolta s akit a villamos széktől csak az a körülmény mentett meg, hogy meghibbant elméjének mondták, s a boldok házába zárták, most újból felvette a küzdelmet szabadságáért. S itt két érdekes mozzanat köti le a gondolkozó ember figyelmét. A gyilkossági tárgyaláson az ügyész akarta rábizonyítani Thawra, hogy épelméjű, míg a védő kliensének örült volt a mellett értelt. Most ugyanaz az ügyész, mondja Thaw-t bolondnak s ugyanaz a védő akarja épelméjűségét bizonyítani. És mit szól mindehhez az igazság istenasszonya?

AMERIKAI DOLGOK.

Tizennyéves asszony. Warwick-ben, N. Y., a napokban volt egy esküvő, hol a menyasszony mindössze 14 éves, a vőlegény 20 éves volt. A lány neve Miss Anna Mondell, a férfit Joseph Leon. A lány szülei hosszú ideig ellenézték a fiatal pár házasságát, mire megszöktek s titokban akartak megesküdni, de a lány tulságos fiatalsága miatt nem találták lelkész, aki összeadta volna őket. Időközben azonban híre jött, hogy a vőlegény egy nagybátyja meghalt, s 25.000 dollárt hagyományozott a vőlegényre. Erre a híre a szülők ellentállása megtört, s megadták beleegyezésüket a házassághoz.

Törvény a lovagló asszonyok ellen. Georgia állam híres arról, hogy modern törvényhozói vannak, akik folyton új, eddig nem hallott törvényekkel boldogítják honfitársaikat. A múlt évben egy georgiai törvényhozó indítványt tett arra nézve, hogy törvény által tiltásuk el a nőnek azt, hogy mesterségesen szépítsék magukat. Most egy törvényhozó azt indítványozta, hogy büntetés terhe alatt tiltásuk meg a nőnek a feszes, testhezálló nadrágban való lovaglást.

Színésznből apácza. Egy Mabel Howard nevű fiatal színésznő, akinek fényes színpadi jövőt jósoltak, elhatározta, hogy apáczafátlyát vesz magára, s már ott is hagyta a festett világot, hogy azt a zárda komor csendjével váltsa fel. Eljárása okát nem akarja elárulni.

Léghajózás a hóviharban. Egy léghajó szállt le a héten St. Louisban, mely a nyári idő daczára magas légi útjában erős hóviharban állott ki, s ezért kénytelen volt utazását félbeszakítani.

A léghajó kosara, gümbeje és hálója annyira átmedvedett, hogy a gáz nem volt képes többé a nagy súlyt a levegőben fentartani.

Tífusz a tengerészetenél. A Provincetown-nál, Mass., állomásozó hadihajóraj néhány alkalmazottja tífusz áldozatul esett. Eleinte a fagyaltat, s az étlap több más ételt gyanúsították a baj okozójául, de végre kiderítették, hogy a rossz burgonya okozta a betegséget. Az ételkészítésben levő több száz hordó burgonyát ez okból a tengerbe dobták, s minden más intézkedést is megtekint a baj további terjedésének megállítására.

A feleséggyilkos vége. New Bedfordban, Mass., a rendőrségen megjelent egy Fanning nevű ember, aki feljelentette önmagát, hogy feleségét meggyilkolta. Mielőtt a kapitány részletesen kikérdezhetné volna, az ember hirtelen revolvert rántott elő, s föbe lötte magát. Rögtön meghalt. Lakásán megtalálták összevagdalt állapotban a nejét. Azt hiszik, hogy tettét elmezavarban követte el.

Tudomány a betörők szolgálatában. Los Angelesben, Cal., négy fiatal fiút, kiknek kora 14-től 17 évig terjed, fogtak el. A nagymenyűű ifjak rendszeresen foglalkoztak a betöréssel, s ezáltal könnyűsére négy állomáson detronizáltak távirót létesítettek. Az egyik még elfogatása perczében is értesíteni akarta társait a vesztélyről, de ebben megakadályozták.

Új formájú női kalapok. A széles karimájú „Vig övezés”, s az esernyő-, lámpa- és kosárfarmájú kalap csakhamar el fog tűnni a nők fejéről, hogy helyet adjon az új toronyformájú kalapnak, mely a közelgő idény esodája lesz. Az új kalapot Párizsban már viselik, s ott másfél láb magasra készítik. Valószínű, hogy itt, a határtalan lehetőségek országában a kalap még nagyobb lesz. Diszítése kordálakból és lecsüngő szőrmeből áll, ami által a kalap némileg hűsáreszközök fog hasonlítani. Ara 1000 dollár is rughat.

Öngyilkosok klubja. Clevelandban, O. fiatal lányok öngyilkosok klubját alakították; a klub egyik tagja, egy Bonschek nevű fiatal lány már el is követte az ön-

gyilkosságot. A rendőrség a klubot feloszlatta, s a többi tagokat megfigyelés alá helyezte, hogy ne követhessenek el öngyilkosságot. Egészségtelen olvasmányok bírták a fiatal lányokat hóbortos tettükre.

Egy költő öngyilkossága. Philadelphában egy Calsia Molusky nevű lengyel költő öngyilkosságot követett el. A költő nagy nyomorban élt, s ez bírta a végzetes tette.

A kalaposztrájk áldozata. A régóta huzódó kalaposztrájknak egy nagy newarki kalapgyár áldozatul esett. A Merritt Johnson & Hancock Company új kalapgyára 22.000 dollár adóssággal esdőt mondott, s a fizetése képtelenség okául a régóta huzódó kalaposztrájkra hivatkozik.

Gyilkosság a bíróság előtt. Little Rockban, Ark. a törvényszék előtt véres tragédia játszódott le. Parker Willis, egy gyógyintézet tulajdonosa, beperelte volt feleségét, a jelenlegi Ellis asszonyt gyermekei kiadásáért. Willis személyesen volt jelen a tárgyaláson, míg volt felesége a jelenlegi férje által képviseltette magát. Míg a tárgyalás folyt, Ellis revolvert rántott elő, s mielőtt bárki megakadályozhatta volna, Willist a bíróság szeme láttára szíven lötte. A tettest letartóztatták.

Megzavart dinnyelakoma. A 340 West 41-ik utcában, New Yorkban levő ház udvarában néhány néger polgártárs dínnyelakomát rendezett. A lakoma a programtól eltérőleg verekedéssel, majd kézzurásokkal végződött, mire a verekedés kezdeményezőjét, a 18 éves Miguel Buod-t hosszas hajszá után letartóztatták. Áldozatát, akinek arcát késsel öszszeszurkálta, kórházba kellett vinni.

Megegyezés a vámtarifa dolgában. A Taft elnök és a vámtarifarevizáló-bizottság tagjai között felmerült nézeteltérés közös megegyezés révén megoldást nyert. A tanácskozás, melyen a megegyezés létrejött, Taft, Aldrich és Payne részvételével folyt le. A részleteket egyelőre még titokban tartják, annyi azonban már nyilvánosságra jött, hogy a faanyag és keztük vámját az elnök kívánására leszallították.

Nagy települési kedv. A Spokane-ban, Wash., székelő telepítési bizottság elé még mindig tömegesen érkeznek az előjegyzések a telepítésre szánt, s kiosztandó földterületekre. A jelentkezések oly tömegesen érkeznek, hogy a bizottságnak még 50.000 előjegyzési blankettát kellett megrendelni. Eddig 148.955 jelentkezés érkezett, bár 6400 telep kerül kiosztásra.

Elpusztult község. Az Illinois állambeli Philo községet elhamvasztották a lángok. A tűz tegnap ütött ki a fűteza egyik házában s miután a mentőeszközök nagyon is kezdetleges állapotban voltak, a tűz terjedését megakadályozni nem lehetett. Hamuvá lett az egész község.

A sztrájkolók bősége. New Yorkban a 6-ik utcában van a German American Bire Bread Company sütője. A péklegények sztrájkra mentek, de a társaság másokkal dolgoztatott. Tegnap hajnalban, mikor egy Andrea Ede nevű munkás a pinczehelyiségben éppen dagasztott, három sztrájkoló behatolt és alaposan helybenhagyták a munkást. Kiáltásaira később néhány rendőr lesietett a pékműhelybe, a merénylőknek azonban akkor már üthették a nyomát.

HA OLVASNI akar szép regényt INGYEN kap olyant, ha erre a címre küld egy kétcentes bélyeget: **RUTTKAY JENŐ** 106 AVENUE B, NEW YORK.

DR. KIRÁLY BÉLA

KERESZTÉNY GYÓGYINTÉZETE

123-5 Street, McKeesport Pa.

Gyógykezelék a saját intézetemben mindennemű betegséget, egy nőknél mint fő fiaknál kés, fájdalom és elatás nélkül.
Haskéregesülést, rákot, jótállás mellett, operáció nélkül végbélbajokat. Férfiaknál és nőknél 8-10 nap alatt folyásokat és sebeket, amelyek más orvosok kezelése alatt hónapokat vesznek igénybe.
LEVÉLBELI MEGKERESÉSEKBE EMLITSÉK A „BEVÁNDORLÓ”-T. Minden bizalmas levélre bizalmasan válaszolok.

A NAGYVILÁGBÓL.

Az érzékeny szlávok. Supilo, horvát képviselő, s a bécsi horvát-szerb egyesület ötven tagja becsületért perelték be Friedjung történetírót, mert ez egy cikében azt a vádat emelte ellenük, hogy a legutóbbi keleti válság alkalmával felségsértő összeesküvésben vettek részt.

Sztrájk Stockholmban. Stockholmban mintegy negyvenezer papír-és gyapjuipari munkás beszüntette a munkát. Augusztus 2-án a vasipari munkások is csatlakoztak hozzájuk, s körlevelet küldtek szét, melyekben az egész ország munkásságát általános sztrájkra szólítják fel.

Lázadás Mexicóban. Guadaluajura-ban, mely Mexico állam legszebb, s második legnagyobb városa, véres zavargás történt, melyet politikai szempontból nagy jelentőségűnek tartanak. Diaz elnök érdekében hívei népgyűlést tartottak, melyet a más pártból tartozó néptömeg megadott. Csakhamar véres verekedés támadt, melyben több százan megsebesültek, s két ember életét veszítette. A sebesültek között több amerikai állampolgár is van.

A rákövetkező éjjel a néptömeg megtámadta a Hotel Garcia-t, melyben a Diaz-párti vezemberek és szónokok voltak megszállva. Az emberek futásban kerestek menedéket. A tömeg a szálloda épületét csaknem teljesen szétrombolta.

A kirendelt katonaság és rendőrség még nem bírta a rendet helyreállítani. A tömeg folytatja rombolásait, s barrikádokat épít az utcákon. Az egész város ostromállapotban van.

Beszakadt padló. Alessandria városában, Olaszországban, egy gyűlésterem padlója leszakadt, s a teremben levő több száz ember a mélységbe zuhant. Számos súlyos természeti sebesülés történt.

Evdij a volt perzsa sahnak. Az új perzsa kormány évi 25.000 dollár díjat szándékozik a trónjától megfosztott sahnak felajánlani azzal a feltétellel, ha Perzsiából eltávozik, s soha többé nem lép annak földjére.

Roosevelt utja. A Roosevelt-vadásztársaság augusztus 5-én fog a délafrikai Nairobi-ből Naivashaba indulni. Utközben kiszállnak Kijababa, ahol Roosevelt az afrikai belföldi misszió új épületének alapkövét fogja letenni.

Az új szultán utazása. V. Mohammed, az új török szultán szeptember havában Szent Pétervárra utazik, az orosz ezár meglátogatására. Még eddig nem fordult elő, hogy török szultánok külföldi utazásokat tettek volna.

Szocialisták a czar ellen. A francia szocialista munkásszövetségek erős kifejezésekkel telt felhívást tettek közzé, hogy a munkások tiltakozzanak az orosz ezár tervbevett elerburgi látogatása ellen.

Angolok és osztrákok. A bécsi „Fremdenblatt”-ban, mely tudvalevőleg a bécsi kormány szócsöve, erős támadó cikket jelent meg Sir Edward Grey, londoni külügyi államtitkár ellen; a cikket azt mondja, hogy az államtitkár a közvéleményt félrevezette, mert a balkán kérdésben a berlini szerződést mellőzte. A cikket egyébként üdvözi az angol közvéleményt abból az alkalomból, hogy nézete az osztrákoknak a legutóbbi balkáni válság alkalmával tanúsított magatartásáról megváltozott.

A féhold vesztesége. Alig hogy az európai hatalmak Kréta szigetéről esapataikat visszarendelték, a sziget lakosai a helyőrségi kaszárnyára felvonták a görög zászlót. A krétaiak legfőbb vágya Görögországtól elszakadni, s Görögországhoz csatlakozni. De hogy ez a törekvés miként fog végződni, az még igen kétes.

Castro tovább konspirál. Maracaibóban, Zulie állam fővárosában a héten elfogtak egy Hauer nevű német embert, a ki állítólag azért tartózkodott ottan, hogy Castro-nak venezuelai vállalatoknál birt részvényeit eladja, de valójában azért, hogy Castro megbízásából Gomez elnök megbuktatására összeesküvést szervezzen, amint ez a nála levő iratokból kiderült. Még számos letartóztatás várható.

Bankárok intrikája. A pekingi francia-angol és német bankárok szövetsége, mely a kínai vasutépítésre szánt 24 millió 500.000 dollárról szóló kölcsön létesítésére alakult, felbomlott, mert a németek folytonos intrikálási kísérlete miatt a megegyezés lehetetlenné vált.

Óriási sztrájk kilátásban. Az angolországi bányászó szövetsége tagjait megszavaztatta arra a kérdésre, hogy kívánják-e a bérleszállítás ellen küzde, s sztrájkoló skót bányásztaikat általános sztrájkjal támogatni? A szavazást a héten zárták le, s annak eredménye az, hogy 518.361 tag a sztrájk mellett, 62.980 pedig ellene szavazott, s így a nagy többség a sztrájk mellett foglalt állást.

Ez az eredmény valószínűleg siettetni fogja a skót bányászok ügyének kedvező eldöntését. A sztrájkolónak a jövő hét folyamán újabb értekezletük lesz a tulajdonosokkal, s ha ezen a megegyezés nem sikerül, akkor az egész szénipart megbénító hatalmas sztrájk kezdetét veszi.

Egy amerikai nő letartóztatása. Genfben letartóztattak egy Seattle-ből, Wash. való amerikai nőt, mert 806 dollár rug szállodal számláját nem bírta megfizetni. A nő neve Appleton Tamásné, aki elváltan élt férjével.

Rémület Polotsk-ban. Polotsk az egyedüli város Szent Pétervár közelében, melyet a szera eddig megkímélt. Most onnan is tömeges megbetegedéseket jelentenek. Nőveli a bajt, hogy igen kevés orvos van a betegek kezelésére. Szivetszakgató jeleket játszódnak le naponta az orvosok irodái előtt? A betegek hozzátartozói egymással verekednek, hogy mielőbb az orvos elé jussanak, hogy hozzátartozóiknak orvosi segélyt biztosíthassanak. Az összes üzleteket bezárták.

Egy repülőgép balsikere.

Közvetlen a cél előtt felmondja a szolgálatot.

Hubert Latham, az ismert repülőgép-feltaláló másodsor kísérte meg a héten, hogy az Angol- és Franciaország között levő esatonát átrepülje. A kísérlet ez alkalommal is megbukott, sőt a bukás még nagyobb volt, mint az első alkalommal, mert a repülőgép közvetlen a cél előtt, alig két mérföldnyire Dover-től a tengerbe pottyant.

Az esést a parton levő épületek tetejéről és a közelben levő hadihajókról nagy embertömeg nézte. Az esést előtt közvetlen a gép elkezdett ingadozni, ide-oda kövályogni, s egyszerre, mint a meglőtt madár, hirtelen a tengerbe zuhant. Latham-t a közeli hadihajó emberei mentették ki a vízből igen kimerült állapotban.

Magyar fogorvos

Foghuzás fájdalom nélkül. Biztos és jó kezelés.

DR. FRANK KERN

233 EAST, 10. UTCZA, NEW YORK.

— Az első és második Ave. közt. —
RENDEL: Reggeli 10-től est 8-ig.
Vasárnap: Reggeli 10-től d. u. 1-ig.

JOGÜGYI IRODA

KIZARÓLAGOSAN HAZAI ÜGYEK ELINTÉZÉSÉRE. KÖLÖNÖSEN TELEK-KÖNYVI ÉS ÖRKÖSÜDESI ÜGYEK RENDEZÉSÉRE. ELKÉSZIT MINDEN NEVEN NEVEZENDŐ OKMÁNYOKAT JUTANYSOK AON. AZ IRODA ELEN ALL

DR. VASVÁRY W. JENŐ

JKLEVELES HAZAI ÜGYVÉD, A „BEVÁNDORLÓ” SEGÉDSZERKESZTŐJE.

Levélbeli megkeresések így czimzendők:

BEVÁNDORLO

327 East 13th Street, New York.

SZABÓ LAJOS postamester

CHROME, N. J. és VIDÉKE

EGYEDÜLI MAGYAR KÖZJEGYZŐJE.

HAJÓ-ÉS VASUTI JEGYEK TÖRVÉNYES ÜGYNÖKE.

Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett Money Orderen szállítok, hol \$10.000 óvadék van letéve. Minden reám bízott törvényes ügyeket a legzakaszerűbben elvégzek. Tanácsot és utbaigatást ingyen adok. CZIM:

LOUIS SZABÓ, Chrome, N. J.

Hazai dolgok.

József főherceg és a rikkancs.

Budapest. József főherceg népszerű ember nálunk. Ami elvégre nem is csoda, mert hiszen ő az egyetlen Habsburg, aki köztünk él. Hogy azonban ez a köztünk élése is ő szempontjából tekintve, kellemes is legyen, erre nézve nekünk is vannak némi kötelességeink iránta. Az első e fajta kötelességünk, hogy tegyük kedvessé neki a mi társaságunkat, vagy legalább is ne tegyük elvisehelhetlenné.

Minap délután például aligha jól érezte magát a főherceg Budapesten. Pedig az ő egyéni diszpozíciója, a jelekből ítélve, éppen az ellenkező volt. Bizonyítja ezt az, hogy minden kíséret nélkül, egymagában elindult sétálni az utcákon. Így csak az jár-kelek, aki otthon érzi magát.

József főherceg tehát sétált. Katonai egyenruhájában ment végig az Erzsébet-körúton, amikorra az utcai sétálók egyszerűen csak fölismertek. Néhányan megálljanak, többen pedig nyomába szegődtek. És ekkor az a kellemetlen helyzet állt elő, hogy József főherceg mögött egyre nagyobb tömegbe verődött a kíváncsi közönség, amely rendületlenül kísérte utján. A kép furesza volt. Elöl ment a főherceg s nyomában egy tolongó sokaság, amely időnkint éljenzésbe tört ki.

A kíváncsi közönség viselkedésének okát nem kell magyarázni. Az ok kétségtelenül az a rokonérzés volt, amelyvel az egyetlen magyar főherceg iránt viselkedtek. De azért a jövőben mégis jó volna, ha a közönség bizonyos udvarias tartózkodást tanúsítana, mert az ilyen tüntető jellegű jelenetek igen kellemetlen szokott lenni arra, akit kitüntetnek vele.

Sokkal kedvezőbb ennél az az eset, amely előbb történt meg József főherceggel a Kossuth Lajos-utczában.

A főherceg automobilon a Nemzeti Kaszinó elé érkezett, mikor egy féllábú rikkancs, akinek ott van a rendes posztja, a lépő főherceg elé biezgett és krajkáros lapját kínálva, harsányan kiabálta:

— Szenciáziós kiadás! Tessék nagyságos ur!

A főherceg erre átvett egy lapot és két koronát adott a rikkancsnak, aki a jó üzlet fölötti örömeiben ujjongani kezdett.

Ebben a pillanatban alázatos hajlongások közt sietett elő a kaszinó portása, miközben a rikkancs megtudta, hogy a „nagyságos ur”, akitől a két koronát kapta, nem kisebb ur, mint József főherceg.

Az élelmes rikkancs ekkor hirtelen föltalálta magát. Büszkén, diadalmasan kiáltotta:

— No, végre én is udvari szállító lettem!

József főherceg meghallotta a rikkancs kiáltását és józuan nevetett rajta.

Titokzatos orvosi eset.

Budapest. A budapesti szövetség-utcai poliklinikai orvosi karát napok óta nagy titokzatos megbetegedési eset foglalkoztatja. A beteg a poliklinika egyik fiatal orvosa, dr. Pollák Ármint. Öt nap óta eszméletlen állapotban, negyven fokos lázzal fekszik vérmérgezési tünetek között s nem lehet rajta segíteni. A huszonöt esztendő orvosa nemrég szabadságot kapott, hogy Vas megyében lakó szüleit meglátogassa. Mikor visszaérkezett Budapestre, lázról panaszkodott, majd öt nappal ez előtt általános vérmérgezési tünetei között megbetegedett. Eleinte azt hitték, hogy az orvos hivatásának áldozata lett s valamelyik operációja közben inficziálta magát, de csakhamar kiderült, hogy a fiatal orvos megbetegedésének nem ez az oka. De hogy bizonyosan micsoda, azt nem tudják. Magának a betegségnek körülményei is szerfelett titokzatosak, a fiatal orvos ugyanis öt nap óta eszméletlenül fekszik s az orvosok minden igyekezetük ellenére sem tudnak segíteni rajta. Öt perzenkint Davidson-féle szérumot fekszkendeznek a testébe, de ez a szérum, amely más vérmérgezési esetekben kitűnően bizonyult, a szerencsétlen fiatal orvoson nem segít. A poliklinika vezetője, dr. Fleischmann kijelentette, hogy el sem tudja képzelni, hogy mi lehet dr. Pollák Ármint megbetegedésének az oka. A vérmérgezésnek a testen semmi különös nyoma s olyan jelet sem tudnak fölfedezni, amely valamilyen lappangó betegségre mutatna. A vesebaj előrehaladott stádiumában be szokott állani a vérmérgezés, de most nem ez az eset áll fenn. Dr. Schultz, a poliklinika orvosa, aki dr. Pollák Ármint tizenkét esztendő óta lakótársa és minden ügyét ismeri, azt mondja, hogy Pollák, mikor szüleit meglátogatta után Budapestre visszajött, egy jelentéktelen műtétet végzett magán s a rákövetkező napon már nagy láza volt s elvesztette az eszméletét. A poliklinika összes orvosi öt nap óta fűdik azon, hogy a szerencsétlen fiatal orvost eszméletre térítsék, de min-

den igyekeztük kárba vész. Elhívták a beteghez dr. Genersich Antal egyetemi orvostanárt, aki szintén azt mondta, hogy itt egy titokzatos orvosi esettel állunk szemben. A fiatal orvos „egy rejtélyes köréset áldozata”. Az ő praxisában azonban már egyszer előfordult ez az eset, ugyanezek a körülmények között és az is egy fiatal orvossal történt. Segíteni nem tudtak rajta, eszméletre nem tudták hozni s meghalt. Dr. Pollák Ármint is menthetetlennek tartja. A fiatal orvos szüleit táviratban hívták fel Budapestre fiuk beteggáyház s a szerencsétlen szülők sirva lesik a beteg minden mozdulatát. Utolsó kísérletképpen táviratozták a Brassóban élő dr. Korányi Frigyes egyetemi tanárért. Korányi éjszaka érkezett meg Budapestre s rögtön a poliklinikára hajtott. De ő is tanáctalalul állott a fiatal orvos beteggáya előtt. Nem tudja megmagyarázni — mondta — mi lehet az oka ennek a titokzatos körülmények között való megbetegedésnek. Három hónapja volt a poliklinikán egy ehhez hasonló eset, de akkor a Davidson-féle szérum segített a betegben. Egy leány volt a páciens. Akkor fölfedezték, hogy az infekció széke a vesében van s a szérum használt. Ebben az esetben, a dr. Pollák Ármint esetében sem az infekció széket nem tudták meghatározni, sem megmagyarázni azt, hogy a szérum öt nap óta teljesen hatástalan maradt. A szerencsétlen fiatal orvos beteggáya állandóan őrzik szülei és kollégái, mert halála minden pillanatban bekövetkezhetik.

Letartóztatott bankigazgató.

Arad. Az aradi rendőrség letartóztatta Szántó Sándort, az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár vezérigazgatóját és Ujházy Andort, a bank főkönyvelőjét. Egy feljelentés alapján a bank ellen két hete vizsgálatot indítottak, a könyveket lefogalták és a törvényszéki szakértők véleménye alapján kiderült, hogy azokban a tételeket hamisan könyvelték el azezből, hogy a részvényesek megtevésére végett nagyobb üzletforgalmat mutassanak ki. A bank ellen azóta több feljelentés érkezett esalás és okirathamisításért. Ujházy, tettét beismerte, azonban azt állítja, hogy tettét az igazgató utasítására követte el. Szántó tagadásban van. A letartóztatásban a főkönyvelő megnyugodott, míg Szántó felebezést jelentett be. A bank sok kis embert károsított meg.

Agyonlőtte a fiát.

Arad. Az aradmegyei Nagykamarás közönségben Tótor József juhász a vásárra hajtott s az eladott juhok árát megitta. Mikor Tótor hazatért, fia szemrehányást tett neki, mire apja haragjában agyonlőtte a fiát.

A gyilkos pálnika.

Arad. Fazekasversánd aradmegyei közönségben Rozgán Péter családjával együtt halotti toron sok pálnikát ivott, amittől hirtelen összeesett és szörnyet halt. Többen a vendégek közül megbetegedtek. A vizsgálat megindult, hogy nem-e pálnika-mérgezés történt?

Elsülyedt teherhajú.

Baja. A baja—búttaszéki vasuti hidnak hajóközlekedésre szánt nyílásánál, amely szűk volta és kellő éjszakai megvilágítás hiánya miatt már több katasztrófát okozott, az éjjel a pillérhez vágódott a Lehel nevű teherhajú, kettőtört s mintegy száz ezer korona értékű gabonakományával együtt elsülyedt. Egy munkás a vízbe fullt.

Szoborleplezés.

Czegléd. Gubody Ferenc, Czegléd város volt polgármesterének bronzba öntött mellszobrát minap leplezték le óriási közönség jelenlétében. A sikerült mellszobrot Horvay János szobrászművész készítette. Az ünnepi beszédet Takács József, református lelkész tartotta.

Pénzhamisítás.

Debreczen. Szilágyosmlyón a múlt évben egy pénzhamisító bandát leplezték le a esendőrség, mely az egész országrészt elárasztotta hamis ötkoronásokkal. Most tárgyalta ezt az ügyet a debreczeni kir. törvényszék és a banda tagjait, Lupó Demetert másfél évi, Szatmárián Jakabot két évi, Csonka Tivadart és Lupó Gábot nyolcz havi, Ilyés Jánost hat havi börtönbüntetésre, míg Csinye Pétert három havi fogházbüntetésre ítélték.

Leugrott a robogó vonatról.

Eger. A Füzesabonyból Miskolcra haladó személyvonat harmadik osztályú utasai idegrázó jelenetek voltak tanui. Egy középkori mezőnyáradt asszony nem halálra, hogy midőn a vonat megállt, a kalauz Mezőnyáradt jelzi. Csak akkor riadt föl, midőn a vonat már megindult, s mind gyorsabban kezdett haladni. Az asszony ijedt kérdésre, hogy melyik állomás volt ez, egy utas megmondta, mire az asszony elkapta egy csomagot, örültként rohant a kijáratához, a lépcsőkre hágtott s onnan mit sem törődve az utána felhangzó ré-

mült tiltakozásokkal, leugrott a robogó vonatról. A vakmerő asszony iszonyuan hanyat vágódott s csak jó sorsa mentette meg attól, hogy nem a kerekek alá, hanem a sínpártól néhány arasznyira zuhant a földre. Az utasok, kiket megdörmesztett a rémes látvány, még azt megfigyelhették, hogy a mozdulatlan nőt az odarohanó vasuti alkalmazottak megragadják s viszik magukkal. A mezőnyáradt asszony azonfelül, hogy utításait így megjesztette, egy bártfai kocsmáros feleségét külön is kellemetlen meglepetésben részesítette. Ugyanis az ijedelem pillanatában nem a saját, hanem a kocsmárosné esomagját kapta föl s az elég értékes esomag helyett cserébe a maga kis esomagját hagyta cserébe.

Sikkasztó állomásfőnök.

Fiume. A máv. igazgatóság távirati utasítására a fiumei igazgatóság följelentést tett Roboz Rozenberg Lipót szőregi állomásfőnök ellen, aki tizenkétezer korona elsikkasztása után megszökött. A sikkasztó állítólag Fiume felé vette utját.

Szórakozott betörők.

Hódmezővásárhely. Korodi Gáborné gazdag urnó lakását, ki jelenleg Abbázia-ban üdül, ismeretlen tettes feltörte és ékszerait, ötszáz korona készpénzét, valamint 30.000 korona értékpapírjait ellopta. A tolvajok azonban elvesztették a rablott értékpapírokat, amelyeket az utczán megtaláltak.

A rossz fiu.

Kaposvár. A Balatonkeresztúr melletti Mária-telepen id. Móricz István ötven éves szőlősgazda szováltásba keveredett husz éves István nevű fiával. A szováltás közben fia egyszerre kést rántott, az örege rohant és rajta tizenhat készurást ejtett. Id. Móricz István sérülései életveszélyesek. A gyilkos fiu megszökött. A esendőrség nyomozza.

Szerelmi dráma.

Kassa. Rafinszky József házmaster szerelmi féltésből sziven szurta a vele vad-házasságban élő Kátai Mariskát, aki a szurás következtében azonnal szörnyet halt. A gyilkosság után Rafinszky bérévaló átvágta nyakát és életveszélyes sebével a kassai kórházba szállították.

Gyilkosság fejtörés miatt.

Kecskemét. Löw Ernő 58 éves katonai szállító, városi virilista családját a tanya-ra küldte és szobájába zárkózva felakasztotta magát. Mire családja hazajött, már halott volt. Löw már régebbi idő óta fejtörésben szenvedett és többször emlegette, hogy emiatt öngyilkossá lesz.

A nagyigmándi vértanuk.

Komárom. Nagyigmánd minap leplezte le a hatvan évvel ezelőtt vértanuhalt szenvedett két esákberényi lelkész: Manszbarth Antal katolikus és Szikszai János református pap emlékére létesített emléktáblát. Diszes gránitemlék jelzi a két pap sírhelyét és márvány-emléktábla jelöli az épületet, ahol a két lelkész fogva volt és amelynek kertjében Haynau föbe-lövette őket, mert a magyar kormány-nak rendeleteit végrehajtották. A diszes emléktábla a következő felirattal hirdeti a két lelkész emlékeztét:

Itt e helyen

halt vértanuhalt a hazáért és szabadságért 1849. július 12-én

Manszbarth Antal esákberényi katolikus és Szikszai János református lelkész. A zsarnoki önkény golyója testüket megölhette, de szent emléküket nem: az kö-zöttünk örökké élni fog.

Az ünnepségen küldöttségileg részt vettek Komárom és Fejérvármegye törvényhatóságának küldöttsége Kálmán Rudolf főispán vezetésével. Esákberényi küldöttsége gróf Bathányi Lajos képviselő-vel, a komáromi, tatabi, tóvárosi függetlenségi kör, a két vármegye 48-as honvédei, a vidék hazafias hölgyei, a komáromi muzeum-egyesület, a katolikus lelkészi kar és mások. Az ünnep első része a református paplaknál folyt le, hol az emléktáblát leplezték. Itt Vargha Sándor komáromi hitoktató mondta az ünnepi beszédet. Majd az emlékosztályhoz vonultak, ahol Thaly Ferenc képviselő mondott ünnepi szónoklatot. A sírnál Weninger Ernő öszönyi esperes-plébános mondott emlékbeszédet. Az ünnepséget banket fejezte be.

Pörvetszés után.

Lippa. A közeli tanyán Ráesiu György, jómódu gazdálkodó felakasztotta magát. Ráesiu nagyon szívére vette, hogy egy régen folyó perét elvesztette és inkább megvált az életétől, sem hogy a vélt igaztalanságot eltarja. Az öngyilkos özvegyet és négy árva hagyott hátra.

Anyagyilkosság.

Lőcse. Rasprák Károly szomolnoki bányász az anyjával örökös czivakodásban élt. A fiu gyűlölet anyját és csütörtökön revolverrel agyonlőtte, aztán a büntetés-től való félelmében öngyilkossá lett.

LEGOLCSÓBB és LEGBIZTOSABB
HAJÓJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZKÜLDÉSRE
SCHWABACH ÉS FIA
KÉT MAGYAR BANKHAZA
1225 FIRST AVENUE, NEW YORK 1431 FIRST AVENUE,
a 66-ik utca sarkán. a 74-ik utca közelében.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RÓTH PÉTER Mgr.
NEW YORK, 145 MASODIK AVE., A KILENCZEDIK UTCZA SARKÁN.
Kitünő ételek és italok. Kitünő ételek és italok.
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE.
MINDEN ESTE ELSŐRANGU ZENEKAR.

ELSŐ NEMZETI BANK, LEECHBURG, PA.
FIRST NATIONAL BANK
Összes tőke \$450.000. Beszélnek magyarul.
IGAZGATÓTANÁCS: Alfred Hicks, James Small, Joshua Klingensmith, C. J. Nieman, J. R. Long, L. W. Hicks, Geo. W. Thomson. ÜGYVEZETŐ: Albert B. Windt.
A LEECHBURGI ELSŐ NEMZETI BANK ugy az Egyesült Államok, mint Pennsylvania állam bankfelügyelete és közvetlen ellenőrzése alá tartozik. AZ ON BETETJE ezen bankban teljesen biztos és elegendes felmondás nélkül bármikor kivetheti.
BETETJEIT EGY DOLLÁRTÓL feljebb posta útján is küldheti és mi azonnal megküldjük önnek a betétkönyveskét. PÉNZT KÜLDÖNK a világ bármely részébe a legjutányosabb áron és a leggyorsabb idő alatt.
AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSASÁGOK hivatalosan kinevezett ügynökei lévén, hajójegyeket nálunk a hajótársaságok eredeti árán vásárolhat. Kérjen bővebb felvilágosítást levélileg. CZIM:

FIRST NATIONAL BANK, LEECHBURG, PA.

TŐKE: 100.000 dollár. FELESLEG: 500.000 dollár
Elnök Sand. B. Price. Aleln. I. L. Peck. Pénzt. H. C. Shafer. Hely. pénzt. Jas. Blair jr.
SCRANTON SAVINGS BANK
120 és 122 WYOMING AVENUE, SCRANTON, Pa.
Alapított 1867-ben. Alapított 1867-ben.
ÉSZAKKELETI PENNSYLVANIAI LEGRÉGBB TAKARÉKPÉNZTÁR
Ez a bank elősegíti az embert a takarékoskodásban.
Kamatokat januárius 1-én és július elsején kifizeti.
BETETEK ELFOGADÁSÁRA SZOMBAT ESTE HÉT ORÁTÓL NYOLCZIG NYITVA.

Alapított 1897-ben. Telefon: 176 Melrose.
MANDEL és ILKOVITS
BANKHAZA
374 ALEXANDER AVENUE, NEW YORK.
Közjegyzői iroda. Tűz- és élet-biztosítás.
Hajó- és vasuti jegyek. Pénzküldés.
FORDULJANAK BIZALOMMAL A BRONXI MAGYAR BANKHOZ.

A munka vértanuja.
Makó. Teltsch Adolf fűrészgárában Szervák János munkás, amíg a gépész mással foglalkozott, felvett egy nehéz vasrudat és azzal a forgó lendítő kereket piszkálgatta. A gépész figyelmeztette, hogy menjen onnan és ne dugdossa a rudat a kerekekhez, de a figyelmeztetés mit sem használt. Alig fordult félre a gépész, Szervák a rudat a kerék fogai közé dugta; a gyorsan forgó kerék a rudat elkapta, Szervák fejéhez vágta irtózatoss erővel. Szervák elterült a földön és elvesztette eszméletét. Az orvosok nem bíznak fölgyógyulásában.
Letartóztatott végrendelet-hamisítók.
Máramarosziget. Pragmann Sándor máramaroszigeti városi pénztáros tavaly elhalálozván, mintegy 150.000 korona vagyonát jóbarátaira és jótékony, valamint kulturális célokra hagyta. Az elhunyt rokonai a végrendeletet megtámadták és a pör még most is folyik a máramaroszigeti törvényszék előtt. Közben fellépett az elhunyt unokahuga, Mendelovics Eszter rovatult multu kalandornő és négy tanuval igazolja, hogy Pragmann utolsó óráiban szóbelileg az egész vagyonát ráhagyta. A tanuk: Junger Samu, Mendelovics Mandel, Sztan Vaszli és Roszner Ferenc a bíróság előtt megesküdtek, hogy az elhunyt szóbelileg Mendelovics Eszter javára végrendekezett. Már ugy látszott, hogy az örökség a szélhámos asszony kezé közé jut, mikor Zelkovics Ábrahám, az elhunyt egyik rokona hamis esküre való felbujtás miatt feljelentette a kalandornőt. Lili János máramaroszigeti járásör-mester, ki annak idején a Husz Ábrahám-féle rablógyilkosságot kinyomozta, annyi terhelő adatot gyűjtött össze a hamis tanuk ellen, hogy a máramaroszigeti rendőrség az egész társaságot letartóztatta. A letartóztatás feltűnést keltett a város-ban, ahol a hihetetlenül furfangos asszony már számtalan eseladót tett tönkre.

Kirabolott munkás.
Miskolcz. Kiss József munkást, aki Amerikába készült, egy itteni koresmában Fekete János nyiregyházi közhuszár és Csikó Mária napszamosnő leittették, majd azután, mikor a koresmából távoztak és Kiss teljes részegen egy árokba zuhant. Fekete kivette Kiss zsebéből ennek egy zsebkendőbe kötött 1200 koronáját. Fekete ezután 30 koronát adott a társaságában levő Csikó Máriának, míg a többi pénzzel megszökött. A esendőrség és rendőrség erélyesen nyomoz, ugyszintén felkérték nyomozásra a kassai és nyiregyházi rendőrséget is, továbbá jelentést tettek a nyiregyházi huszárezrednél.

Sikkasztó könyvelő.
Miskolcz. A Borsodmegyei Kölesönös hitelszövetkezet könyvelője, Lichtmann (Ladányi) Gyula, napokkal ezelőtt nagyobb összeget sikkasztott el. Az igazgatóság a sikkasztásra rájött és Lichtmann elchocsátotta állásából. A vizsgálatot folytatják.

Holttest a kazal tévében.
Miskolcz. A borsodszini határban Bog-nár Antal gazda réjtjen egy kazal tévében egy oszlának indult holttestet talált, amelynek nyaka át volt metszve s mellette éles borotva feküdt. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a holttest Lükő Ist-ván körtvélyesi gazdácé, akit 9—10 nap előtt gyilkoltak meg. Öngyilkosság esete kizártnak látszik, mert a nyomok szerint előbb az áldozatot megfojtották. A esendőrség nyomozza a tettest.

Apagyilkos.
Nagybecskerek. Lovrinban Engel Már-ton jómódu gazda összeveszett fiával. Szó-váltás közben a fiu a kezében levő kapá-

val agyonütötte'atyját. A gyilkos fiut el-fogták.

Meggyilkolt udvarló.

Nagyvárad. A biharmegyei Rét község-ben Dászkál János, a falu egyik legénye, már régóta forgolódt Zöldy Péter gazda házába s kijelentette, hogy azon az éjsza-kán övé lesz az asszony. A hatalmas ere-jü legénytől első pillanatban megijedt a férj, de azután kiugrott az ágyból, hal-tát ragadott és levágta vele a legény fe-jét. Önként jelentkezett a csendőrségnél, ahol letartóztatták.

Asszonyi szörnyeteg.

Paks. Bán Julia özvegyasszony ke-gyetlen módon meggyilkolta Toldy Ist-ván eszesnyúspusztai kisbírtokost. Négy év előtt vette Bán Juliát Toldy házához és ez időtől fogva folytonosan évivódtak, s az asszony miatt Toldy 18 éves fiának is el kellett hagynia a házat. A fiu távo-zása után az asszony mindig rosszbabul bánt Toldyval, aki azért elhatározta, hogy fiát visszaveszi. Amint ezt az asszony megtudta, a fiúért éjnek idején menő Tol-dy-t az erdőben megleste és konyhakéssel szíven szúrta, s midőn látta, hogy áldo-zata nem halt meg, baltával addig vágta a fejét, míg az kiadta lelkét. Az asszony ezután elmenekült. Az esetet minap éjjel jelentették be a paksi rendőrségnek, amelynek sikerült a szörnyeteg asszonyt elfogni és a paksi járásbírósgá börtönébe kísérni.

Titokzatos lopás a tanya.

Püspökkladány. A csendőrség fölötté ér-dekes s szinte titokzatos esetben indított szűreskörű nyomozást. Maga az eset na-gyon egyszerű és közönséges, de az egé-szet izgalmas és érdekessé a körülmé-nyek teszik. Az eset a Püspökkladány mel-letti Ágota pusztán Baranyi József tanya-ján történt, honnan egy ismeretlen tolvaj, az alábbi különös módon lopott el két bir-kát. A tolvaj pont tizenkét órakor beállt Tóth András juhászhoz, akit azzal költött fel álmából, hogy a gazdája, Ba-ranyi József, aki bent tartózkodott a vá-rospan, fontos üzenettel küldte. A juhász felkelt és kérdezte: — No mi az az üzenet? — Várjon bátyám, hosszú nóta az, majd elbeszéltem, de előbb igyunk. Erre az idegen kulaesot húzott elő és italozni kezdtek. Közben azonban valami port kevert a pohárba, amittől a juhász különös álomba merült. Ebben volt, de azért nem tudta mit eszelezkzik. Ekkor az idegen megfogta a kezét és azt mondta, hogy most vezesse a birkaakolba, mert neki két birkát kell elhajtania, be a vá-rosha a gazduramhoz. A juhász szó nélkül engedelmkedett. Az ismeretlen azután elhajtotta a két birkát és a juhászt a fa-képnél hagyta, aki csak órák múlva ocsu-dott fel és reggel meglepetve látta, hogy a birkák éjszakai rejtelmes história. Mikor a csendőrség kihallgatták a juhászt, foly-ton csak azt hajtogatta: — Úgy rémlett nekem, mintha az egész csak álom volna. Én nem tudom, hogy mi volt velem, talán attól lettem olyan „meghibbant”, amit az ember az ita-lomba töltött. A ravasz birkatolvajt ed-dig eredménytelenül nyomozza a csendő-rség.

Lövöldözés a lakodalmon.

Sata. Borsodmegye. A községben Bíró József fiatal gazdálkodó esküvőjét tartot-ta. A násznép szekerekkel átment a szom-szédos Lénárdaróc községbe, hogy a menyasszonyt elhozza. A násznép már visszatérőben volt és a legények az or-száguton, a régi szokáshoz híven, revolver-ekből lövöldöztek. Az egyik lövés ifj. Szalmás Pál sáti legényt találta, aki ösz-serogyott. A golyó a koponya felső ré-szét átépítte és a koponyacsont másik ol-dalán kijött. A szerencsétlenül járt le-gény haldoklik.

Az apáczanövendék kalandja.

Szombathely. Horváth Julia győrszent-mártoni 18 éves hajadon, jó polgári esa-lád gyermeke, vonatra ült, hogy a pécsi irlgalmasok zárójába utazzék, hová mint apácza-novieziát már előzetesen felvettek. Szombathelyen át kellett szállnia a déli vasut vonatába, amelyet azonban előbb be kellett várnia. A másodosztályú váróte-remben türelmesen várakozott Horváth Julia. Csendes szemlélődései közepette egy megtörtéset, szenvedést színlelő asz-sony járult előbe. — Édes kisasszonyom, segítsen rajtam — simult hozzája — két nap óta nem et-tem egy falatot sem. A kis apáczanövendék szíve megese-tt a nyomorgó szenvedőn, kivette a zsebkén-dőjét és az abba belekötött pénzből egy koronát adott át a megszánt könyörgő-nek. Elközben valami kavardás támadt, utaso-k jöttek-mentek és a másik perczben azon vette magát észre a kis apáczajelölt, hogy nincs meg a zsebkendője és nincs meg a 42 koronát és egy zálogszédulát ki-

tevő vagyona, ellenben a kéregető asszony nagyon furakodott az utasok közt kifelé az állomásról.

— Némike kérem — kiáltott utána — nem tudja, hol a zsebkendőm és a pénz-em?

Az asszony nem válaszolt, csak furako-dott kifelé. Most már derengeni kezdett a kis apáczanövendék előtt, hogy meglopta az asszony. Utána sietett és kérlete, hogy adja vissza a pénzt. Elhaladtak a rendőr-mellett, de a kis apáczanövendék nem mert a rendőrnek szólni, hátha még be is esukják a szegény éhezöt. Ehelyett vele haladt végig az utczán és kérlete, hogy agyja vissza a pénzt. Az asszony hitet-te, esalagotta, és addig-addig kunyerált a leány a tolvajnak, amíg végre kitértek egy dűlőhöz, ahol még le is ült pihenni a tolvaj és a kifosztott. Még itt is akudoz-tak, egyszerre csak felugrott a tolvaj és futásnak eredt. A kis apáczanövendék is utána, közben emberek jöttek, akik az asszonyt elfogták és így aztán a rendő-rségre került a kis apáczanövendék és a tolvaj.

A rendőrség azonnal megismerte a tol-vajt, Horváth Mária közmisert szobtolvaj, többszörösen büntetett felsőcsatári 45 éves csavargó nő. A pénzt már nem találták nála. Azt vallotta, hogy futás közben el-dobta. A kis apáczanövendék nem kérte Horváthné megbüntetését, csak annyit, hogy a pénzt adják vissza, hogy elutaz-hassék a pécsi zárójába, ahol már várják. A rendőrség a szent Domonkos-rendű apáczákhoz utasította. Ott a rendőri igaz-olás után szívesen látták a baluljárt apá-czanövendéket, ott tartották éjszakára és utiköltséget is adtak neki, hogy elutaz-hassék.

Csészlésre ajánkozó joghallgató.

Ungvár. Egy helyi lapban a következő apróhirdetés jelent meg: „Joghallgató, négy diplomás állami iskolai igazgató-tanító, jónevű író, — hogy az egyetemi ta-nulmányaihoz szükséges tandíját meg-szerezhesse, ezután kér foglalkozást ügy-védi irodába, pénztáratnál, lapvallalat-nál vagy csészlési munkálatoknál július és augusztusra. — Nevelőnek is elmegy. Czime a kiadóban.

Itéljük!

Irta: Nagy György orsz. képviselő.

A budapesti A Nap július tizenötödiki számában olvassuk:

Nemzeti becsületünknek szent jelvé-nyét, a magyar zászlót Szinajában oláh fattyuk összetépték, sárba tiporták. Két-szer huszonnégy óra telt el azóta s még meg sem mozdult a kormány, a képviselő-ház, a király. A kormányának kötelessé-ge lett volna azonnal intézkedni a Ház összehívása iránt. A Házban pedig fek-séges erővel kellett volna, hogy megnyi-ltkozzék nemzeti önértékünk. Határozat alakjában kellett volna kiadni a megtor-lás parancsát. Szent István koronájának viselője a nemzet parancsának végrehaj-tására fel kellett volna, hogy övezze kard-ját.

Röhögnek az oláh bitangok a mi hara-gunkon. Tudják, hogy az a fejedelmi kéz, amelyik kegydíjat ajándékozott Ak-szentyének, a véreskezű oláh gyilkosnak, nem fog ellenük kardot rántani. Torkuk-ra kell forrasztani a röhögést! Itt az ide-jek, mikor megbizonyíthatjuk, hogy a nem-zet akaratának hü képviselői vagyunk. Hívvány az a népképviselő, aki addig pi-henésre, nyári üdülésre gondol, míg meg nem torlunk a szinajai zászlósértést.

Hónapokig szünetelt a Ház. A képvise-lők a semmivetésben valósággal kifárad-hattak. Dörzsöljék ki szemükből az ál-mo! Ébredjenek! Nézzenek oda, a sár-ba tiport magyar lobogókra! Szólaljon meg lelkiismeretük szava! Tanácskoz-zunk és itéljük. A szinajai esetből ta-nulhatunk is. Kiismerhetjük trónörökös-süinket. Ez az ur nem tartotta kötelessé-gének zászlónk megsértése után azonnal elhagyni Romániát. Ez az ur barátságos-an fogadta s meghallgatta azt a Popovi-ci Aurélt, ki az egységes magyar állam-eszme, nemzeti egységünk ellen lázító könyvet írt s a büntetés elől Romániába szökött. A trónörökösnek minden tette ellenünk irányul. Lenéz minket. Gunyol-dik velünk. Ellenségeinkkel cimborál. Lenéz, mert a hízlegőknek szolgaserege mindig térdepel előtte. Törpének látja a térdeplőket. Talpon áll, büszke, szabad magyart talán sohasem látott! Nem is akar látni! Vasuti kocsijának ablakát is befűgönyözi, csakhogy ne lásson semmit abból a földből, melynek uralkodója akar lenni. Bezzeg megjött a látkedve az oláhok között. Hamar észrevette ott nemze-tünk ellenségét. Megbarátkozott velük. Csakhogy össze nem eszkolta. Popovicit. A zászlósértéssel egy időben jelentette ki a király, hogy daceal nem lehet belőle semmit sem kicsikarni. Fogalmam sincs, hogy a király szótár szerint mit jelent:

dac. Lehet, hogyha az oláhoktól elégtételt követelünk, a király azt is dacealnak minő-síti. Mert a kormánynak s a képviselőhá-znak többségének magatartását minden-nek lehet nevezni, csak dacealnak nem. Sőt! Oly sima volt, akár a csukamájolaj. Tudatában volt, hogy mekkora hállával tartozik a császárnak. Ki merne dacealni azzal, aki kegyes volt megteremteni a aradi Golgotát, aki nemzetünket meg-ajándékozta a világtörténelem legszen-tebb vértanuival, aki szobrot állított Hen-tzinek, aki szerelmes sóhajrt irt Chlopyból, aki fegyveres látogatással tisztelte meg a képviselőházat, aki serleget írtett Fejér-váry egészségére! Emnyi érdem halhatat-lan heroszával ki akar daceolni? Ki akar belőle valamit kicsikarni? Nem! Nem fog-juk csikarni. Békében hagyjuk. Hállatlan-ság lenne, ha kicsikarnók belőle az új ha-dihajók árát, a boszniai annexió költségét. Távol legyen tőlünk e csikarós gondolat! Valahogy csak megélünk hadihajók és annexió nélkül is. Sőt nem is dacealunk. Az aratók munkaközben ezután édesb-us magyar nóták helyett a Gotterelhaltét fogják fújni. Az aradi vesztőhely megvál-tására egybegyűlt összeget Popovicinek adjuk nemzeti ajándéknak. A Kossuth La-jos szobra helyett Fejerváry öntjük bronzba. Így valahogy csak kicsikarjuk a császár tetszését!

De a magyar királynak minden csika-rás nélkül kötelessége megtorolni a ma-gyar nemzet ellen elkövetett oláh merény-leket. A magyar zászló a magyar király becsületének is jelvénye! Nem törődünk a császári csikarással, de várjuk és köve-teljük, hogy a koronás magyar királyban fölébredjen a nemes daceal, mely a megseb-zett becsületnek oltalmazására sarkalja!

Ebben a kérdésben találkoznunk kell a nemzet és a király akaratának. A nemzet itélni fog az oláh gonosztervek felett. A királynak kötelessége az ítéletet végre-hajtani! Vagy egyéb dolga van a király-nak? Igaz, most Ischiben jár. De talán ott is szabad törődnie a magyar szent ko-ronának ezimzett inzultusával.

Ne ugass!

Törvény a kutyagatás megszüntetésére.

Hazuról írják: Bártfa-fürdő eddig a bakkozásról volt híres, most a főszolgabírójáról lesz, aki törvényhozói babérokra pályázik. Mint minden fürdőn, itt is évek óta érvényben van a rendelet, hogy a kutyák pórázon tartandók. Az idej hirdetmény 3. pontja, melyet Szakmáry Géza főszolgabíró für-dőbiztos minőségében bocsátott ki, szin-tén ezt írja elő, ami egyuttal elismerése a kutyatartás jogosultságának is. De szükség is van Bártfán a házörző kutyára, mert — különösen a vadregényesebb fek-vésű villakban — tolvajlások is fordultak már elő. Így pl. X urnak, aki a fürdőbiz-tosi önkény áldozata, két év előtt 60 ko-rona értékű ruhaneműjét tűntették el és a csendőrség még most is üti azzal a bizo-nyos bottal a tolvaj nyomát. X ur — mit tehetett egyebet? — egy értékes newfund-landit hozatott házörzőül, hogy legalább a jövőben meg ne lophasák. Igen ám, csakhogy X. ur, aki minden nyarat Bárt-fán tölt, már régóta szálka a mindenthát-fürdőbiztos szemében, akinek kapóra jött ez a mit sem sejtő kutya. Magazenta a csendőrokkal, hogy a kutya ugatását be-tiltja és minthogy X. ur ennek daceára sem fogadott franciaia governanteot a kutyája mellé, megidézte legfelsőbb fő-szolgabírói trónja elé.

X. ur komoly ember léteré tréfának vette az amugy is neveléses jogesetet és azzal védekezett, hogy a kutya nem res-pektálja a tilalmat, kötelezze akár ítéletileg is a kutyát arra, hogy ne ugasson, hátha a főszolgabírói parancsnak na-gyobb lesz a foganatja. Szakmáry Géza — itt az eset csattanója — nem volt rest és ítélezett: X. urat a kutya eltávolítására kötelezte, „bár“ — így szól szószertint a klasszikus indokolás — „a kutyák ugatásának korlátozására vagy megszüntetésére irányuló törvény vagy rendelet (!) nin-csen, de a fürdőszabályrendelet sem intéz-kezik ez iránt, jóllehet köztudomás sz-e rint kutyák azért tartatnak, hogy a ház tájékat őrizzék s ugatásukkal (!) idege-nek érkezésére a házelieket figyelme-sse tegyék.“

Ezzel a böles döntéssel még nem érte be a teljhatalmu fürdőbiztos, hanem a pa-naszolt védekezést a hatóságra nézve sértőnek minősítve, 100 koronával meg is bírságotla X. urat, aki természetesen mindkét határozat ellen fölébkezett.

Szegény kutyától egyelőre megvonták a szót. Ha póráz nélkül járkál, megbün-tetik, mert a 3. pontot nem tartotta be, ha pedig pórázon van és szabadság iránti vá-gyának egy-egy vakkantással ad kifeje-zést, megbüntetik, mert ugat. Hiába, nem érdemes kutyának lenni.

Alapított 1882. Legelő magyar bankház. Hugo Lederer's BANK OF EXCHANGE 55 AVENUE B, 4-IK UTCA SARKÁN, NEW YORK. PENZT legbiztosabban és leggyorsabban küld haza az 6-harába. Minden magyarországi takarékpénztárral összeköttetésben van. HAJÓEGYET elad az összes hajóvonalakra a legjobb és leggyorsabb hajókra a hajó-társulatok által megállított eredeti áron. KÖZLEGYETI osztályában olcsó díjazás mellett hazai ügyeket pontosan elintéz. Okmá-nyokat konszultusilag hitelesítet.

LILIOM CREMET ES SZAPPANT RÓTH SAMUEL-félt 125 AVE. A, Cor. 8th Street, NEW YORK CITY.

Nem sült el. Az országgyűlési képviselő praktikái.

Budapestről írják ezt a kedves kis tör-ténetet: Van egy fiatal ügyvéd képviselő ki ép-en olyan közszeretnek örvend idefenn, akár a kerületében. De a kerületbeli sze-retet azzal jár együtt, hogy csoportostul jönnek föl a vidéki atyafiak a képviselő nyakára, hogy ügyes-bajos dolgaikat elin-tézzé. Már pedig a képviselő ur fázik at-tól, hogy minden héten más atyafival ál-lítson be a kegyelmes urakhoz mindenféle kijárandó dolgukban. Kieszél hát nagy furfangosan egy praktikát. Midőn elindul a vidékiekkel a miniszteriumba, utját a körüt egy nagy kávéház felé vité, hol mindig ült egy-két jó cimborája.

— Hallják kentek, micsoda szerene-se — kiáltott fel ilyenkor — éppen itt egy miniszter tanácsos barátom. Beajánlom a kentek dolgát neki, jöjjenek csak!

Azzal odalépett egy-egy jóképű ügyvéd vagy újságíró barátjához e szavakkal: — Kérlek, méltóságos uram!...

Azok kötélnék álltak s az atyafi is örült, hogy a képviselő ur kitűnő ösze-köttetési folytán gyorsan elintéződött a kihallgatás. A kérvényt aztán postán fel-küldte a miniszteriumba, hol csak elintéz-ték valahogyan.

Pár nappal ezelőtt a kerület egy tekin-télyes gazdája jött fel, ki egyenesen a kegyelmes államtitkár urral akart beszél-ni, mert valami állami kölcsönképet akart szerezni. A képviselő nagyot nyelt, mikor ezt hallotta, de bizott szerencsésjében, hogy majd csak lerázza valahogy sértés nélkül is András gazdát. Alig haladnak az utczán pár lépést, jön velük szembe a végzett földes ur, Laezi bácsi, kinél te-kintélyesebb külsejű ember alig van két megyében. Laezi bácsi sok mindenfélel foglalkozott azóta, mióta a szilágymegeyi bírtok utolsó holdaeskája is elcsuzott. Mult évben például gazdasági gépeket árulga-tott a vidéken, mint egy bécsi cég uta-zója.

Amint a képviselő ur meglátta a tekin-télyes külsejű férfit, készen volt a ter-vével.

— Hopp — kiáltott fel — ez a szerene-se, András gazda. Éppen itt jön a ke-gyelmes uram!

S Laezi bácsi fülbe sugta: — Légy ügyes öregem, kapsz öt koronát.

— Öt forintot, de előre!

— Ne zsarolj, nem adok egy krajczárt sem.

— Nem? Hej atyafi — kiáltott a pa-rasztagazda felé.

— Nesze, itt a pénz — s Laezi bácsi kezébe csuszatott hat koronát.

Az öreg átvette a kérvényt, jóindulat-lag beszélgetett András gazdával s meg-ígért mindent.

A képviselő látta, hogy a gazdának nincs nyére valami.

— Legyen nyugodt András gazda. A kegyelmes ur jóindulattal van a szegény ember iránt.

András gazda megvakarta a fejét: — Ifát iszen lehet, hogy vagyon a ke-gyelmes urban jóindulat, de hát nagyon becsapott avval a zseckavágyóval, amit tőle vásároltam!

Laezi bácsi rémulten ismerte fel András gazdában egy tavalyi vevőjét — a képvise-lő ur pedig egyhamar nem megy le a kerületébe!

S. G. ROVNIANEK & CO., Amerikában a legnagyobb tisztelet-honi-és importált italog nagyban való elárul-tására. Minden egyes megrendelésnél, ha a meg-rendelt italog ára legalább 10 dollár tesz ki, a szállítási költséget mi fizetjük. PALINKÁK GALLONOKRA. J6 fehér palinka \$2.00, 2.50, 3.00 J6 vörös palinka \$2.00, 2.50, 3.00 Legjobb gabonapalinka \$2.00, 2.50, 3.00 Jamaikai rum \$2.00, 2.50, 3.00 Köménymagos \$1.50, 2.00, 2.50 Anisz \$1.50, 2.00, 2.50 Tiszta szpiritus \$2.50, 3.00, 3.50 AMERIKAI BOKOK GALLONJA. Ohioi vörös \$1.00 Ohioi fehér édes \$1.25 Kaliforniai régi, savanyu \$1.50 Kaliforniai muskatályos \$1.50 Kaliforniai tokaji \$1.75 Kaliforniai 5 éves Port bor \$2.00 Kaliforniai Sherry bor \$2.00 Kaliforniai burgundi vörös \$1.50 Az italokért járó pénz postautalvány-nyal vagy regisztrált levelel mindig elő-re küldendő. AKI CSAK MEGKÖSTÖLTA A MI TISZTA BORAINKAT ÉS PALIN-KAINKAT, AZ SOHASEM BANTA MEG ÉS MINDIG LEGJOBBAN ÉS PONTO-SAN KI VOLT SZÖLGAJÁVA. Tegyen egy próbarendelést és nem fogja megbánni soha. A leveleket így czimezze: S. G. ROVNIANEK & CO., 318 THIRD AVE PITTSBURG PA.

HA NEM BESZÉL ANGOLUL és ha akarna tudni, akkor küldje be a nevét és pontos címét MANDEL ERNŐNEK 6 majd felvilágosítást fog küldeni, hogyan lehet megtanulni három hónap alatt. Tandíj 2 dollár havonta. 61 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

"A MAGYAR FARMER" CANADA LEGNAGYOBB MAGYAR BETLAPJA. Tartalmazza a bevándorlók érdeklő ösz-szes adatokat. Ingyen felvilágosítással szolgál minden ügyben. ELŐFIZETESI DÍJ: Egész évre \$1.50. 218 Dufferin Ave. Winnipeg, Man. Előfizetéseket a „BEVÁNDORLÓ” is elfogad.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel értesítjük olvasóinkat, hogy KOSTRUB N. FERENCZ ur chicagói székhelyvel Illinois és Indiana álla-mokban, PASZTOR BÉLA ur Pennsylvania állam-ban és FEHÉR JENŐ ur bridgeporti székhely-lével Connecticut államban képviselik a „Bevándorló”-t.

SZABADALMAKAT Kiszékelő bel- és külföldön s azok eladását és értékesítését követeli HERZOG ZSIGMOND az Egyesült Államok szabadalmi hivatalában be-jegyzett szabadalmi ügyvivő és a budapesti köz-művelődési és szórakoztató bizottság tagja. 116 BASSAU STREET, NEW YORK. Este 6 óra vasárnap 955 Second Ave.

GUTTMAN J. és TSA a Nyugat első magyar könyvkereskedése Imakönyvek, regények, történelmi munkák és minden egyéb könyvek, hazai dohányszerekek, szegedi paprika, lipői túró, magyar szilvák, szegedi cukorkák, magyar és külföldi. Jutá-vár elküldésére nagyban és kicsiben. Jutá-vár árak. Postai megrendelések pontosan esz-közöltenek. PEDLEREKNEK EGYLEM KEDVENCZEK. Minden megrendelés így czimezendő: J. GUTTMAN & CO., 380 WEST DIVISION STREET, CHICAGO.

A HALOTT ELBESZÉLÉSE.

Regény az amerikai életből.

„A Bevándorló” számára angolból fordította: Ligeti Imre.

(Ötödik folytatás.)

Kinos szünet követte ezt a beszédet. Buckner nyugtalanul mozgolódott szé- kén, s gondolatokba merülve vizsgálta a padlót.

Manvil esendesen egy ollót húzott elő zsebéből, s levágta a szivarja nedves vé- gét.

— De eltérünk a tárgytól, — folytatta szokásos vontatott hangján. — Ön azt mondta nekem, hogy első kívánsága tisztá- zni magát a gyilkosság vádjával. Szab- ad kérdeznem, milyen módon akarja ez- eljárt keresztyülni?

— Az igazság útján.

— Ki fogja megerősíteni állításait?

— Ami engem illet, nekem nem volt semmi okom a büntetés elkövetésére. Az- után...

— Az újságok azt írták, hogy találtak valami okot.

— Ön a féltékenységet gondolja?

— Igen.

— De be tudom bizonyítani, hogy soha életemben nem láttam Miss Hollistert a tragédia előtt.

— Valóban? Akkor az ügy legnagyobb nehézsége a védelem előnyére meg volna oldva. Nem szabad elfelejteni, hogy De- marest, aki lelkiismeretlen fizető, nem fog meghátrálni semmi akadály előtt, s eszközeiben nem fog visszariadni hamis tanuvallomások alkalmazásától sem. Ak- kor azután kétségtelenül őt is fel fogják szólítani arra, hogy magyarázza meg, miként történt az, hogy Miss Hollister az első találkozás alkalmával önt — egy teljesen idegenre — rábízott olyan okmá- nyokat, melyek összes vagyonát képvisel- ték.

A vér meghűlt ereimben.

— A vád azt is kérdezi fogja öntől, hogy hogyan került a revolver az ön ke- zébe. De hát ez egy része annak az igaz történetnek, amelyet ön a bíróság előtt elmondani szándékozik. El kell azonban készülnie annak a kimutatására is, hogy még abban az esetben is, ha az ön be nem bizonyított történetét a bíróság elfogad- hatja, az ön állapotában a halálhoz ha- sonló helyzetben olyan volt, ami az ön vallomását elhíhetővé teszi.

— Látszik, hogy a törvény tanulmányozása egyike volt az ön kedvenc idő- töltéseinek, — feleltet komoran. — Az ön álláspontja a vád képviselői számára jól van átgondolva.

— Nos, feltéve, hogy nekem igazam van, — mi lesz akkor?

— Jöjjön, aminek jönnie kell. Meg kell próbálnom. A kiüldetelt előbb-utóbb ugy is meg kell kezdeni.

— Kétségtelenül. De azt hiszem, hogy jobban intézheti védelmét, ha szabadon van, mintha azt a börtön vasrácszata mögül tenné.

— Pénzre van szükségem.

— Ön mostanában örökölt egy vagyont, nemde?

— Miután a törvény szerint meghal- tam, vagyonom örökösöm tulajdonát ké- pezi.

Most először történt, hogy Manvil — mióta a szobába lépett — nevetésben tört ki.

— Igaz, — mondá; — erre nem gondol- tam. De kik az ön örökösei?

— Nagybátyám és unokatestvéreim.

— Ezeket félre kell tolni az utból.

— Miután ezek mind ugyanazon család- hoz tartoznak, valószínűleg nem lesz egyenlenség közöttük a vagyon felosz- tására nézve. Nincs senki, aki kétségbe vonja jogainkat, s bizonyosak lehetünk benne, hogy birtokába helyezik magukat vagyonomnak a lehető legkisebb halasz- tás nélkül.

— Ön nem hagyott hátra végrendelet- tet; nincs mit megtagadni.

— Ha vagyonomat másokra hagytam volna, akkor lenne évekig tartó pereske- dés, — legalább addig, míg az ön törvé- nyes feltámadásomat kieszaközölni lehet- ne.

— Hát akkor miért nem készít egy vég- rendeletet, amely biztosítana ilyen halasz- tást?

— Most? — kérdeztem mehökkenne.

— Ma este, — holnap.

— De...

— Hagyja teljes vagyonát valami nyil- vános intézményre, — például a Bronx- állatkerre, a muzeumra, a külföldi főne- mesekhez férjhezment amerikai nők ottho- nára, vagy...

— Elég! — kiáltottam idegesen. — Elég lesz egy is.

— Válasszon magának, — mondá Man- vil hidegen. — Magam is művész lévén, a művészeti muzeumot ajánlom.

— És miután én itt az egész dologban a magam szerepét játszom, — én hajlan- dó volnék az állatker érdekében intéz- kedni, — feleltet mogorván.

— Legyen tehát az állatker, — mondá Manvil.

— Elkészitem a végrendeletet még ma este, — folytattam. — Hat hónapra visz- sza fogom keltezni. Ön és Tom tanuk- ként fogják aláírni. — Két tanura van szükségem.

Manvil megrázta fejét.

— Önnek ki kell engem hagynia a já- tékból, — mondá. — Buckner természet- sen alá fogja írni, de én nem.

— Szemeim találkoztak Bucknerével, s láttam, hogy arcán pírfeleg vonul át.

— Szükségünk van két tanura, — ismél- tettem. Nem-e jobb, hogy a titok esu- pán hármunk között maradjon?

— Bizonyos tekintetben igen; de más szempontból nem, — mondá Manvil. — Nincs valami olyan barátja, akiben meg lehetne bízni?

— Ott van Clem Fisher, — ajánlotta Buckner habozva.

— Hát küldjünk el Clemért, — egyez- tünk bele.

— Azt hiszem, önnek szüksége lesz va- lami készpénzre, — folytatta Manvil figyelmesen.

Erre nem válaszoltam. — Ezt a bo- lond is megértheti, — gondoltam.

— Nem vagyok túlságosan bővíben a pénznek, — mondá Manvil, — de...

— Nincs szándékomban öntől kérni pénzt vállalkozásomhoz, — feleltet fel- hevülten, s felemelkedtem.

— De, mint már megmondtam, töké- mendelkezésre áll önnek, — mondá Man- vil, figyelmen kívül hagyva a módot, a melyen beszéltem. — Van három-négy- ezer dollárnyi készpénzem, amely képesí- teni fogja önt arra, hogy megkezdhesse kiüldetését.

Szemeim ismét találkoztak Buckneré- vel. Manvil szemeit a padlóra szegezve, bizonyára nem vette észre meglepetésün- ket.

— De azt hiszem, szüksége lesz önnek többre is — folytatta.

Most szorosabban kezdtem ezt az embert szemügyre venni. Mi érdeke lehet ennek ebben a vakmerő és veszélyes já- tékban?

— Merem mondani, — mormogtam.

— De ha lehet egy végrendeletet visz- safelel keltezni, miért ne lehetne ugyan- ezt megtenni egy csekkel? Lehette ez keltezni a múlt hét valamelyik napjáról, fizetendő Bucknernek, — azt hiszem, tíz- ezer dollár elegendő volna.

— Buckner megértetheti az érdeklő- dőkkel, hogy valami tervezett üzleti be- fektetéshez volt szüksége a pénzre, s hogy ön vállalkozott az összeg kölcsönzé- sére.

— A szükséges levelezést, amint azt az alkalom kívánja, szintén elő lehetne ké- szíteni. Emlékszik csekknöve legutóbbi számára?

— Igen, — feleltet.

— Hol van most az a csekk-könyv?

— Irodám vasszekrényében.

Manvil intett.

— Ez engem más valamire emlékeztet, — mondá. — Ön azt mondja, hogy el- szállította Miss Hollister okmányait a Wyandotte Company biztonsági szekré- nyeiből?

— Igen.

— Midőn Demaresthez ment, volt az ön zsebében valami, ami elárulta volna az okmányok hollétét?

— Nem. A kules vasszekrényemben van.

— Az új letétfiókot saját, vagy kliense nevében bérelte-e?

— Miss Hollister nevében.

Manvil megdörzsölte a kezét.

— Az ön társa, — Crandall — Európá- ban van?

— Igen.

— Akkor a vasszekrényt nem fogják addig kinyitni, amíg ő meg nem érkezik. De a csekk-könyvet meg kell szereznünk.

— De hogyan?

Manvil esuklott. Szeme fénylett. Fel- emelkedett, s megveregette vállamat.

— Nos, — mondá nevetve, — ebben a játékban, amelyet önnek végig kell ját- szania, hamisítania kell a saját nevét, be kell törnie a saját irodájába, meg kell rabolnia önmagát a saját józan esztől és akkor...

— És akkor? — mormogtam.

Hirtelen elkomorodott, s kezét vál- laimra helyezte.

— És akkor? — ismételtet.

— Hát akkor ki kell számítania magá- nak az eshetőségeket és következménye- ket, — mondá. — Holnap reggel 10 óra- kor ismét találkozunk.

Eltávozott, s különös nevetése még per- czeleg visszhangzott füleinkben.

Buckner és én elhalványodva sülyed- tünk vissza székeinkbe, s némán váltót- tunk egymással esodálkozó tekinteteket.

Küzdelem a bűnbel.

Buckner és én még mindig esendesen ültünk, amint Manvil hagyott bennünket, midőn az ebédet jelentették.

Ezt elhalasztottuk egy negyedórával, hogy megborotválkozhassam, s megjele- nésemet elfogadhatóvá tegyem. Az urnó vidám modort vett fel az ebéd kezdeté- nél, de látva, hogy nem bírja elosztalni komor kedvünket, ő is csakhamar néma- ságba merült.

Midőn az ebéddel készen voltunk, Buckner a könyvtárba vitt engemet.

— Minden rendbe fog jönni, öregem, — mondá Buckner hátamat veregetve, a mint a kandalló előtt álló nagy karos- székhöz vezetett. — Majd kikerülsz eb- ből a csavából valahogyan, hanem addig örögi küzdelmet kell vívnod. Mit gondolsz Manvilról?

— Nem tudom, mit gondoljak felőle, — feleltet komoran. — Hogy agyfart, nagyszű ember, abban nincs kétség, de...

— Igen, — feleltet Buckner, — itt hely- énvaló a „de”...

— Mi az? — kérdeztem élesen.

Buckner vállát vonogatta.

— Ez tul van felfogási képességemen, Dick. Én sem tudom, mit tartsak felőle. Mindig rejtélyesen viselte magát, s bár már hat év óta ismerem, nem mondhatom, hogy jobban ismerem, mint te.

— Hol lakik?

— Műteremben, — egy rozoga épület- ben a Washington Square-ben. Ez valami olasz negyed. Ugy beszél olaszul, mint egy igazi olasz. Kikkel érintkezik bizal- masabban, nem tudom.

— Nős?

— Nem, — egyedül él.

— Jónévü szobrász?

Buckner nyugodtan nevetett.

— Nem fér kétség ügyességéhez, de bi- zonyos, hogy a műveket, amelyeket ké- szít, a Fifth Avenue-i műkereskedők nem állítanák ki kirakataikba. Van valami Rabelaisian humor termékeiben, ami nem igen kedvelt a gazdag művásárlók körei- ben.

Műterme telve van ilyen művekkel. Egyszer-másor kísérletet tesz eladásuk- ra, de — Buckner szünetet tartott és esuklott. — De mit használ?

— Van tehát saját vagyona?

— Néha azt hinné az ember, hogy van, mert csakugy szórja a pénzt egyes időki- zőkben. Évente három hónapot külföl- dön utazik. Jól ismerik a párizsi latin negyedben, de kedvenc kiránduló helyei Konstantinápoly és Kairo.

— De miért mutatott oly nagy érdeklő- dést az ön ügyemben? — kérdeztem. És nagy érdeklődése mellett miért tiltakozik annyira nevének említése ellen az esemé- nyekkel kapcsolatban, melyek közvetlen a tragédia után történtek?

Buckner kétkedve rázta fejét, de nem felelt.

— Még egy dolog van, amiről szeret- nék veled beszélni, Tom, — mondám. — Az jutott eszembe ma reggel, hogy, da- czára régi ismeretségünknek, te talán azt hiszed, hogy — nos, hogy ez az eset nem egészen ugy történt, amint én ne- ked elbeszéltem.

Buckner elpirult és szemeit az enyém- be szegezte.

— Hogy teljesen nyílt legyek veled szemben, öregem, arra gondoltam, hogy az egész dolog túlságosan rendkívüli ahhoz, hogy igaz legyen. Mióta azonban Manvil beleavatkozott, az egész ügy más színeze- tet nyert. Én most meg vagyok győződ- ve, hogy minden ugy történt, amint te azt leírtad.

— Mit tanácsolsz, mit tegyek?

(Folytatása következik.)

A BEVÁNDORLÓ NYOMDÁJA

Elvállal jutányos árak mellett bármily nyomdai munkát. Újságtól kezdve névjegyet. ALAPSZABÁLYOKAT A LEHETŐ LEGOLCSÓBBIAN KESZITUNK. Aki szép, izléses munkát akar, forduljon hozzánk.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

◆◆◆◆◆ A BEVÁNDORLÓ NYOMDÁJA ◆◆◆◆◆ 153 East 4th Street, New York.

HERKULES GYOMORKESERÜ

A LEGJOBB, LEGEGÉSZSÉGESEBB GYO- MORTISZTÍTÓ SZER.

Hidégelés gyomorgörce, epekő, emésztési ren- detlenség nincsen többé.

Mindent gyógyít. HERKULES GYOMORKESERÜ

KAPHATÓ AZ ÖSSZES ELŐKÉLO MAGYAR ÜZLETEKBEN.

RIZSAK JANOS KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZKÜLDŐ ÉS VÁLTÓINTÉZETE

127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J.

PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője.

MINDENMÉKÖZJEGYZŐI okiratok szakszerien kiállítanak és konzultusilag hitelesítetnek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el.

REÁM BIZTOTT ÜGYEKBEK pontosan és lelkiismeretesen járok el. AZ UTASOKAT SZEMÉLYESEN ELKISEREM A HA- JOHOZ. UTBAIGAZITÁST, felvilágosítást és tanácsot INGYEN adok.

FIÓKÜZLETEK: FRANKLIN FURNACE, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

ALPHA, N. J. WHARTON, N. J.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

PÉNZUTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE. ÖRKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK.

15 WILLIAM STREET NEW YORK.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfirtásaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ÁLLAM.

KNAUTH, NACHOD és KÜHNE, 15 William street, New York.

KISS EMLI, 104 Second Ave., New York. Tíz év óta fennáll.

NEMETH JANOS, 457 Washington street, New York.

ROSETT MORITZ, 197 Stanton Street, New York. Alapították 1879-ben.

Pénzküldések és hajójegyelárusítás. Fiókirodák: 145 Montgomery street, Jersey City, N. J., 447 State street, Perth Amboy, N. J., 22 N. Main street, Wilkesbarre, Pa., 141 Federal street, Youngstown, O.

SCHWABACH MAGYAR BANKHAZA, 1431-1 Avenue, a 74-ik utca közelében.

Pénzküldéseket gyorsan és biztosan eszközöl. Hajójegyeket minden vonalra árusít. Közjegyzői okiratokat kiállít és hitelesít.

HUGO LEDERER, 55 Ave. E, New York.

Az összes hajóvonalak hivatalos ügynöke, pénzt legbiztosabban és leggyorsabban továbbít. Közjegyzői irodájában olesó díjazás mellett el- végez hazai jogügyeket.

MANDEL és ILKOVITS, 374 Alexander Ave., New York.

Pénzküldők, hajójegyelárusítók, élet- és tűz- biztosítás, közjegyzői iroda.

PENNSYLVANIA ÁLLAM.

B. HENDLER, successor to A. HENDLER SON & Co., Cassandria.

Pénzküldemények Magyarországra és Euró- pa bármely részére olesó, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalon az ó-hazába sehol olesóbban nem kaphatók.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Minersville.

Alapítóké \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyeresémény \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

KAIL G. ARPAD, Uniontown, Pa.

Amerikai és hazai ügyek elintézése. Köz- jegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Leechburg.

Összes tőke \$450,000.00. Bankbetéteket elfogad. Pénzküldő és hajójegyiroda.

SCRANTON SAVINGS BANK, Scranton, 120-122 Wyoming Ave.

Tőke 100,000 dollár. Főlöleg 500,000 dollár. Északkelet-Pennsylvaniának legnépesebb takarékpénztára.

OHIO ÁLLAM.

PAPP MIKLÓS, 3929 Lorain Ave., Cleveland, Ohio.

Államilag engedélyezett hajójegy-, pénzküldő- és közjegyzői iroda.

PERCZEL LAJOS, 532-534 Pearl street, Cle- veland.

WISCONSIN ÁLLAM.

MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Keres- kedelmi és Takarékbank, Kenosha.

Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegye- ket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részére. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM.

RIZSAK JANOS, 127 Second street, Passaic.

Pénzküldés és hajójegyek. Bármilyen okira- tokat elkészít.

JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha.

Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hi- vatal.

WARADY LAJOS, 449 S. Broad St., Trenton.

Pénzküldő és hajójegyüzlete. Házak, telkek vétele és eladása.

NEMETH JANOS, new yorki bankár, passaic-i fiók pénzküldő- és hajójegy-üzlete: 150-2 street, Passaic.

SZABÓ LAJOS, Chrome.

Pénzküldés. Hajójegyiroda. Tanács és utba- igazítás ingyen. A vidék egyedüli magyar köz- jegyzője.

Pres.: Joseph Soisson. Cashier: E. R. Floto.

THE YOUGH NATIONAL BANK

of CONNELSVILLE, Pa.

Ez a nemzeti bank minden betét után 4 száza- lékot fizet. A connelsville-i és környékbeli ma- gyarak figyelmébe ajánljuk.

HUNFALVY HUGÓ

HITES ÜGYVED ÉS JOGTANÁCSOS, közjegyzői hivatal.

Iroda a főpostával szemben.

231 BROADWAY, New York City.

WÁRADY LAJOS

Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése.

PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA.

Az összes hajóvonalak képviselője.

HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA.

Magyar közjegyző.

449 S. Broad St., Trenton, N. J.

KAIL G. ARPAD

BANK ÉS HAJÓJEGYÜZLETE

— Alapították 1890-ben. —

Közjegyzői iroda ugy hazai, mint ameri- kai ügyek elintézésére. Pénzküldés az ó-hazába hetenkint kétszer, a legponto- sabban és legolcsóbban.

UNIONTOWN, Pa., W. MAIN STREET.

VASÁRNAPRA

“A Bevándorló” pénteki szépirodalmi melléklete.

WHISKEY.

„Delirium tremens” dalaiból fordította

Hódinka Tivadar.

Óreg, elnyult testtel, ostobán, mint a halál.
Az örök csecsemő, az örök vén:
Tágas, szomorú terem közepén
Csuf, tenyeres-talpas, fekete zongora áll.
Mondom, tenyeres-talpas, fekete zongora.
Amíg nyitott szájának szabályos fogora
Némán vigyorog rám,
Szájpadlásán fürkészve keresem a nevet,
Amely a rémes jószág gyárosához vezet.
„Ady... Ady talán?”
Ugyan, ugyan, az új — felhőtörő — titán,
Mit keresne az ócska, örült kintornán?
Igen, igen, örült, és gonosz, és gyáva.
Mikor, mint pokol torkából ömlő láva
Zug, zuhog rajtam az idegrázó láznak,
A verejtékező kinnak égő árja:
Ő (mint Maupassantnak, a nagy franciának,
Észbekapott butora) bolondját járja.
Esetlen, félszeg mozdulatlansággal,
Vigyorgó, bőbeszédű némasággal,
Boszant, ingerel, ijeszt, rémit, kinez,
És kerget az örület határaihoz.
Nini... Halálisan fáradt, lehaglott szóval,
Miben multak fájdalomra sir: már meg is szóval...
Beteg melléből a hangok úgy törnek elő,
Mint a sirjársában elbágyadt esti szellő
Hangjai... De im, a hangok hulláma
Szuszul... Mintha vad hahotával,
Viharzótt síráltsikoltással,
Felzaklatott tengerek felett szállna,
Morajló vulkánok felett lengene,
Híres zenekirályoknak,
Vagnereknek, Mozartoknak,
Réges-régen halottaknak,
Dalban zengő, halhatatlan szelleme...

A dalban tenger a mámor és tenger a tűz,
Akár az asszonysem lángjában,
Amely az állatvilág emberhimére tűz.
A dalban tenger a mámor és tenger a tűz
Akár whiskeynek démonjában,
Amely édes, nyugalmas, hitvány agyához fűz.
Whiskey... Whiskey... Whiskey... Zola whiskeyje...

Ejh, mit igyék az, akinek senkije?!...
Whiskey!... öledben Nubia párduczai nyulak...
Semmitsem akarok látni, semmitse hallani!...
Erőtlén erőm nem több, csak éppen annyi,
Hogy üvegbe zárt lelkedért,
Az átoktól feketeért,
Fehér ágyam fehér párnája alá nyuljak.

A füst.

Irtá: Sz. Szigethy Vilmos.

Disznóölésre alkalmas idő járt, hullt a hó és a város végén, a fekete földeken pörkölődtek a malacok. Az égi áldás már harmadnapja tartott, akkora igyekezettel, mintha sohasem akarna vége szakadni. Így aztán félig el volt temetve a város is, mert abban a régi időben hiányoztak még a megfelelően szigorú és alkalmas szabályok.

Mindössze a piacot tisztították a rabok, részint a hótól, részint pedig a kofáktól. A kofák ugyan olykor elvesztek a nagy fehér tömegekben, mert a város letartóztatottjai szerettek itt dévajkálni, ha rövid időre szabad levegőt, szivtak s rájuk eregették a lavinákat. Persze, ez nem ment kiabálás, káromkodás nélkül, amiben — mégis — mértéket kellett tartani, mert ott kóválygott Schubert hentes, az utca kapitány, akinek fölötté roszdás volt a kardja, de annál érezebb a hangja. Járt továbbá a tereket a fertálymester Vidra is két esküdtel, meg egy irnokkal. És kék köpeny volt rajta most is, akár csak a kánikulában, mikor verejtékező homokkal kívánczoltak a népek a jégverembe.

Az asszonyi sikongatásokra felütötte a fejét és odaordított:
— Csönd!
És közbelépett.
Jobban mondva a lábukra lépett és ennek aztán nyoma is maradt, mert a csiz-

ma, amit viselt, torokba szabott, keesege-
orru volt ugyan, mindazonáltal hetven-
nyoloz szög adta meg neki a súlyt.

Fecsegő asszonyi nyelvek majd hogy ketté harapódtak ilyenkor, hanem hát csönd is lett, tisztaság támadt a piacon, ahonnan tizre elverték a kofákat. (Aki nem ment, annak a holmiját behajjigálták a hóba.)

Azontul aztán hullhatott a sok hulló fehér pihe reggelig, a rabok bevonultak az árestomba s telegrafáltak a falakon. (Sokkal régebbi idő óta értették őket mesterséget, mint a tudós világ s a szegedi bűnügyi krónikák tudnak olyan betörőkről, akik nótáztak így, fal kopogtatás mellett.)

Fehér volt minden, még Praznovszkyék udvara is, már pedig az nem volt holmi akármilyen udvar. Az öreg tekintetes ur nem hiába került bele a szenátusba, volt hozzá tekintélye, módja. A szüsmesterség hozott annyit az idők folyamán, hogy most ur legyen, sőt kerülgette már a polgármesteri dísz is. A felesége gyöngye kis perszóna maradt, visszavonult és szerény, aki képtelen fölemelkedni az ura színvonaláig.

— Jól van, János, kérlek szépen, János, te tudod, János! — és így tovább. Ennyi volt minden véleménynyilvánítása, holott apró mesteremberek asszonykái ugyancsak nagy hangon voltak amabban az időben, alig lehetett velük birni.

Mint ahogy virágoztak is az iparok minden különösebb politikai erőlködések nélkül.

Róluk beszélve nem szabad megfeledkezni Málkáról sem, már hogy Praznovszky Máliról. Az egyetlen leányra nézve vagy három ház, pár száz hold föld, egy sereg strimfli pénz, meg isten tudja mi még. Emellett olyan szépséges kis gömbölyű fruska volt, hogy megszerethette azt akárki is, amint van.

Százan jelentették ki, deli legények, iskolás urfiak és ifjú mesterek, hogy éke ő minden hajléknak egymaga, szemérmelen vágyódás emlegetheti csak a hitvány földi javakat. Ott lebzelt a tenger fiatal-ság állandóan a Praznovszky portán, hogy majd csak mutatkozik a leányzó szívbeli hajlandósága valaki iránt s akkor az lesz a vivát.

Málka szíve azonban nyilván üvegből volt, mert lepattant róla minden röpködő nyila Ámornak, a klasszikus istenkének. (Ezt is úgy kell venni, hogy az ilyen üvegszivre föltötte nagy aggodalommal szokás ezelőzni, különben összetörök. A bamba, előre nem látó népség pedig nem gondol arra, hogy kaphat helyébe egy új, igazi husból és vérből való szívet, amelyik aztán annál tovább megmarad.)

Hát csak térferegetek a fiatalok és szórakoztak ártatlan gyönyörűségek közepett, mint általában a korabelieknek, akik nem törődtek ideg emésztő problémákon, hanem úgy vették az életet, amint van. Esténként hangos volt a Praznovszky-ház, járta a „haragszom rád”, meg a „kutba estem”, divatos dolog volt odagyülekezni a leánybarátéknak. Az öregek ezalatt a nemes város ügyeit tárgyalták és lesték a pompás boroeka mellett az ország horizontját, nem feledkezve meg az anekdotákról sem, néha kaczagó sikoltás hangzotta át a fiatalok szobájából, ott most bizonyára fültövnön csököltak valakit. Erre aztán illet fölemelkedni annak, akinek ismerős volt a hang.

— Megnézem már azokat a pajkosokat!
Hogy hamarabb visszajön-e, vagy tovább marad? — az a terep szemléletől függött. Mert ha, teszem azt, olyan fiatal ember volt a csók-rabló, aki nem kivetni való semmi család szorosabb nexusából, — hát elintéződött az ügy szeliden fenyegető ujj-mozdulattal.

— Nono, gyerekek, nem hallunk semmit a szavatoktól.
Azonban az is megeseit, hogy már megint a „lengyel” okvetlenkedett, illik tudni, a Lichownik-fiu, s ez esetben a gondos anyák tovább támasztották az ajtófélfát, esetleg le is telepedtek.

— Sose lehessen tudni, mire jó ez!

Igy aztán elérkezettünk már Lichownik János urhoz, akiről sok szó esett akkor-tájt leányos házaknál. Hogy honnan szakadt a városba? — nem tudta senki. Ő maga néha hosszú lére eresztett kalandos történeteket adott elő, amiből azonban nem világott ki származásának homályos volta. Csinos, magas szál fiú volt, merész, szíven hullámzó fekete haja és sasorra fókán villogó tüzes szem megboszorkányozta a szelid polgári erkölcsű anyákat is, akik olykor erélyes föllépésre szánták el magukat. (Ha ugyanis aggodalmasan sokszor esett kutba.) A hízoló selyem hangja azonban elkergette a felhőket és a szigor átvoltadt érzékeny eszevésebe.

— Átkozott fizkő, olyan helyes madora van. Az ember nem tud rá megharagudni!

No hiszen, ha éppen haragról lett volna szó, majd megmagyarázzák a leányok a helyes álláspontot. Veszködött utána mindenki, jóllehet egymás között olykor suttogtak akkor is a csitrik.

— Azt hiszem, értik egymást a Málkával.

— Nyilván lesz valami benne, mert sohasé huzzák ki egymást a kutból. Ez gyanus.

Aki tehetősebb házból való volt és ezen oknál fogva, följebb hordozta a piszjét, megeselekedte ezt most is.

— Abból azonban aligha eszik. Egy szenátor leánya nem lehet irnoké.

Igaz is, ni, szinte elfelejtettem folytatni Lichownik János leírásánál, hogy a kellemes ifjú becsületbeli irnok volt a városnál. Társadalmi érintkezésén terén nem volt ez baj, mégis más, ha komolyabb

fordulatok vannak közkán.

Irigység volt, persze hogy irigység. A leány egyforma, mióta a világ forog, az istennek meg van már az a különös anyaga, amiből gyurja őket. Hanem hát az csakugyan feltűnt, hogy ez a két emberfia nem bomlik a többiek módjára, mikor meglehetnék.

— Istenem, mi mindent mulasztanak!
— sóhajtott a pösze, Maltetinszky Kata.
— Olyan selymes ennek a Jánosnak a bajsza.

Sietek minden aggódo lelket megnyugtadni, hogy sohasé féljenek.
Azonban az estén volt, mikor a szokatlanul nagy hó már a harmadik napja hullott s a nemes város minden polgára igyekezett, hogy ebből a lélekveszedelemből kimenekülve föld alá jusson. Nem járt az utcán senki, mert lehetetlen volt járni. S akinek dolga akadt, az is vágatva haladt át az utcákon. Nem azért, hogy fázott, hanem mert különben elüszpelt volna, vagy beragadt a eszímája.

Praznovszky szenátor uramat hivatalos dolgok tartották a városházán, itélő nap volt éppen, amikor alkonyat veti haza az embert. A háza kapuját hosszú, nyitott folyosó követte — jó, hűvös az nyáron, — onnan éknyi nyílt egy másik folyosó, aztán jött csak a lakás, oldalt az udvar, leghátul a eselődés. Az udvarról át lehetett jutni a másik utca házába. Kanász Nagyék gombkötő műhelyébe, ahol rendszer megfordult minden valamire való, ruházkozó ember.

A folyosó sötétjébe odavágtott egy kiscsinység a hó. De ezzel nem törődött sem Praznovszky Málka, sem Lichownik János ur, akik egymás kezét fogva is fölmelegedtek.

A leány vállát boltyos nagy kendő borította, egynehány hópihe beleragadt a hajába, — igen alkalmas volt azt úgy találmra felolvasztani, szelid simogatással. Hogy az ember keze letéved gömbölyű kis arcra is, — uram fia, ki ütődnek meg azon ilyen homályos időben, mikor tél van és hat óra is elmúlt!

— Menj be, észrevesznek — mondta a fiu.

A leány makaeszködött. Mindjárt észrevette volna a vadidegen is, hogy haragszik valamiért, ámbátor ki az ördög kíván ide ilyenkor ismerőst is, nemesek vadidegent.

Összeesücsörítette durezásan a száját és azt mondta:
— Azért sem megyek.

— Édes kis galambom, legyen eszed és hallgass reám.

Magához ölelte és megeselekedte a száján.
Asszonyoknál biztosan hat kellő pillanatokban az ilyesmi, leány nál nem. Az asszony értelmes, sőt tudós ilyenkor; az át tudja érezni minden zamátját, titkos részét a csóknak, kombinál belőle és visszafojtott lélekzettel szívja magába a mérgét. Ha kellő pillanatban el tud kapni az ajkát, már meg is győzted. Leszáll magas meggyőződéseinek hátsárpapjáról és kezes bárányává válik, aki a lábán is alig tud megállani.

Ez, persze, hogy ez az! De mit ért a leány a csókhoz! Ingerli a tiltott mivolta, esőkol, mert mások is megesezik és ha elmult, ismét a régi, okoskodó kis fej marad.

János ur abbahagyta végre a durezás kis ajkat s akkor Málka toppantott a lábával. Azt mondta hozzá:
— Én akarom, érted? Akarom!

Nem volt itt kevesebbről szó, minthogy vegye föl vasárnapi János ur a diszes ruháját s annak rendje és módja szerint kérje meg a kis leányt.

— Istenem, — sopánkodott a becsületbeli irnok — ez végzetes következményekkel járhat!

— Ott leszek melletted.

— Te gyöngye leány vagy, nem tudsz megmenteni a kidobástól.

— Akkor azt mondom, hogy dobjanak engem is utána.

— Édes escsikám, légy okos. Várjunk még két esztendeig, akkor a restauráció nál van reményem. Így lesajnálnak az emberek, a kutyának se kellek. Azt mond-

ja mindenki, hogy elbizakodott, orezátlan, gógós vagyok.

A leány szokatlan határozottsággal pattogtatta a szót.

— Én nem akarok várni. Az apám van akkora ur, hogy azt csináljon belőled, amit akar.

— Igen, galambom, ha már vagyok valaki, mehetek fölebb. De a semmi semmi marad. Ha egy csöppet is szeretsz, menj be, mert megfázol.

Málka ekkor kibontakozott az ölelő karokból s leszedte magáról a kendőt.

— Mit csinálsz?
— Meg akarok hűlni. Sőt mást is teszek. Minden este, ha már lefeküdt a ház, kijövök az udvarra és lefekszem a hóba. Legalább gyorsabban vége lesz mindennek.

Akkor azonban már ott volt a fiu mellette és keservesen sirt.

János nem tudta ezt végigszenvedni.

— Hát jól van, legyen az akaratod szerint. Nem bánom, akármilyen vélem, megteszem. Lásd, mennyire szeretlek.

Egy vékony hang megszólalt valamerre:

— Málka, Málka, merre vagy?

A kis leány odasimította az arcát még egyszer a fiu képéhez s maeskaugrásokkal került a kisebbik udvarra. János jóformán magához sem tért, mikor hallotta a választát:

— Jaj, anyácskám, nyitva van a tyukketrecz, a drága kendermagosomat nem találtam sehoh.

— Ne keresd, majd meglesz. Áthűsz a hóban, rögtön gyere be.

A pityergő hang olyan gyorsan fölolvadt esengő nevetésbe.

— Ejnye, milyen oktalan vagyok, hiszen itt van! Persze, ebben a sötétben...

János ur megvárta, míg elesöndesedik minden, aztán átvakodott Kanász Nagy gombkötő mester udvarán a másik utcába, a legalkalmasabb módot, a szaladást, választva a tovább juthatásra.

Ez volt az előzménye Lichownik kidobtatásának, mert hogy kidobták.

Szombaton este még együtt voltak Pál-fyék nál, ahol titkos, de annál jelentőségesebb kézszerításokat váltottak Málkával s másnap megjelent a háznál.

Nagyon megtisztelve éreztük magunkat — jelentette ki Praznovszky szenátor ur, — de Málka még nem megy férjhez. Fiatal, tizennyolcz éves összeviszsa, hadd örüljön az életnek.

— Husz is elmúltam, édes apám — vágott vissza a leány.

— Tizennyolcz vagy, ha mondom. Mit értesz te hozzá?

A kis béka ekkor — ki mertte volna ezt hinni! — a sarkára állott.

— Talán lesz valamelyes beleszólásom nekem is. Én Lichownikné akarok lenni.
— Igenis, — hajlongott a becsületbeli irnok, — a leányasszony volt olyan kegyes, hogy kitüntetett az érzelmével....

A szenátor azt mondta:

— Máli, menj a konyhába, segíts anyádnak.

A leány nem mozdult.

— Nem szoktam meg az engedetlenséget! Egy, kettő.

— Nekem különösen tisztelt jó uram, — szólt ekkor az ifju, — megértem én azon szólásokat is, amik bévülről maradtak, — ugyebár kevés vagyok?

— Máli a konyhába!

Hogy aztán látta az elszántságot, amely olyanformán nyilvánult meg, hogy a kis leány összeszorította a száját és makaesul bánta a menyezetet, bizonyos ravasz-sággal enyhített a hangján.

— Ugyan, már micsoda vendéglátás ez pogácsa nélkül!

Erre aztán csakugyan kiperdült a leány s Praznovszky elmondhatta hamarosan, szinte egy szuszra a mondani valóját.

— A leányomat nem neked neveltük, kedves öcsém, punktum. Mi vagy te? Irnok és ezermester? A hivatalban szeretlek, beengedlek a házamba is, de ezt nem vártam tőled...

— Engedelmet...

— Jól van, tudom mit akarsz mondani.

A szív, meg a szív. Én is voltam fiatal em-

ber, de megmaradtam a magam körében.
— Lichowniknak mintha a mellébe vágta volna.
— Uram, én nem vagyok akárcsi. Én nemes ember vagyok, ha szegény is. Magamat ajánlom.
Azzal be sem várta a pogácsát, palinkát, elrobogott. Málka csak a hült helyét találta.
— Hová lett? — kérdezte szepegve.
Az öreg a válla vonogatásával felelt. Később annyit mondott:
— Mától fogva nem találkoztok. Mégis csak borzasztóság!
— És oh, esodlatos leányzó! Máli nem sirt, jeleneteket nem rögtönzött (mert ambátor kezdetét élte akkor a magyar színezet, értettek a seánához amannak az időnek az asszonyai is.) folytatta a rendez házi dolgát, kijátssza minden árgus szemet, amely a tekintetét leste (nicsenek-e köny-nyomai), a lélegzetét figyelte, (eltér-e a rendestől, nem csap sóhajtásba?) János urban volt annyit tapintat, hogy visszavonult minden társas érintkezéstől ezen állapotok között az volt a legörvendesebb, hogy a kis leány a hajdani vídamsággal bohókodik, játszik a fiatalok között.
— Bárányfelhő volt, hála istennek, nem hagyott a szívében nyomok! — konstata- lta a szenátor ur.
Ebben az időben meghült egy kissé, a hivatalba nem járhatott, otthon esibuko- zott egész nap.
— Feleség — szólt meg egy reggeien, — jó volna kitisztítani a kályha csővét, füstöl.
— Nyolcz napja sínes a tisztogatásnak.
— Ilyen hamar elromlott volna! Akkor más baja lesz.
Erre már, mintha végszóra várt volna a kályha, ontotta magából a füstöt.
— Hamar, vizet a tűzre, locsoljátok el. Elpusztul tőle az ember! — ordította re- kedten.
A eseldeleány begyújtott aztán a másik szobában, mert van az néha úgy, hogy megkomolyodik egyik-másik kandalló, de hát ez részleges veszedelem szokott lenni és általánosságban nem alkalmazható.
Az öreg ur áthurezokodott amoda. Ez nehezen ment, mert magával kellett vinni a kedvezés kanapéját, amin fekszik, a károszékét, amire ráteszi a lábát, végül a pipagyűteményt, amit feltétlenül látni kell, különben nem izlik a dohány.
Hát lobogott a tűz, mire elhelyezked- tek, de mintha ájtól volna a füst is.
— Hejnye, hejnye, a pipa nem okozta! Az nem esipi a szememet!
Megmutatta az magát a kályha ajtaján, ahol dőlt kifelé haragosan, gonosz indu- lattal, feketén.
— A kéményben van a baj! Meg kell nézni!
Erre már bebújt az ágyba, feje föl huzta a paplant, eltorlaszolta magát dunyhákkal és kinyitotta az ablakokat. Vigasztalásul azonban azt is hallani kel- lett, hogy a konyhában sínes másként az állapot, ma aligha lesz főzés.
Vizsgáló bizottság — Málka is részt vett benne — azzal jött vissza, hogy a kéménynek semmi baja. Olyan tiszta az, mintha ma takarították volna. Nagyobb biztonság okáért valaki bele is beszélt fe- lülről, amit a lent hallgatók a legpompá- sabban megérthettek.
— Gyujtsatok be újra! — röpiült a pa- ranas.
A esőveket visszarakták, kezdődött elülről a fűtés.
— Ki tudja, mi volt a galiba. Majd meglássuk most.
Ezalatt Málka is lekerült a padláról, ahol neki volt még figyelni valója, amit pedig megláttak, az megint csak füst volt. A szenátor ur ájultozott és részben a mé- regtől is, kilelte a hideg. Úgy didergett egész nap vazozó foggal, jöllehet a töb- biekkel sem volt ez különben. Bundába burkolózza ettek valamit, amit hamaro- san sütni lehetett a szabad tűzön, kelle- metlen érzéssel, elgémberedett tagokkal feküdtek korán este azzal a vigasztalás- sal, hogy másképpen lesz ez holnap! Aki nem esett kétségbe, az a kis leány volt.
Másmal jöttek sorba a mesterek. A fur- fangos Gabara, aki mindenhez értett, ami foglalkozás csak találtottat a világon, a nagy erejű Fábik (olyan peneült szer- keszt, hogy senki sem tudja kinyitni, egyedül csak ő), sőt megjelent Weiter- sehan, a letelepedett bajor is, mint külföldi szaktudós, aki rengeteg új dolgról, eddig ismeretlen esodákról beszélt, mióta a város polgárává akart válni.
Mevizsgálták apróra mindent, szét- szedték a kandallókat, kályhákat, furtak- faragtak, tapasztottak, félnapokat töltöt- tek a padlón, bebujtak, amennyire le- hetett a kéménybe, aztán tüzet gyujtot- tak és a kályhák, mintha összebeszéltek volna, okádták a füstöt.
— Itt gonosz szellem működik! — mondta a legkomolyabb ábrázattal a ba- jor. — Emberi erő nem segíthet ezen.
— Hát akkor fagyjunk meg, ugye! —

rikáltozott a szenátor ur.
— Bocsanatot kérek, azt épséggel
— Bocsanatot kérek, azt épséggel nem mondtam. Én értek valamelyest a do- loghoz, de ennél megáll az eszem.
A híres szakértők szegényszemre elvo- nultak, egyedül maradt a család.
— Talán imádkozni kellene! — pen- dítette meg félénken a témát Málka titok- zatos mosoly mellett szenátorné asszo- nyom.
— Imádkozzon az ördög.
Hamarosan meg is bánta az elhirtelen- kedését, mert két pár szemrehányó teki- net fogadta, ugyanazért — óvatosságból és a tulvilágiakra való nézészt — hozá- tette:
— Ugy értettem, hogy csakugyan az ör- dög incselkedése ez.
Amire megint Máli kapta föl a fejét, mintha talázza érezné magát.
Igen súlyos napok következtek, annál súlyosabbak, mert most jött csak a java tél. Nyakig érő hóval köszöntött be, aztán esikorgóra fordult s az ablakokon ujnyi vastag jégvirágok támadtak.
A szokatlan esemény híre eljutott a szomszéd városokba is, képzeltetni köve- tkezőleg milyen szenzációval tárgyalták helyben! Hogy valaki nem használhatja a kényelemmel berendezett hat szobáját, mert a tűz irtózik a háztól s nem engedi meg a meleg otthont. A szenátorék száz invitálást kaptak ebédre, vacsorára, há- lásra, azokból alig lehetett valamit elfo- gadni.
Az ember babonás lett és rögeszméi tá- madtak.
— Ki kell lenni a legalkalmasabb pill- natot!
Erre jöttek az ugynevezett orv-fűtési próbák. A nap legkülönbözöb szakaiban, kabalásan, begyújtottak valamelyik kály- hában.
Semmit sem használt, sőt mintha nőtt volna a füst. A szenátor a beteget lett, már le is akart köszönni a hivatalról, hogy elköltözik a városból is. Suttynban ki- nállgatta a házat, de nem kellett volna az most ingyen sem. Van ugyan még két há- za, azokból egy esztendő előtt nem lehet kitelepíteni a lakókat, üres épületek nin- csenek az egész városban, mert az emberi bölcsesség mindig csak annyit készítet, amennyire csak szüksége volt, — szóval, meg lehet ebben bolondulni.
Akkor történt, hogy az ügygyel foglalkozván mindenki, (hiszen miséket is mon- dottak már!) hürül hozta valaki, mit be- szél a lengyel.
Szó szerint ezeket mondta:
— Imerem már a dolgot, azaz, hogy elképelem, mi az. Régi kastélyunkban, mi- kor még nem rabolták el mindenünket a gaz rabló esordák, volt erre példa. Élén- ken emlékszem rá, mert serdülő fiúeska voltam már s minden érdekelt. Épp így füstöltek kandallóink, belebetegedünk valamennyien, mikor egy lichownai ifju mester megigazította.
A szenátor dühös lett a hirre.
— Hazudik a hitvány! Ide szeretne jönni, ennyi az egész.
De hogy reggelre szagatni kezdte a vállát a esuz, kerülő uton megkördéztette, hogy éle még a lichowai mester?
— Talán, Szibériában.
— Ugye, mondtam, hogy hazudik. Ra- vasz zsvány, készen tartogatja az eger- utat is!
A sok és gyakori szemrehányó tekintet, egy-egy folytatás nélkül elejtett „hátha”, főleg pedig a helyzet tarthatatlan, nevet- ségesen bántó mivolta, rákényszerítették a legvégsőre.
— Nem bánom, jöjjen elő. Hadd lássuk, mit tud.
— Értesz te ehhez?
— Gyerekjáték az egész, tudomány mégis.
— Nem sajnálok semmi áldozatot, csak vége legyen a füstnek.
Az ifju fontoskodó arcomat vágott:
— A dolog olyanformán van, hogy azt hiszem, csak én segíthetek.
(Drágára tarthatja magát! — gondolta az öreg; szorítsd! — biztatta a fiut egy boszorkányos égő szempár.)
— Azt is előre kell bocsanatnom, hogy a tudományt ingyen nem mérjük.
— Mondtam már, hogy megkapod, amit felszámítasz.
— Teszem azt, Málka kezét.
Egy hatalmas tüszentes megakadá- lyozta Praznovszky szenátort, hogy vala- mi nagy gombaságot mondjon. Sietett is elejét venni a lengyel.
— Kedves egészségére kívánom. Ugye, hogy igaz!
— Ajánlom magamat! — fejezte be a vitát a szenátor ur.
Azzal a fal felé fordult.
A lengyelt nem kísérté ki senki. Az asszony holtra fagyva didergett a divány sarkában, Máli, mintha valami praktikája szállt volna, — ejnye már nó, persze, hogy — füstbe, az asztalra borult és ugy sirt. Kinos esöndben telt az idő, látogatókat nem fogadtak, mindenki a saját gondolá-

táva volt elfoglalva. Jó is így gondolko- zni néha, mert elszáll a hirtelen harag — régi is fölenged olykor, nem úgy, mint az ablak jégvirága, — delután azt mondta az ember:
— Beszélni akarok vele.
A lengyel, mesebeli alakként, olyan gyorsan előkerült megint, mintha ott di- dergett volna valamelyik alsó szobában.
— Nézz a szemembe és mondd meg ugy, hogy nem terhel a lelkedet semmi bün.
— Embert nem öltem, máséhoz nem nyultam, becsületes szegény ember va- gyok. Ugy legyek boldog az egész életem- ben...
(Hozzányultál a lányom szívéhez, ha- zudsz, dörmögte befelé az öreg.)
A lengyel folytatta:
— És úgy legyen boldog szerencsétlen régi hazám.
— Már most beszélünk a füstől. Légy a mestere.
— S a föltétel?
— Megadom! — nyögte ki.
Lichownik János ur ekkor fölment a padlásra (kikötötte, hogy más ne lássa a vagonot érő titkát) s a kémény aljából, — onnan, ahol az érintkezik a padlás ta- lajával — kihuzott egy jókora széles tégl- ladarabot, már ami elzarta addig, bizo- nyára „büntárs” segítségével, a füst ut- ját. Aztán a forma kedvéért ült egy dara- big a gerendán, majd visszament.
Barátságosan duruzsolt a kályha, pat- togtak a fahasábok, mintha helyre akar- tak volna hozni minden mulasztást. Hamar átmelegedett a szoba, esöndben ol- vadt az ablak jége is.
Praznovszky szenátor ur, aki már azon tündődött, hogy miképpen is áll az ügy a város pallos-jogával, előbb a dunyhákat dobta le magáról, aztán kijelentette, hogy fűtsék be a többi szobát is, mert föl akar kelni.
— Ördögös zsvány vagy! — ütött két- söbb kedélyesen Lichownik vállára. — Ezt ugyan megcsinálta. De hogyan?
Málka rémülten tekintett rá, mintha félt volna, hogy ez most idő előtt, talán nagyon is korán, elárulja a dolgot, — de a fiu nem jött zavarba.
— Ha megengedi, édes apám uram, majd csak akkor mesélem el a titkát, ha...
— A lagzi után, ugye?
— Igen, — mondta a fiu. Anonban ugy, hogy nem árulja el senkinek.
...Nem tudom, indiskkrét vagyok-e hogy ilyen hosszú idő után fölfelezem a titkot. Mert Praznovszky szenátor ur ma- gába zárta azt örökre, tőle ember fia nem tudta meg. Azt hiszem, bántotta kissé, hogy két szerelmes kölyök így tuljárt az ő esaváros, híres eszén.

Az én gazdagságom.

Irta: Kiss Arnold.

Nincsen nekem a föld javából
Dus, nagy osztályrészem,
Halk merengés, elborongás,
Ez az örökségem.
Az én gyöngyöm: dalfeihöknök
Könnyharmatozásása,
Az aranyom: árva lantom
Álomcsiratása.
Othonomba én más kincset
Nem hozhatok néked,
Csak szerelmes, igaz szívem
Dobogását érted;
Bárányom: a hü szemednek
Édes nevetése,
És a selymem: két karodnak
Meleg ölelése.
Koldus vagyok kaczagásban,
Hangos kedvem ritka,
Nem tudom én: bánatomnak
Mi a borus titka?
Talán anyám bölcsöm mellett
Bus dalokat zengett?
És azóta az én szívem
Szellőtől is reszket...
Szegénységem az én kincsem,
Ezen a világon,
Nem cserélém soha én el
Semmi gazdagságon;
Legyen másé: gyöngy és arany,
De én réám várjon:
Édes otthon, hü szerelmed,
S dall, merengés, álom.
Mosolyogj rám szép szemeddel,
Hadd lássak az égbe,
Hadd lássam a csillagokat
A földi sötétbe, —
Árva sorsom nábobkincset
Megtalálom benned,
Azt a sötétséget: király vagyok,
S koronám szerelmed.

Eljöttem.

Irta: Oreily.

— Eljöttem...
Éva lelkendezve rohant e kiáltással Ádám felé, aki irasztala előtt ülve meg- kezdet leleveket tépdessét apró foszlá- nyokká. A foszlányokat aztán idegesen kergette ujjával széjjel és az apró da- rabkáknak olyan szók feketéllettek, súlyos nagy szók; ilyenek: te édes, te drága, te egyetlen...
Ádám játszott. Próbálgatta, hogy a té- pett papirokon együtt maradtak-e a be- cözöz megszólítások vagy ujjai könyörte- lenül szétkergették-e, megtépdesték-e az érzelmeit tolmácsoló lelkes, nagy szava- kat? Gyerekes próbálkozással igyekezett eszemesíteni a próba kétes eredményét a saját érzelmi szívósságával és állhatatos- ságával.
És a súlyos szók: te édes... te drága... te egyetlen... a maguk összetartozó egészében néztek vele farkasszemet a té- pett foszlányokról.
Éva letérdelt eléje, fejét ölébe fektette és felnézett rá eszbontó, szivig ható né- zésével.
Ámde diadalmasan nézett le rá és elé- gületen mutatott egy esokor ibolyára:
— Látod édes, megéreztem. Te eljöttél... Megéreztem mindig és olyankor készí- tem ide friss virágaidat. De hisz te min- dig, mindig itt vagy édes...
Éva nem szólt, csak nézett. El volt tel- ve édes bus érzelmével. Ádám láthatása esodás kéjérzettel öntötte el testi-lelki én- jét és ő szivta magába szerelmes hangját, amelynek zenéje ma hattudalává leend tán az ő szerelmüknek. Ma kell eljönnie a nehéz és válságos pillanatkak, amely dülöre viszi jövőjük kérdését.
Meleg nézése beszédre hivta fel kedvese ajkát:
— Nem örülsz-e Éva? Mennyire örül- tél eddig mindig érzelmeim biztosságának? Annak, hogy megsejtem mindig előre jö- vetelédet? Édes, te ma nem tudsz ennek örülni? — kérdezte Ádám fokozatos esig- gedéssel.
— Igazad van! Ma nem tudok olyan mértékben örülni, mint mások: nem ugy, a szívem legközvetlenebb gyönyörködésé- vel.
— Miért?
Ádám a két kezébe fogta a bájos asz- szony fejét és kitárta szemeit átható vá- laszra sürgető nézésre.
— Miért? Eddig igen és ma nem? Ez érzelmeid hanyatlását jelentené? Beszélj, magyaráz, asszony, hogy ne következtet- hessek tovább, hogy megterthassam hi- tem...
— Az én érzelmeim hanyatlását... ott hordod magadba, a szívem. Tőled függ Ádám, nálad van... De érted-e ezt? Csitt, minek holgatni azt, ami nines is. Nines hanyatlás, még nines, de... de kétségem támad olykor sok és győtrő.
— „Még nines hanyatlás” — így mon- datt Éva. — Így mondatd. Tehát lehet, lehetne és nines kizarva? És eljön a nap majd, amikor nem ülök itten megör- nyedve a sok édes, kábitó reménység su- lyától. Eljön a gyilkos, álobontó, nagy nap, amikor az én ibolyám hiába várják hízogó illatozással hűtlen urnőjúket, akiknek számára nyitlak meg életre, akiknek gyönyörködtesére óvták meg üle illatukat. Pedig ök is a te keblében vágyanak kelyhet zánni. Eljön a nap, a melyben hiába várunk, hogy visszatérj.
— Hová már az én időm, mit még né- ked szentelhetek, — szólt halkan Éva.
— Mit mondtál?
Ádám megrázta az asszonyt.
— Semmit, semmit Ádám, de...
Felugrott és odament az ibolyákhoz. Becözöz kézzel széjjelbontá a nagy esok- ról és magára hinté, ugy, hogy egy pil- lanatra be volt borítva illatos virágesővel a feje, ruhájára, arca, mindene. Barna ha- jában fennakadt néhány szál és menyasz- szonyi díszbe vonta szép, ifju fejét.
— Ádám te, — mondta szorosan szerel- meséhez simulva és szilaj láng esapott fel égő szemből, — ó, mit szólnál, ha nem az édes virágszirmok szívnák halálukat ke- blem melegéből, hanem — itt megállt és szivszorongva leste, figyelte a férfi arczát — hanem a kedves virágok hullnának égkék szemfedőként az én hülő testemre.
Az ifju szorosan vonta magához szerel- mesét és boldog mosolylyal sugta:
— Halálfelelmei? De mi is jut eszedbe? Olyan nyugtalan vagy ma és kétkedő. Édesem te... Ily ifju testtel s ily életerős boldogságban, hogy lehet halálra még csak gondolni is?
Éva meborzongott. Lágú mozdulatok- kal simogatta a férfi homlokát, majd uj- jai lesiklottak a ruháján ülő virágszálak- ra és azokat is végigbecözözte szép sorjá- ban. Óvatosan, vigyázva ült le aztán, hogy le ne hulljanak róla az ő üde díszítői.

Majd lassan, mintha csak magának be- szélne, szólt:
— Szeretném, ha a mai nevezetes napon bevésődné szemem nézése örökre a tied- be...
Ádám szerette volna megkérdezni, mi- ért nevezesebb a mai nap az elmúltak- nál és az eljövendőknél. De Éva nem en- gedte szóhoz jutni. Valami vad extázis- nak hangulata ragadta magával és esodás hűvvel, forró hangon suttogott:
— Emész az édes kinu vágyódás, hogy szavam minden legsilányabb betűje ott égeszen téged, a lelked legmélyében ad- dig...
— Éva, hát van „addig”?!
— Nincs! Figyelj tovább.
Éva szava lázasan remegett. Göresösen kulesolta át Ádám nyakát, akibe lassan- lassan átömlött valami az asszony melan- kóliájából. Lehorgaszotta fejét az asz- szony kezeire és ugy hallgatta tovább an- nak szerelmi győtrődését.
Éva hangja forró volt és kedves esen- gését megtörték a visszafojtott sírás fáj- dalmas rezgésai.
— Engedd, Ádám engedd, hogy lelked- be leheljem az ényémnek legláglyab ér- zéseit és hogy odaforrasszam a esokom ere- jével, a feledhetlenség örök zálogaként, a lelkedhez a tünő emléketem...
— Éva, én nem értelek ma! Te nem vagy velem boldog...
— Boldog? De igen! Én most még bol- dog vagyok. De félek, hogy nem lehetek már az soká. Vagy nem érzed-e te a re- tetemes hiányt, mely eszöttt esókajnk s forró ölelések után beáll életedben, ha in- nen eltávozom?
— Hogy újra visszatérj...
— Ha nem érzed, ugy nem tudsz ugy szeretni, hogy engemet boldoggá is tehesz, ugy egészen...
— Hogy mit érzek én?
— Istenem! Az epekedés látás a só- várgó vágyódást, ha csak sejteni is me- rem, hogy újra felkeressz. Olyankor meg- telik itt édes lényeddél minden körülöt- tem s én szivdobogva várom lépteid ne- zését, ruhád suhogását és szerelmes han- god dallamos esengését. Ész...
— És?...
— És... reszketek a forró, kábitó vágytól, hogy egy örökkévalóság után újra karomba vehesselek, örült szívemre szorithassalak. Mert egy örökkévalóság az, amely minden jöttötet elválasztja.
— És?
— A tied belölem minden, minden, és én elkárhoznék, ha...
— Ha...
— Ha ugy történe, hogy hasztalan várnék egyszer read...
Éva szörnü levertségben felelt:
— Igen, így van ez nálad. Régtől sejt- tettem. Csak tudni nem mertem. S a esok s az ölelés kielégít téged egy egész életre? Ha elmegyek...
— Hogy újra visszatérj...
— Két szöböl áll szerelmünk élete: el- memmi s visszajönni. Elmenni: kin! Visz- szajönni: édes gyönyör! De tudhatod-e, melyik jut e két nehéz döntésű, végzetes szöböl a — legvégre?...
— Éva, mi ez, mit mondasz? Ó
— Majd megtudod. Most kulesold át szorosan nyakamat, hadd érezsem karod fojtogató erejét. Mert hiszen esók és öle- lés minden számunkra e világon... Fonj át erősen, mintha soha el se eresztél. Borulj rám és rejtled el szavaimat, érzel- meid szentélyében. S ha én ma el nem mennék innen tőled, ha én ma itt marad- nek egyetlen éjszakára... Nem érzéted- e te is velem, hogy most vesz először igazán hatalmat rajtunk a nagy, esodás boldog- ság? Ha el nem mennék...
Hallgatott. Aztán lopva egy könnyet törölt le a megrezent pilláiról. A hangjá- ban most már olyan remegő biztosság volt, mint azokéban, akik a vérdapon hangoztatják — hiába — ártatlanságu- kat.
Nem habozott tovább. Hagyta ajkáról ömledezni a rég visszafojtott panaszok ár- ját.
— S ha én holnap aztán felkészülnek. De te nem engednéd és te visszahoznád, te itt marasztalnád nálad... És én itt marad- nek és nem távoznék el tőled többé, édes szerelmemem. Soha...
Ádám arczán a legesodásabb változások vonultak át.
A zavaros, gyors beszéd első hatása- ként elámulás mutatkozott vonásain, az- után mindinkább fokozódó zavarodottság, legvégül a leghatározottabban jelentkező eljődés.
— Éva, Éva, hisz keresnénk. És akkor örökre eszikaitánánk tőlem...
— Te... te nem szeretsz engemet, — roskadt magába megsemmisülten az asz- szony.
— Szeretlek — mondta a férfi forró hűvvel, — a te igaz szivved esküszöm ne- ked Éva, hogy szeretlek ugy, mint eddig sohasem. De ha az élet így hozta szá-

munkra, be kell telnünk annyival, amennyit meghagyott...

— Az alalmaznával, a morzsákkal, melyekkel etet, hogy éhen ne vesszünk?

— Édesek ezek a morzsák Éva. Könyörgöm, nyugodj bele, míg felvirrad számunkra egy szebb életnek napja.

Éva mellére horgaszott, nehéz fejjel, szinte nyögte:

— Ádám, te nem szeretsz engemet igazán.

— Nem érted? — sürgette szerelmes szenvedéllyel az ifju.

Eléje térdelt és esdve nézett rá!

— Elmennék veled messzire. Elvinnék örökre. De hogyan, honnan vegyem az eszközöket? S hogy hagyjak mindent itten?

— Mindent?...

Éva hangja tompán jaidult fel.

— Szeretek — könyörgött az ifju ujjból sürgetően. — S álmatlan éjjeleken sokszor úgy érzem: elrabollak, elviszlek az új napnak hajnalán. De ha besüt az hozzám ablakomon, feltársa előttem szigorú kémlelenségével a valóság összes akadályait. Az élet...

— Ne, ne tovább. Az élet igaz, gyakran sodor magával, de néha tölünk is a függő kezében volt létvé. De már nincs... Vége van, vége... Ádám, adj egy csókot! Hosszút, forró, igazít, végtelent...

Mikor magához tért a mámor izzó kábulatából, vizet kért Ádámától.

— Kissé rosszul vagyok...

Ádám ránézett a sápadt, reszkető aszsonyára.

— Mi bajod? — kérdezte szorongó érzéssel.

— Hallgasd, mint dobog a szívem...

Odaszoritotta az ifju kezét zakatoló szívére.

Valóban rosszul volt nagyon. Kicsit meg is tántorodott. Kiverte az élet végső láza, a hátal félelmének, a szerelem bucsójának szörnyű didergése.

Feltépte ruháját s a magával hozott apró revolverrel szíven lötte magát.

Mire Ádám visszajött a vízzel, habzó szájjal hevert előtte a földön. Szemfényűző lett az a néhány szál ibolya, ami fennakadt ruhája redőzeiben s a barna, ragyogó hajában. Végső erejével, utolsó perczében levelet húzott ki kebléből.

A levélben ez állt:

Ha e sorok nem kerülnek hozzád olvasásra — úgy miénk az „élet”. Ha mégis, úgy enyém a „halál”.

Maradj nálam, — ezt a szót kívántam hallani ajkadról... Bocsáss meg! Nem engedhetem, hogy álomrablóvá legyen számomra a — jövő.

Meg kellett halnom, mert nem akartam bevárni, míg álomból egyszerre csak — felébredtek...

Emlékezés a multra.

Irta: Pickert Ernő, Perth Amboy.

Virág kertben jártam
Álmodozva, régen;
Csalogányok dalát
Hallgattam az éjben.

Rózsát tövis nélkül,
Hogy találok, véltém;
Édes, könnyű lesz majd
S gondnélküli éltém...

Rózsát kerestem,
Tövist találtam. —
Csalódva bolgok
A nagy világban.

A virágok mesélnek.

Irta: Kende Janka, New York.

Olyan kényelmesen és zavartalanul aludta az én sváb uram az igazak álmát, mikor bementem hozzá, hogy megmutassam az utolsóknak elkészült kalapot, hogy szinte kedvem keveredett haragosan félrázni ő kelmét, de visszaesalt valami különös zsihongás a munkaszobámba.

Csak a félig betett ajtó mentem, bekandikáltam és annyit mindent ébresztett fel a lelkemben az, amit láttam, hogy megilletődve megálltam.

Tele volt a szobám virággal. Ez nem lepett meg, mert éppen az elébb rakogtam szét és válogattam illó díszit a kezembe levő menyasszonyi kalapra. De ezek a virágok éltek! Apró emberkékké váltak belőlük egy pillanat alatt. Ott álltak, ültek, sétáltak a szobámban és beszélgettek valami különösen ismert, édes csilingelő hangon.

Erdőt, somogyi erdőt, vasmegyei rétet, zalai hegyeket hoztak a szobámba és én úgy éreztem magam, mintha valamikor otthon, ha kimentem kora tavasszal az

erdőbe és hallgattam a föld alul jövő, az ébredni akaró virágok nyüzsgő sóhaját. Láttam rügyeket a fákön, zöld füvön álltam és a fülemben édes, bolondos nótát dudorászott a szél, sütött rám az otthoni napsugár és... és...

Ugy elkezdtem reszketni, hogy ha nem lennék olyan nagyon lelkiismeretes millinery, bizony Isten lecítem a fehér kalapot. Eszembe jutott azonban, hogy — „piszkos lesz” és göresösen szorongattam és lestem, nyeltem és szívtam magamba a virágok beszédét.

Mint mikor a méhek rajzanak, úgy durzszoltak és kacagtak. Olyan ismerős volt valamennyi. Egy ibolya, az ott, amelyik kényelmesen leült egy struczotlas kalap bubjára, éppen olyan sötétkék volt, mint a szeesődi ibolya. Azok a kacagó kicsi rózsák, mintha a boncezföldi házunk üveges folyosójára kusztak volna föl és azok a nagy kék nefejeitsek, mint-ha ott nyilottak volna a malom alatt a Zala partján.

Rá ültek minden székre, bekandikáltak a fiókokba. Egy kis harangvirág megfrieskázta a zöld malaczám orrát és két vidám szarkaláb hintát csinált a falon függő román katrinca piros rojtjából. Ugy nevettek, hogy apró könyvespek gurultak végig kék orezájukon és én azon tündöttem, hogy mi is egy virág könyve, mely jó kedvből fakad? Nektár? Harmat? Mindenesetre illatos.

Azt hiszem, a jókédv még a virágokon is ragadós, mert mind hintázni akart és olyan eleven hajsza kergetődés támadt, hogy egy gyöngyvirág megakadt az orgona lila selymes uszályában s bukfenczet hányva, ijedten kapaszkodott egy sárga kankolin lenge köntösebe. De késő volt, leesett és levert egy fényképet. Nagy koppanás. Egy percznyi esend és úgy el tűntek egy szempillantás alatt, hogy csak az arezkép maradt a földön és a hogy fölvettem, úgy láttam, hogy az én drága édes anyám képét dobta le a kicsi kis gyöngyvirág.

Drága anyám! a te szeliden mosolygó arcod mindig elkergeti az engemet kísérő álmodat, vágyat ébreszt emlékeimet és esendes, nyugalmat hozó szeretet képed megmondja, hang nélkül is most is, mint már sokszor, hogy félre vele!

Igazad van. Te jó vagy. Te mindig igaz vagy. Megigérem neked, hogy visszaparancsolom az előtörni akaró könyveket és leszek olyan, amilyenek látni akarsz. Vidám segítőtársa az én uramnak, munkás, szorgalmas kis feleség és ha megint jönnek a régi álmodok, ha majd megint tele leszek vágygyal utánad, előveszem az arezképedet. Csak olyan akarok lenni, amilyen te vagy! Mindenkit szerető, mindenkit szerető. — Azt akarom, hogy olyan fehér legyen az otthonom, mint a tied volt, olyan tiszta a lelkem, mint a tied és úgy megérdemeljem az uram szeretetét, mint te mindig megérdemelted. És ha majd egyszer hoz nekem az amerikai gölya egy kis gyermeket, olyan gondos szerető, igazán édes anyja akarok lenni, mint te vagy nekem, te drága, te imádott, akinek most küldöm gyermeki hálás szeretetem lelki csókjait.

Istenfélő emberek.

Irta: Abonyi Árpád.

Az apa: Kornélka drágám, édes leányom, jól megnézted ma reggel a templomban azt a hirdetést a fekete táblán! Bizonyos, hogy a szent vevőnyerést mátlól kezdve nem öt óraker, hanem hatkor kezdik? Én is el akartam olvasni, de szememim már gyöngék, nem tudtam rajta eligazodni, hasztalan erőlködtem. Az ilyen magamfajta gyöngé szemű istenfélő emberek kedvéért valamivel lejjebb is kiszegheztek volna a tisztelendő atyák a hirdetésiket. Neked azonban... hála a jószágos istennek és az ő kegyelmes szentjeinek, kiknek neve legyen örökké áldott...

..A leány: Amen...

..Az apa: Igen, amen... Neked még jó szemeid vannak, Kornélka édes gyermekem, te elolvastad. Ugy-e, angyalom, drágám — elolvastad?

A leány: Ot.

Az apa: Akkor még ráérünk, gyermekem, ugys még van néhány sürgösen elintéznivaló dolgom... bár igaz, hogy ezeket a dolgokat később, a templomból hazajövet, is elintézhettük, mert most már hála istennek nem kell prédálni a drága petróleumot, világosság van nyolc óra után is. Egész éven át így kellene lennie, oleobbban megélhetnénk. Komolyan mondom, drágám, hogy ezt valahogy így is berendezhetne volna a jó istenke — nem fordult volna föl tőle a világ. Az őz, meg a tél ugys csak istentelen, naplopó, pénz-

préda embereknek való, kik vadászattal, bálokkal, színházal és más ilyen hasztalan ostobasággal teszik magukat érdemessé az örök kárhozatra.

A leány (bólint): Igen, papa.

Az apa: Ha minden ember olyan lenne, mint én és minden nő olyan, mint te, nem lennének bűnök a világon és valóságos gyönyörűség volna ide alatt e siralom-völgyben az élet. A tulvilágra azonban — fájdalom — csak nagyon kevesen gondolnak, nem akar megtisztulni a romlott világ, megfélekeznek az utolsó itéletéről és nem fohászódik ártatlan lélekkel a Mindenható istenhez, mindnyájunk jószágos édes atyjához.

A leány: Amen.

Az apa: Igen, amen... Boldog vagyok, drágám, hogy te is a jók és ártatlanok közé tartozol. Boldog vagyok, Rozálka, hogy ha valaki ezen a világon te bizonyára a menyek országába jutsz és az angyalok lilium koszosra szent soraiban foglalod el a téged megillető helyet. Jó gyermek, ritka leány vagy — örömmel telik benned. Szived földi hűségöt nem ismer, lelked tiszta és csilló, mint a gyémánt és az marad most már bizonylyan utolsó lehelletig. A fiatláság erendőd gyenge-seit bátor lélekkel kiállottad. — tisztán, fehéren, megmenesedve léptél át a komoly negyvenedik élet és most már örökre el vagy jegyezve az égi ártatlanságnak. Mert remélem, édes leányom... remélem, sőt bizonyosan tudom, sőt az életemet memém rá föltenni, hogy most már sohasem jut eszedbe a férjhezmenés... vagy más ilyesmi? Ugy-e, hogy ilyen közönséges dolgra most már nem is gondolsz?

A leány: Nem, papa. Kivénülttem belőle.

Az apa: Szó sínes róla, angyalom, de hogy vénültél ki! Mérget vehetsz rá, Kornélka, igen... mérget vehetsz rá, hogy ha kinyujtanád az ujjadat és a hozományra éhes piperkőz, szemtelen férfiak — mert mind szemtelen emberek ám ezek, drágám — megtudnák, hogy férjhez akarsz menni, százával törnék magukat érted. Százával kis leányom, mint a vadak. Hógyne, hógyne, ha megtudnák, hogy pénzed van a bankban, meg gyönyörű stafirungod, meg ez a három emeletes ház, meg a villánk Hilarasztiban, meg a birtokunk Borsodban... hógyne, hógyne! Ököllel vernék magukat a közeledbe, csakhogy fölhaljanak, vagy legalább a kezedet megnyalhatssák, mint a kutyák. Mert mind szemtelen kutyák ám ezek, drágám... azt az egy fel-fuvalkodott koldus fiatal embert kivéve, ki tiz esztendővel ezelőtől azért hagyott el, mert azt találtam neki egyszer mondaní, hogy szerencsésnek érezheti magát, ha egy ily magadforma gazdag örökösöd kezét megnyerheti. Jesszus, de fel-fuvalkodott, de buta fiatal ember volt ez.

A leány: Erről az egyről ne beszéljünk, papa!

Az apa: Nono! Megértem lassabban is... Mire való ez a felindulás? Csak nem mondhatom, hogy okos volt? A leány: Beesületes fiatal ember volt... Kár volt megsérteni. Ha kiméletlen megjegyzéseid akkor magadnak tartottad volna, nem vonult volna vissza, — nőül vet volna és én most boldog aszony lennék. Késő, ne beszéljünk róla. Akármiről beszélhetsz, csak erről ne.

Az apa: Lám, lám... hát mégis csak szerettél volna férjhez menni?

A leány: Mondtam már, hogy erről ne beszélj!

Az apa: Jó jó, csak ne kiabálj, drágám... nem mondhatnám, hogy valami kellemes hangod lenne. Csak úgy emlitem, hogy nem gondoltam volna... hogy te is vágyódl titokban a földi dolgokra, mint a többi közönséges leány, akik színházba járnak és regényeket olvasnak. Persze, szerelmes regényeket. Nagyszerű, hogy ti leányok jóformán kivétel nélkül mind eszelen libák vagytok, ha megjelenik egy esinos, fiatal tökfilkő és kinyalt bajszkáját az orrotok elé tolja...

A leány: Papa!

Az apa: Nono, angyalkám — te kivétel vagy. Nem rád értettem, mert, mondom, te díeseretes kivétel vagy, akinek szöke fejére —

A leány: Azt akarod mondani, hogy öszülő fejére...

Az apa: Kevés ősz hajad van még Kornélka és ha egészen ősz leszel is, akkor is megillet a szent angyalok lilium koszosra. De ha nem akarsz arról beszélni, hát akkor én sem beszélek. Ugyis van miről beszélnem, amíg templomba megyünk. Itt van például mindjárt özvegy Huberné dolga. Kifizette a hátralékos házbert?

A leány: Nem. Ki fogjuk dobni.

Az apa: Ha nem volna négy gyermeke... és mind kedves, illedelmes gyermekek... igazán sajnálom...

A leány: Nem fizet, tehát ki lesz dobva.

Az apa: Talán még várhatunk...

A leány: Eleget vártunk. Akinek nincs pénze — menjen a barakba, vagy a város- ligetbe.

Az apa: Négy gyermeke van...

A leány: Nem tehetünk róla, hogy négy gyermeke van. Ha minden négy gyermekes özvegget ide veszünk és egyiktől sem kapjuk meg a házbert, hamarosan koldusbotra jutunk mi is. Szó sem lehet róla, hogy még tovább járjunk. Rajta kívül kiteszték a Nro 15-öt és a Nro 19-et is. Takarodjanak. Első a házbert, ezt minden lakónak tudnia kell. Nem engedem magamat meglopni... még a te gyöngeséged kedvéért sem.

Az apa: Az én gyöngeségem? Miféle gyöngeségem?

A leány: Ugyan, kérlek. Azt hiszed, nem vettem észre, hogy szivesen nézegeted ezt az özvegy Hubernét, meg a legnagyobbik leányát is?

Az apa: Kornélka drágám... ez nem igaz!

A leány: Nem igaz? Ki simogatta meg mult keden a Huberné arezát a lépesőházban?

Az apa: Talán én?

A leány: Papa, ez nem szép! Saját szemmel láttam; csak nem fogod szemtől-szembe letagadni az igazságot? Idestova hetven évet vagy... valami különösebb rosszat téhat nem tétélezhettek föl rólad, de arra esetleg még mindig képesnek tartalak, hogy korodnak természetes gyöngesége valami meggondolatlan lépésre esá-bíthat.

Az apa: No lám! Tehát a korom gyöngesége... és ezt a szemembe mered mondaní?

A leány: Sajnálom. Ez az igazság.

Az apa: Nagyon fennen mersz velem beszélni, Kornélka, — ezt kikérem magamnak. Több tiszteletet és gyöngeséget várok tőled. Általában egy idő óta nagyon sokat mersz... hangban is, modorban is, kifejezésekenben is. Ezt nem fogom eltűrni. Jegyezd meg magadnak, hogy én sokkal kiméletesebb és gyöngédebb vagyok irántad, mint te irántam, pedig ha meg akar-nálak pirongatni, könnyen megtehetném.

A leány: Megpirongatni — e nემ?

Az apa: Nem is az árnyékodat. Csak-hogy én — mondom — kiméletesebb vagyok és nem vagyok olyan durva, hogy korod természetes gyöngeségével vádoljalak.

A leány: Miféle zöld beszédek ezek!

Az apa: Ne kiabálj, Kornélka... és ne durváskodj, mert rosszul jársz.

A leány: Igazán, papa, — már nagyon vén ember vagy...

Az apa: Csak sértégess... amig rosszul jársz.

A leány: Fenyegetés?

Az apa: Igen, amig rosszul jársz... mert rosszul jársz, drágám, ha még egy kukkot szölsz.

A leány: Nincs okom, hogy féljek a fenyegetéseidtól! A te korodban akkor is jár a száj, ha nincs semmi mondanivalója.

Az apa: Hallod, ez már mégis csak gyalázatosság, hogy folyton a koromat hanyortogatsz! Bizonyosan arra czélogatsz, hogy én már agyalágyult és hülye vagyok, pedig nagyon tévedsz, drága angyal, mert az én fejem helyén van — a te fejed azonban nincs. Nem szóltam volna semmit, de mert olyan merész és kihívó és tiszteletlen hangon bátorkodol velem beszélni amiatt a Huberné miatt, aki iránt némi emberbaráti és atyai részvé-tet érzek...

A leány: Ismerjük ezt az atyai részvételt!

Az apa: Fogd be a szádat;... Hát most, már én is beszélek és a szemembe mondom, hogy azért vagy ilyen hüös, mert észrevetted, hogy rájöttem a manipulációra és már egy hónap óta tudom, hogy miért foglaltad el a legutolsó szobát, amelynek ajtaja a lépesőházba nyílik. Azért költöztél abba a szobába... most már kimondom! Érted... most már kimondom... hogy minél messzebb légy tőlem és minél könnyebben becsespeszhad magadhoz a házmasterné giunaszta fiát... a Józsit... hallod-e, azt hiszed, nem vettem észre! Csalódl ostoba liba, mert észrevettem és azt gondoltam magamban, hogy nem baj... ha malaczkold is... a te korodban ez gyakori és baj nem lehet belőle, mert az ilyen félglycermek fiu még éretlenebb, semhogy komolyab következményektől lehetne tartani.

A leány: Meg vagy örülve!

Az apa: Te vagy megörülve alávaló teremtés... vigyázz, mert rögtön fedjedbe röpitem ezt a sörös poharat! Nézz me az ember... még neki áll feljebb! Azt mondom, hogy most már elég legyen, kü-lönbön olyan botrányt csinálod, hogy az egész ház összeszalad és ha még jobban feldühösztesz: kikiáltom az egész háznak... érted, az egész háznak és utczának is... hogy miféle szemtelen személy az, aki mérges nyelvével nem átolattta tulajdon apjár sziszegni, holott pedig én kiméletes, gyöngéd és elnéző voltam irántad. Befogod a szádat Kornélka, befogod a szádat, mert most már vége... nem álok jól semmiről... nagyon föl vagyok ingerülve, nagyon meg vagyok sértve, na-

gyon el vagyok keseredve! Még egy szö... és azt hiszem... igen, azt hiszem, hogy betöröm azt a sunyi fejedet és kikergetlek a házból... pokolba. Igenis, oda, pokolba, ahová jutni fogsz. Mert pokolba jutsz, Kornélka, meg fogod látni, hogy pokolba jutsz és nem a menyorszába. És nem lilium les a fejedem, hanem szalmakoszoru... igenis az. És meg fogod látni, hogy nem a szent angyalok énekét fogod hallgatni a tulvilágon, hanem az ördögök röfögését! Rád fognak röfögni... érted... rád fognak röfögni és téged fognak verni és téged fognak leteperni a földre!

A leány: Papa az istenért... könyörögök... ne kiabálj... Nem szölok egy szö se, csak ne kiabálj...

Az apa: Ugy? Hát az más. Ha így van és többet nem szölsz pokol sem...

A leány: Egy szöt sem papa, egy szöt sem.

Az apa: Hát az más. Ha nem szölsz egy szöt sem, akkor én sem szölok többé egy szöt sem... de azt kimondom, hogy Huberné akkor is itt marad a házban, ha szö esztendeig egy krazejár házbert sem fizet. Mert én így parancsolom. És mert akkor én sem törödtem veled: fölviheted az ágyadat akár a padlásra is. Így — ezt elintéztük. A többi dologról majd akkor beszélünk, ha visszajövünk a templomból. Mert oda, remélem elkisérsz?

A leány: Ha akarod, papa...

Az apa: Igenis, hogy akarom! Isten-félelemmel és buzgó imádkozással enyhí-teted sorsodat a tulvilágon. Talán kegyelmes lesz hozzád a világ Úra és elnézi korod gyöngeséget... mert ez a te korod gyöngesége és nem az enyém. Én ezt be tudom látni és nem szóltam. Most is csak azért szóltam, mert felingereltél, Kornélka... de ennek immár vége. Ismét nyugodt vagyok. És ismét jobb szemmel tekintek rád. Elvégre, szegény gyermekem, az emberi büön oly régi, mint a világ és uralkodik rajtunk. Reméljük, hogy a j isten megbocsátja. Keresd meg az imádságos könyvetem.

A leány: Itt van.

Az apa: Helyes, mehetünk! Nyujtsd karod, segíts föl a székből és keresd meg a botomat is, meg a kalapotam is. Ismétlem, hogy istenfélelemmel és buzgó imádkozással... szóval, ezután is mindennap elmegyünk a templomba és áhitatosan imádkozunk, csak úgy, mint eddig. Érted, édes gyermekem, istenfélő emberek maradunk, bámi történik is.

Kázmér.

Elbeszélés.

Irta: Biró Lajos.

Kázmér leszállt a kocsirol, fölment a lépesón és belépett az ebédlőbe. A reggeliző asztalnál ott ült az apja és az anyja. Kázmér kezét esókolt az anyjának, azutána kezét esókolt az apjának és leült az asztalhoz.

— Egyél Kázmér, — mondta dörgő hangon az öreg Kartal.

Kázmér evett. Az anyja kérdezgette, hogyan utazott, nem történt-e az uton semmi baj, nincs-e nagyon elfáradva; nagyon messzi ut az. Gömörmegyéből ide... Kázmér feleltetett, az öreg Kartal, hallgatott és szólanul nézte a fiát.

— Hát jól mulattál Ujlakon? — kérdezte az anyja.

— Igen, édesanyám, — felelte Kázmér.

— És mit üzentek Máraiék?

— Mindnyáján esókoltatták édesanyámat. Apát mindnyájan tiszteltetik.

Kázmér befejezte a reggelijét. Az öreg Kartal fölállott.

— Gyere Kázmér, — mondta kemény kommandó hangon.

Kázmér engedelmesen fölállott és elindult az apja után. Az öreg Kartal lement a lépesón, elfordult a kert felé és a kertben maga mellé intette Kázmért. Kázmér előre sietett és tisztelettel és várakozással nézett föl az apjára. Az apja másfél fejű volt nála magasabb.

— Hát mit végeztél Kázmér? — kérdezte az öreg.

Kázmér dadogott:

— Hát... édesapám... ott voltam... ott voltam...

Az öreg bosszankodva intett:

— Ne dadogj. Hozzad jön?

— Azt hiszem... ugy gondolom... ha megkérmém... akkor jönne...

— Meg fogod kérni!

Kázmér félénken mondta:

— Édesapám...

Az öreg rámondott:

— Meg fogod kérni. Én kérem meg a nevedben. De biztos, hogy nem kapu kosarat?

— Azt hiszem, az biztos.

— Azt hiszed!... Szerelmes beléd?

— Azt hiszem, igen.

— Azt hiszem! Örökké: azt hiszem.

Igen vagy nem?
— Igen.
— No hát ezt vártam is. Két hétig voltál ott, két hét csak elég idő arra, hogy egy kis gyöngygyűrűt megfogjon az ember.
— Igen, apám.
— Ma délután irok az anyjának.
Kázmér riadtan nézett föl, a keze megfodult, mindkét kezét kinyújtotta az apja felé és rémülten és könyörgőve mondta:
— Nem még apám. Várjunk még.
Az öreg hangja ismét megdöngött:
— Mi a pokolba várunk? Ha tetszettél neki, elveszed. Huszonhat éves vagy. Mire várunk?
Kázmér nem válaszolt. Lesütötte a szemét és a szája kissé keserűen elhúzódott.
— No ne pityeredj el, — mondta az öreg. — Hát mi a baj?
Kázmér nem válaszolt.
— Nem tetszik neked? — kérdezte az öreg.
— Nem, — válaszolt fölvilanó reménységgel Kázmér.
— Nem szép? — kérdezte harsány hangon az öreg.
— Nem, — válaszolt Kázmér örömmel.
— Csunya?
— Igen.
— Majd megszokod, — mondta kurtán az öreg.
Kázmér megint lehajította a fejét.
— Megszokja az ember, — mondta az öreg barátságosan. — Megszokja. Megszokja. Ha kétezer holdon gazdálkodhatik az ember, megszokja.
— Edesapám, — mondta kétségbeesve Kázmér, — minek nekünk a pénz? Még föld. Van nekünk elég.
— Nekem van, — mondta az öreg. — De neked nincs. Én száz évig élek még. Tudod?
Kázmér nem válaszolt. Az öreg megveregette a vállát.
— Ne busulj no. Tudom, jobban eszünk ide hozni a kis Pécsi-lányt. A gömbölyű kis Klárikát. A kis koldus-királynét. De azt nem lehet, Kázmér. Én nem etetlek itt benneteket. Eredj. A magad ura leszel. Kétezer hold!... Megszokja így az ember.
Kázmér nem válaszolt. Az öreg meglóditotta:
— Eredj no. Lovagolj át az Alsó-tanyára. Nézz körül. A dohányosokat is ki kell fizetni.
Kázmér menni készült. Az öreg utána szolt:
— Délután irok.
Kázmér visszafordult.
— Edesapám, — mondta könyörgő hangon, — csak holnapig várjon még.
Az öreg vállat vont és intett, hogy menjen. Kázmér elment. Az öreg másnap megkérdezte:
— Hát Kázmér, irhatom-e a levelet?
— Edesapám, még egy napot!
Az öregből kitért a harag:
— Menyörgős menyőket, — mondta. — Nem halasztgathatjuk jövő pünkösdig. Megyek. Megírom.
Ment és megírta. Három nap múlva megjött a válasz Máriától. Hogy Kázmér is megnyerte az ő szimpátiáját. Manzikának tetszik. Ez a frigy mindenképpen boldognak ígérkezik. Ők ígert mondanak. Amen.
Kázmér ekkor már kiheverte az első szomorúságot, buzgón dolgozott a gazdaságban, egyet-kettőt mulatott bent Szabadkán; mire megjött a válasz, jókedvűen hallgatta az apját.
— Ez rendben van, — mondta mosolygva az öreg. — A Manzika hozmánya a kékesi birtok. A többi a másik lányé. Az egészét a kezébe kapod. Kétezer hold! Aztán megállj a talpadon, Kázmér. Szégyent ne hozz rá. És jó lovakat tarts. Az a legelső: aki ur akar lenni, annak jó lovai legyenek.
Kázmér jókedvűen integetett, azután néhány tanácsot kért az apjától. Alaposan megbeszéltek, milyen változtatásokra van szükség Kékesen és Kázmér végül a nyelvvel csettintgetett örömben, amikor látta, milyen fejedelem lesz egy darab földön.
Két hónap múlva meg volt az esküvő. A fiatal pár másfél hónapig utazott, azután hazavonult Kékesre. Ez tavaszszal történt. Húsvéthétfőn Kázmér elmentek látogatni hozzájuk. Úgy volt, hogy ott maradnak október elejéig.
A fiatal házaspár nagy lelkesedéssel fogadták őket. Manzika sietve és buzgón mutatta meg az anyósának a lakást, az udvart, a kertet, a baromfiakat, Kázmér pedig befogott és kivitte az apját a gazdaságba.
Az öregnek minden nagyon tetszett, de segítségem akart igazán jókedvű lenni. Mikor hazafelé mentek, hallgatvaült a fia mellett és elmélázva nézegette a tarlót, amely a kocsi mellett sárgállott. Kázmér is elhallgatott. Mikor már csak három percznyire voltak hazulról, egyszerre megszólalt az öreg:

— Te!
— Tessék, edesapám.
— Hát hogy vagytok?
— Jól, edes apám, nagyon jól, — mondta Kázmér örömmel.
Az öreg megint elhallgatott. A kocsi már befordulóban volt a kapu felé, amikor az öreg megint megszólalt:
— Te!
— Tessék, edesapám.
— Te, nem szokott Manzika jobb szíben lenni?
Kázmér csodálkozva nézett rá.
— Nem, apám, — mondta — nem. Miért?
— Csak úgy kérdezem, — válaszolt az öreg dörmögve.
A kocsi ekkor befordult az udvarra, ott álltak az asszonyok, Manzika odanyújtotta az öregnek az arczát, az öreg megcsókolta a homlokát. Manzika azután Kázmérhez fordult, megcsókolta jobbról, megcsókolta balról, azután megcsókolta a száján és huzamosabban csókolta. Az öreg asszony mosolygva nézte őket, az öreg Kartal azonban összehúzta a szemöldökét, elfordult már elég jó kedvvelült le. Gazdaságról beszélgettek a fiával és ez felderítette. Manzika azonban ekkor közbeszólt:
— Apa, ne foglalja le a férjesekeket. Kázmér most az enyém. Ebédnél mindig az enyém. Ilyenkor semmi más, csak az én uraságom.

Az öreg meghökkenve nézett rá. A fiatal asszony hangját eddig még alig hallotta. Eddig alig beszélt előtte. Úgy érezte, most hallja először igazán beszélni és bosszantónak, sértőnek, epét felkavarnak találta ezt a hangot. Elhallgatott és szótlanul evett.
A fiatal asszony odafordult a férjéhez és megfenyegette:
— Rossz fiu, rossz fiu, szabad ilyen sokáig megfélekednie az asszonykjáról? Szabad? Szabad?
A hangja az éneklésből, a dünyögésből és a szipitálásból lett összetéve. Az öreg Kartal megrázkódott, olyan idegessé tette ez a hang. A fia azonban mosolygott és mosolygva fordult a feleségéhez.
— Az uraságom kérjen bocsánatot a kis feleségétől, — mondta Manzika.
— Bocsánatot kérek, — szolt nevetve Kázmér.
— Akor ide egy pusztit, — mondta Manzika.
Kázmér megcsókolta. Az asszony visszacsókolta. A fiatal asszony gyöngyöt, esieserget, esatogott, esokolozni akart és Kázmér mosolygva választott a gyöngyökre, esiesergetre és esatogásra és mosolygva engedte át magát a csokoknak. Az öreg Kartal elámulva nézett néha-néha föl rá és úgy érezte, fölrobban a méregtől.
Az ebédnek nagynehezen vége lett. Az asszonyok elmentek valahová és az öreg Kartal esedessen szivarozgatott a fiával.
— Te Kázmér! — szóltította meg azután.
— Tessék, apám.
— Meg vagy te elégedve?
— Igen, apám.
— Az öreg elhallgatott.
— Nem kívánczol... néha... úgy... el itthonról?
— Nem, apám.
Az öreg megcsókálta a fejét és hallgatózott. Másnap az ebédnél megint gyöngyözés és esokolozás volt; az öregnek ekkor föl kellett kelnie és egy negyedórát az udvarban kellett sétálnia, hogy a mérge ki ne törjön belőle. Egy negyedóra alatt lecsillapodott annyira, hogy végig tudta enni az ebédet. Ebéd után azonban szaporán, idegesen szívta a szivarját és hirtelen megszólalt:
— Kázmér, Pécsi Klárika férjhez ment.
— Tudom, apám, — mondta Kázmér nyugodtan.
— Tudod, tudod, tudod? — döhögta dühösen az öreg. Ezt is tudod? De azt nem tudod, milyen szép asszony lett belőle. Micsoda szép asszony lett. Mint a harmatos rózsza.
Kázmér vállat vont.
— Hát apám, — mondta, — szépnék szép lehet. Én tőlem szép lehet már.
Az öreg dühösen harapdálta a szivarját és esedessen káromkodott a fogai között.
A következő három nap elég nyugodtan telt el. A negyedik nap reggelén azonban a fiatal asszony egy kivágott pongolyában jött a reggelhez. Odalibent az öreghez, megcsókolta, aztán megcsókolta az anyósát, azután az ölébeült az urának.
Az öreg Kartal megmerevedve bámult rá. Most látta először Manzikát kivágott nyakkal. A Manzika nyaka sovány volt, esontos volt és barna volt. A kivágás a nyaka hosszúságát is megmutatta és most látszott meg először igazán, milyen a Manzika feje. Kis madárfej a fej, valami közös hajjal, egy egészen lapos orral és egy olyan szájjal... egy olyan szájjal... az öreg Kartalnak lubbőrös lett a háta, ha a csókjára gondolt.

Megmerevedve nézte, hogyan ül a Kázmér ölében és egyet-egyet rándult, mikor Kázmér megcsókolta. Egy darabig rémülten nézte őket, azután fölkelte és kiment.
Ezt a napot is kibírta még valahogyan. Ideges volt, toporzékolni szeretett volna, úgy érezte, meg kell vernie valakit, földhöz kell vágnia valamit, de még ezt a napot is kibírta. Másnap reggel azonban újra esokolozás jött. Ekkor fölkelte, kiment sétálni, de amikor visszajött, megint ki kellett mennie. Nem bírta ki. Manzika ezieserget, gyöngyöt és esokolozott és ő úgy érezte, hogy mindjárt elordítja magát dühében.

Ebédnél bejelentette:
— Délután fölmegek Budapestre.
— Minek? — kérdezte tőle.
— Sürgős dolgom van, — mondta morogván.
A fia kikísérte a vasúthoz.
— Mikor jön vissza, apám? — kérdezte tőle.
— Nem tudom, — válaszolt. — Idén talán nem is jöhetek már vissza. Az anyád, az itt marad nálatok.
— Jöjjen vissza, apám. Hiszen alig ismeri Manzikát.

Az öreg villogó szemmel fordult feléje; azután lecsendesedett és fanyarul mondta:
— Ismerem. Ismerem én. Tudom én... Hallgatott egy darabig, azután halkán és fanyarul hozzátette:
— Jobb lett volna, ha az eljegyzés előtt ismertem volna.

Kázmér nem válaszolt. Később, a vonat indulása előtt, hallgatva sétáltak a peronon.
Az öreg készült beszélni. Előbb azonban még odafordult Kázmérhez:
— Miért vettél el voltaképpen? — dörmögte halkán és mérgesen.
— Miért? Hiszen edesapám akarta!
Az öreg rángatta a vállát és dühösen dörmögte bele a bajuszába:
— Akartam!... Akartam!... Én akartam!... De te a talpadra állhattál volna!
Kázmér nem hallotta jól, amit az öreg mondott.

— Tessék edesapám? — kérdezte kíváncsian.
— Minek vettél el! — dörmögte az öreg haragosan. — Most nem volnál így.
— Hogy edesapám? — kérdezte Kázmér álméklodva. — Én jól vagyok.
— Jól vagy? Még jól is vagy! — mondta a fogesikorgatva az öreg.
— Igen, apám. Miért?

Az öreg föllépett a kocsi lépcsőjére, megállt az ajtóban, ott visszafordult, Kázmérre nézett, mondani akart valamit, azután legyűrte, amit mondani akart, nagyokat nyelt...
— Miért, apám? — kérdezte Kázmér.
A vonat indulóban volt; az öreg ekkor kifakadt; kitért belőle:
— Nagy számár vagy te, Kázmér. Tökfilkó vagy te, Kázmér. Rongy egy legény, nyomoruságos, számár, tökfilkó vagy te, Kázmér!...

A vak leány.

Irta: Oláh Gábor.

A kacskaringós hegyi uton
Egy vak leány jön felfelé.
Világtalan szeme világa
Szegeve van az ég felé.
Fehér kötőjét, szöke fűrtjét
A szellő vigan lobogtatja.
Mosolyg a lelkem... szép világban
Bolyonghat szűzi gondolatja.

A kaptatonál durva kőben
Megbotlik biztos hegyi lába,
S kinyújtott rózsás tenyerével
Lehull a fünek bársónyába.
Nagyot kaczag ügyetlen voltán,
Hisz ezt az utat százszor járta!
Hogy éppen áldozó csütörtök
Buktatja a fű bársónyába!

Omló haja lobogó fátýol,
Csaknem érinti arczomat;
Érzem keblének pihegését,
Leányos bája megragad.
Csak egy ölelő kézmozdulás
Keblemre zárhatnám, ó istenem!
De megdöbben lellem az ég
Szegedt néma tekinteten.

Nem tudja a bohó, hogy látom!
Ha tudná: hogy borulna pirba
Arcának hamvas rózsabokra!
Talán el is fakadna sirva.
De most nevet... feláll a vidémen
Tipeg tovább, mint feljebb, feljebb.
Fehér ruhája száll utána
S körülfojlya, mint fényes felleg.

Az őszi baraccz.

Irta: Kanizsai Ferencz.

1.

A leányka arca bársonyos, hamvas és illatos volt, mint az őszibaraccz. A fiatal ember úgy érezte, hogy meghal, ha ezt az arczot nem csirögathatja meg mindennap és mindig, amikor óhajítja. Következéleg feleségül vette a leánykát.

Gyermek minden évben született ebből a házasságból és az asszony a sok szoptatástól, a kisdetek ágynál való süntelen virrasztástól elvesztette arczának úde hamvát. Már nem volt olyan, mint az őszibaraccz és a férje már sohasem csirögatta az arczát.

Az asszony végül meghalt. És a halál, mely utóvégre mindenütt családi terheltég, de amely ebben a családban különösebb hajlamokra talált, a gyermekek közül is elragadtott egy nőt. De azért maradtak. Az özvegy ember egy napon szintén ágyának esett; panaszkodván, hogy szédül, hogy nincs étvágya, hogy nem tud megállani a lábán, mire a háziorvos kijelentette, hogy ő ehhez nem ért, legjobb lesz fölutazni Pestre, valamelyik kórházba...

2.

Felutazott Pestre, valamelyik kórházba. Én, aki e család ügyeit nem nagy érdeklődéssel, de mégis részvétellel hallottam tárgyalni az eperfa alatt okoskodó szomszédoktól, a falusi ház hívős szobájában lapozgattam régi újságok közt éppen, amikor hallottam, hogy az öreg embert Pestre viszik, ahol operálni fogják. Valami régi folyó iratot nézegettem éppen és azon tűnődtem, hogy ki lehetett az a pedáns egyéniség, aki, im, az e lapokban közzölt rejtvényeket mind megfejtette, a megoldásukat ezerúzával szép rendezen beírta; a lógrás szerint való szótagkabalák pedig folytonos vonalakkal kötötte össze. E sajátságos ember kétségkívül logikus fejjel, kissé szérszálaságát elme és okvetlenül falusi lehetett. Csak falun érne rá az emberek képtalányokat, szőrejtvényeket és szám-tréfákat megfejteni és csak ők vehetik komolyan az ilyesmit. De talán, a lelkében mégsem volt falusi?

Csak véletlenül, lakóhely szerint volt az, — egyébként pedig, úgy hinném, nagyvárosiasan ideges; mert idegesség kell ahhoz, hogy valaki ne tudjon belenyugodni még olyan közömbös rejtvények megoldatlanságába. És ahogy elnéztem a közkönyvtáratól, a lógrás-rejtvényeket, amiken a megfejtő keze által vont ezerutonalak mutatják a titok kibogozásához vezető utat, — és mellettem dünyögte valaki, valakinek, hogy viszik az öregest, operálni — eszembe jutott, hogy lám, lám... a levegő, vagy micsoda, a tér, az idő, vagy bánom is én micsoda, hogy az a valami, amiben élünk... keresztül-kasul van rajzolva efféle megfejtési vonalakkal. Láthatatlan ökönyálként lebegnek ezek, finomabbak, mint a pókháló, de erősebbek, mint a drótkötel; ezek a mi utjaink, ezeken kell haladnunk, ha török, ha szakad...
— Pedig hiába viszik Pestre — jegyezte meg egy öreg parasztasszony, a falu bölcseje — miért, azért, mert: ha az van rendelve, hogy meghal, akkor Pesten is meghal; de, ha az van rendelve, hogy még élni kell, akkor itthon is megélné.

Inkább magamnak, mint az öreg menőnek válaszoltam:
— Pedig nem hiába viszik Pestre. Oda kell mennie. Oda viszi az utja...
A vénasszony értetlenül nézett rám. Motyogott valamit: a fiókból előkötörta a kártyacsomót és kiment az eperfa alá, jövendőt mondani...
A kitért ajtón elkísértem a szememmel. Szobám hívős és homályos; odakint alkonyati szinek orgiája, levegő-violák, napugár-jázintok, álom-kankalimok hulltak egymásba, tánczó és remegő fényeskok arany kosaráiból, amelyek fölött sötétben borong, sűrű felhőhöz hasonlatosan, az eperfa dus lombkoronája...
3.

Mink csak úgy hisszük, magunk sem tudva mi jögon, hogy mindenünk egy megfogható rejtély. Hiszük, mert nem látjuk, hogy kinek-kinek a megoldása készen van; kihez-kihez odatartozik az a vonal, ami az ő utja. Ezen kell haladni. Imhol, a pesti kórház. Be messzi van innét, ettől a mi falunktól!
Az öreg ember, kit holnap odavisznek, vonaton — egész éjszaka kell utaznia — átalellenben lakik. És úgy képzelem, hogy több láthatatlan vonal köti össze ezt a házat azzal a pesti ispotálylyal. És ezeken a vonalakon indultak el rendre, oda, a családtagok, gyógyulást vagy halált kerestek. Ezek a vonalak húzták, rángatták őket, amikor beteljesült az idő. Így ment el, őt éve, az asszony. A pesti kórházba. Onnét hazajött, még hervadtabban és néhány hét múlva, egy esőndes, áhitatos őszi

estvén örökre lezárta a szemét. Aztán három gyerek. Mindegyiknek mennie kellett. Kettő megfűt: azokon fogott az orvosprofesszor kése. Hanem háromjuk egyike biz kihelte a lelkét a műtőasztalon. Ezen az eseten nem csudálkozom. De a másik kettőn igen. Azoknak — hogy az öreg kártyavető asszonyt idézzem — az volt rendelésük, hogy éljenek. De akkor miért kellett a kórházban megsejvedniök, éppen abban a nagy, sárgafalu, sokablakos Rókus-kórházban, ott Budapesten? Én tudom. A láthatatlan rejtvény-megoldási vonalak... azok hitták őket. És most hívják az öregest.

4.

Meglátogattam.
Ez az ember csudamód szerette az életet. Sok bort ivott, nehéz, tartalmas hústeleket evett, valamikor még a virágiban. Itálban a tüzes, ételben a fűszeres, és a véres kellett neki. Mintha valami öntudatlan, de ösztönös számítással mennél több élet-atómot akart volna behabozni: a feleségétől is elfordult hamar, mihielyt arczának őszibaraccz-bársónya lekopott és más nőket keresett, újjakat, fiatalokat, tüzesekeket. Sok hus, sok bor, sok asszony, sok izgalom; sűrű élet kellett neki, mintha évszázadokra elegendő élet-tököt akart volna összegyűjteni... Hát persze, nem tudta, hogy amikor így gyűjt, ugyanakkor tékozol; és az, aki tagbaszakadt óriás volt, ime, most összesett, megroppant, ijeszten lesoványodott.

És sárga. Még a szeme fehérje is megsárgult. Az orvos azt mondja, hogy ez a sárgaság és ez attól van, mert a máj, meg az epe felmondta a szolgálatot. És akad még egyéb baj is. Majd Pesten kitalálnak valamit az orvosok. Esetleg nem is lesz operáció. Nem oly nagy az eset, de hát, ha halaki már öreg ember és valamikor vidáman élt...

5.

A betegnek semmi étvágya nincs. Nem eszik, nem iszik. És nem is türelmetlen. Csodálatosan megszeliődött.
— Ejjnye, — szolt hozzám — elfelejtettem az orvost megkérdezni, szabad-e gyümölcsöt ennem? Mit gondolsz?
— Bizony én nem értek hozzá, bátyám uram.

— Egy őszibaracczot szeretnék. Tépj le a fárol egy őszibaracczot.
— De hátha megárt...
— Ne törődj vele.

Teljesíttettem a kívánságát. Mohón nézte a szép, hamvas gyümölcsöt és szomorúan elmosolyodott:
— Nem merek beleharapni. De azért add ide. Hadd látom legalább.
Odaadtam neki. És az öreg ember háttartalan gyöngédséggel megcsókolta az őszibaracczot.

6.

Másnap egy perczre láttam az ablakból, amint kocsin vitték ki a vasuti állomásra. Utazott Pestre. Nem tudom, hogyan végződik a betegsége. De azért a gyöngédségtől, melylyel a gyümölcsöt megcsókolta, elnéző lehetett a jó lsten, megbocsáthatja korábbi nagy falánságát és vérengzéseit; megérdemli, hogy élet alkonyátán még néhány esztendő tölthessen harmonikus szemlélődésben. Hogy még néhány-szor láthassa a cseresznyefák virágzását, beszivhassa az akácok édes illatát; láthassa, hogyan érik a szőlő, a baraccz, a körte; mert az, aki e dolgokat okosan és szeretettel érti látni, megérdemli az öreg-ség jutalmát.

Ha eljön.

Irta: Kárpáti Aurél.

Ha eljön egyszer, nagy csend lesz
a házban,
Lehunyt pillákkal alszik minden ablak.
Lopva száll át a szeles udvarházon
S nehéz szárnyai mindent betakarnek.

A zárt ajtókon úgy suhan keresztül,
Mint szellőingás sötét czipruslombon
S hiába lesznek körülöttem ezren:
Senki, egyedül én leszek csak otthon.

Ágyam előtt halovány ködruhában
Megáll majd, mint béke örök szobra
S fehér álarczát nagy-nagy szeretettel
Ráakasztja eláspadt homlokokra.

Laput
lalkozt
lyek Fé
mániáb
felhábor
lük. Né
hazának
emberne
azt hall
rálya u
geit fog
kalmáva
tatlansá
ba meg
nedett é
piszkos
csolt ér
ezikkein
— régi
ják a m
mást fo
Ezek
„Magyar
a követl
lapokna

A hi
trák é
és mé
lanna
auszt
ból ál
sége
már n
budap
sége
minde
hódol
fenség
folyt
politik
gyunk
máció
meget
hogy n
szabb
niában
szerint
volna,
ő fens
kívül s
fogadó
egyfel
elő ha

A bud
oszlak
folytat
magyar
ta, elné
zött fent
saink sz
aludni n
azzal a
gyar ki
nemzet l
politikár
Hát mi
fogadta
re való
családján
mentetet
mészéte

Emléke
ségi har
kor is ez
nánd, titl
támogatt
nevében
nem tört
Mit vá
magyar k
rűban s
geivel s
sel akar

